Fratris Hieronymi.

Sauonarolæ Ferrariẽsis expositiões in psalmos.
Qui regis israel.
Miserere mei deus.
In te domine speraui.
Item
Regulæ quedam fructuosissimæ ad omnes religiosos attinentes.
Oratio: uel psalmus. Diligam te domine.

¶ Nouissime cum textuũ annotationibus omnia diligẽter recognita.

¶ Oratio deuotissima ad uirginem Mariam.

Funde preces in celis
Maria stella maris.
Remoue cito peccata
Vnde uota sint grata
Omniumq; prolata
Maria stella maris.
A deo benedicta
Ab angelo iam dicta
In celis descripta
Maria stella maris
Alta unda celorum
Et decus angelorum
Audi preces peccatoꝝ
Maria stella maris.
Tu tota es formosa
Tu tota speciosa
Tu tota gratiosa
Maria stella maris.
Tu es norma iustorum
Tutela peccatorum
Letitia sanctorum
Maria stella maris.
Eya glorificata
Et cum christo locata
Sis nostra aduocata
Maria stella maris.
Vt a morbo pestilentiæ
Et ab omni prauo scelerē
Nos ɗfedat sēp & hodie
Maria stella maris. Am̄

¶ Oratio deuotissima contra pestem

¶ Ego sum Martha hospita christi filij dei uiui. Qui cōfidit in me: non morietur in eternum a morbo epidimię: quia data est mihi gratia a domino meo Iesu Christo.

¶ Frater Hieronymus Sauonarola Ferrariensis: ordinis prędicatorũ: seruus inutilis Iesu christi: fratri N. conseruo suo salutem. Prçfatio.

Aluet te dominus Iesus fili charissime. Cum orare cupias pro ecclesia sancta Dei: ac ꝑ tua portiuncula eam: cum cæteris uere fidelibus: in hac nostra infoelici ætate iuuari: sciens orationem iustoꝝ multũ ualere apud deum. (Respexit enim dominus in orationem humilium: & non spreuit preces eorum): a me iuxta laudabile propositum tuum deuotam orationem exposcis. Ego itaq; cognoscens Deum magis exaudire desideria q̃ uerba: cogitaui tibi orationem tradere: quæ hoc tuum sanctum desiderium quotidie magis: ac magis inflammare possit. Statimq;: deo inspirante: psalmus. lxxix. occurrit: quo nihil proposito nostro magis conuenire poterat Hunc ergo tibi expositum mittimus: non ea expositione: quæ ad plenam eius intelligentiam: sed ea dumtaxat: quæ ad orantem pro præsenti ecclesia sufficiat. Erit enim tibi psalmus iste hoc modo expositus: tanq̃ Spiritus sancti te ad hæc desideria excitantis instrumentum: qui (ut dicit Apostolus) adiuuat infirmitatẽ nostrã: & postulat pro nobis: idest postulare nos facit gemitibus inenarabilibus. Cum aũt orabis: memor esto ẽt mei peccatoris. Vale.

¶ Incipit expositio fratris Hieronymi sauonarolæ Ferrariensis psalmi. lxxix (Qui regis Israel) p modũ orationis. Et primo super titulũ. Titulus est.

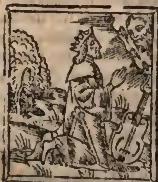
¶ In finem pro his: qui commutabuntur: psalmus. Pro assyriis testimoniũ Asaph. Natura: quæ a Deo in suo opere semper dirigitur & gubernatur: per se nunquam malum intendit: sed solum per accidens: dum scilicet aliquod bonum: quod sine corruptione fieri nequit: uult facere. Ignis enim per se non intendit comburere ligna: sed formam suam in materiam lignorum introducere. Quæ cum introduci non possit sine exustione lignorum: ipsam quoq̃ lignorum exustionem & corruptionem per accidens intendit. Ad similitudinem igitur naturæ uir iustus nunquam malum per se intendit: sed bonum. Verum cum bonum sine malo præcedente non potest fieri: ut ipsum bonum nõ impediatur: desiderat per accidens ipsum malum. Nam pater flagellat filium: nõ quia ei per se flagellum filii placeat: sed per ipsum intendit filium a malo prohibere; & ad bonum inducere. Sic etiam deus pater flagellat omnem filium quem recipit: intendens per se bonum eius non malum. Intentio ergo iusti uiri in hoc psalmo est: bonũ ecclesiæ apud deũ procurare: idest conuersionem peccatorum & diffusionem gratiæ spiritus sancti abundantem in cordibus omnium christianorũ: & dilatationem fidei usq̃ ad terminos orbis terrarum. Verũ quia uidet christianũ populũ a recto itinere recessisse & in tantũ deuiasse: ut ad rectaq̃ uiã sine flagello redire non possit: ipsum flagellũ hac intentione desiderat: ut ad deũ etiã ui redeat. Licet enĩ deus: cui nihil

est impossibile

est impossibile: sine flagello posset homines ad pœ-
nitentiam conuertere: tn̄ non sic facere consueuit: qa
omnia sapienter agit. Bene ergo dicitur in titulo.
¶ In finem pro his: qui commutabuntur: psalmus
Quia psalmus iste: & oratio hæc a nobis facienda est
pro his: qui de uitiis ad uirtutes; & de bono in me-
lius cōmutabūtur: quos deus diriget in finem: idest
in consumationem uirtutum: & tandem in uitam
æternam. Quia autem per flagella hoc tandem eue-
nire putamus: quod stulti nunquam credunt; bene
sequitur in titulo. Pro assyriis testimonium Asaph.
Nam Asaph colligens: seu congregans. Assyrii ue-
ro dirigentes interpretantur. Quis est ergo Asaph
nisi prædicator: qui populos & electos dei huc il-
lucq3 dispersos colligit: & in unā ecclesiam; in unāq3
fidem: & charitatem congregat? Qui sunt autem as-
syrii: iudeorum: & populi israel semper inimici: ni-
si hi: qui flagellabunt populum dei: & flagellis suis
dirigent eum in uiam salutis æternæ? Sicuti enim
flagello iumentum dirigimus: & ipsum flagellum
propter hoc dirigens uulgariter nonnunquam ap-
pellamus: ita inimici ecclesiæ dirigentes recte nomi-
nantur: quando per eorum persecutiones deus diri-
git electos suos in uiam rectam. Quia ergo prædi-
cator fidelibus hoc notum facit: recte dicitur. Pro
assyriis testimonium Asaph: ac si titulus iste apertius
dicat. Psalmum istum: & orationem dicito pro his:
qui a uitiis ad uirtutes commutabuntur: uidelicet:
ut cito cōmutent: & in cōsumationē uirtutum per-
ducātur: & ora pro Assyriis. i. pro flagellātibus: & di-
rigentibus populum dei: ut cito ueniant. De quibus

Asaph.i.prædicator testimoniuз reddit:qa ecclesiæ sũt necessarii:quę dicit & clamat.(De necessitatibus meis erue me dñe).Eleuatis ergo oculis suis ad cœlũ uir iustus huiuscemodi uerbis ad orãdum inuitatus quasi totum mũdum collapsum deo repsentatis cuз lachrymis dicit.

Psalmus lxxix.

QVi regis israel intende. qui deducis uelut ouẽ Ioseph.(Quia te dñe cognoscimus p effectus tunc dicimus: te rebus gubernã dis esse intentum: qñ eas efficaciter ad suos fines perducis ;quã do uero eas a suo fine cadere permittis:eis regẽdis te nõ esse intẽ tũ profitemur.Cõsiderans igitur ego uniuersum mũ dum spiritualiter periclitari:tum quia maxima pars eius est in tenebris infidelitatis : tum quia populus fidelis est fere totus corruptus:adeo ut hodie uerificetur illud in eo.(Omnes declinauerũt simul inutiles facti sunt.Non est qui faciat bonum:non est usqз ad unum) Ad te cõfugio non dubitãs:sed stupens:& rogans:ne sis sicut homines:qui cum sunt rebus : quæ amãt:uehementer intẽti:aliis minus dilectis minime uel parum intẽdunt. Tu ergo dñe (qui regis israel) idest te uidentes in æterna uita : quibus gubernãdis uideris uehemẽter intẽtus. Israel enim interpretatur uidens deum.Intẽde ẽt in adiutorium nostrum . In patria nãqз cœlesti:ubi beati uidẽt te:ex mirabili ordine:& gloria ciuium eius apparet : ꝙ tu regis israel:

& ꝙ eorum

& q eorum gubernationi sis uehementer intentus: adeo ut nostri uidearis penitus oblitus. cum omnia nostra uideantur confusa. Rogamus ergo te: qui cœlum: & terram in tranquillitate gubernas: ne cœlestibus adeo intendas: ut regimen ecclesiæ tuæ penitus relinquas. Intende ergo in adiutorium nostrum domine: qui regis israel: intende inquam.

¶ Qui deducis uelut ouem Ioseph.) Nam Ioseph qui interpretatur augumentum: quid significat: nisi populum tuum fidelem: & deuotum: sed paruulum: quem genuisti in senectute tua: idest in hac ultima: & infœlici nostra ætate: qui a fratrib⁹ suis persecutiones magnas patitur: & somniator nominat. Hunc tu paulatim in tribulationibus crescētem deducis per ignem & aquam: sicut ouem mansuetam ad macellum: mortificatam tota die: ut per compedes: & carceres trāseat ad regnum: & ad pascua uiriditatis æternæ. Qui ergo deducis uelut ouē Ioseph: putaris ab incredulis: nullam de rebus nostris curam habere: & ideo intende in adiutorium nostrum: ut obstruatur os loquentium iniqua. Nos enim non petimus aurum: aut diuitias: uel huius sæculi dignitates: sed lumen tuum desideramus: te cognoscere ardentissime optamus.

¶ Qui sedes super cherubin: manifestare coram Effraim: Beniamin: & Manassę. (Cherubin plenitudo sciētiæ: Effraim: fructificatio: Beniamin: filius dexteræ: Manasses: obliuio iterpræatatur. Tu ergo: qui sedes: & quiescis in temetipso ab omni opere: quod parasti: & in sede tuæ æternitatis stabiliris: ac in celsitudine throni tuæ maiestatis permanes tanquam Rex

tanquā dominus: tanquam iudex: & magister om
niu3: tu inquā: (qui sedes super Cherubin): idest su
per plenitudinem scientiæ: & superans omnē scien
tiam: & omnem intellectum: quia uere tu es deus ab
sconditus (Manifestare): idest appare obsecro (Corā
Effraim) Idest coram populo tuo iam tibi fructifi
cante: ut cognoscat te perfecte: quia qui cognoscit te
diligit te: obliuiscitur se: amat te plusquam se: & fru
ctus mirabiles in ecclesia facit (Appare etiam coram
Beniamin (idest coram omnibus prædestinatis tuis
hic: & ubiq; cōmorantibus: qui uere ex ipsa prædes
stinatione filii dexteræ tuæ uocari digni sunt: ut cre
scat populus tuus: & filii tui dispersi congregentur:
& fiat unum ouile: & unus pastor (Appare deniq; &
Manassæ) idest omnibus populis infidelibus: quos
obliuioni tradidisse uideris: qā te ip si obliuioni tra
diderunt: cum panem uitæ tanto tempore eis dene
gaueris. Manifesta te tandem mundo: ut de tenebris
& umbra mortis homines egrediantur ad lucem:
& dirigāt gressus suos i uiā pacis. Si autē peruersi dif
ficile corriguntur: & si stultorū infinitus ē numerus.
¶ Excita potentiam tuam: & ueni: ut saluos facias
nos) Ecce diuites opprimūt pauperes: plebem tuam
lacerant. Peruersi iustos sine misericordia psequun
tur: non habent fideles tui patres: non habent de
fensores. Per mala exempla seniorum: & cleri incor
rigibilis infiniti trahuntur ad inferos. Tepidorum
non est numerus: quorum prauis suasionibus to
tus mundus inficitur. Nolunt audire uerba uerita
tis: a nullo castigari possunt. Vnde tui fideles non
audent leuare caput. Quid agis domine? Cur dor

mis? Vt quid potentiam tuam abscondis? Excita Queso potentiam tuam: & ueni. Per flagella: qui ubiq; es per potentiam: percute peruersores: occide calūniatores: dāna reprobos blasphematores. Non hoc dico: non hoc opto: non hoc peto: quia delecter in pœnis: sed ut saluos facias nos electos tuos tibi iugiter seruiētes: te super omnia diligētes: tuisq; mandatis semper obtēperantes. ¶ Dicis forte mihi. Si misero gladium: si pestem: si famē: putas te in tot & tantis tribulationibus perseuerare posse.

¶ Deus conuerte nos: & ostende faciem tuam: & salui erimus. Nos quippe fragiles sumus: nos in nostra uirtute non confidimus (quia non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis: tanquam ex nobis: sed nostra sufficientia ex deo est.) Corpus enim quod corrumpitur: aggrauat animam: & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Igitur tu deus conuerte nos. Ad te conuerte: a terrenis ad cœlestia: rebelles nostras ad te conuerte uoluntates: & conuersis nobis ostende faciem tuam: ut cognoscamus te: ostende potentiam tuam: ut timeamus te: ostende sapientiam tuam: ut ueneremur te: ostende bonitatem tuam: ut diligamus te. Ostende semel: ostende iterum: ostende semper: ut per tribulationes læta facie trāseamus. (Et salui erimus.) Te enim saluante: salui erimus: te manum subtrahente: saluari non possumus. Quid tardas domine? cur nō exaudis orationes nostras?

¶ Domine deus uirtutum: quosq; irasceris super orationē serui tui? Te enim rogaui pluries: te rogaui diu: te rogaui centies: & milies. Cur ergo non exau-

dis? Vt quid moraris? Nunquid adhuc iratus es mihi ꝓpter peccata mea? (Si iniquitates obſeruaueris domine: domine quiſ ſuſtinebit?) Domine ergo: qui potes omnia. Deus qui regis omnia: ſub quo curuantur: qui portant orbem: quem tremunt poteſtates: cœli cœlorumq; uirtutes (Domine deus uirtutuȝ: quouſq; iraſceris ſuper orationē ſerui tui?) Vbi eſt zelus tuus: & fortitudo tua: & multitudo uiſcerum tuorum? Nūquid ſuper nos cōtinuerūt ſe? Clamabimus ad te die ac nocte: ſciētes ꝙ ſi tardabis: tandem importunitatem noſtram tu exaudies.

¶ Cibabis nos pane lachrymarum: & potum dabis nobis in lachrymis: in menſura. Spero inquam exaudiri: quia ueritatē dilexiſti: negare te ipſuȝ non potes. Dixiſti enim. (Petite: & dabitur uobis). Quęrite: & inuenietis. Pulſate: & aperietur uobis. Veruȝ prius. (Cibabis nos pane lachrymarum?) Pane amaro: pane dulci. Lachrymæ enī amaræ: & dulces ſunt Amaræ propter abſentiam boni. Dulces propter certitudinem illud inueniendi. Amaræ ſunt: (quia ſpes: quæ differtur: affligit animaȝ). Dulces proprer præſentiam dulcedinis tuæ: qui excitas nos ad orandum: & poſtulare nos facis gemitibus inenarrabilibus. (Et potuȝ dabis nobis). De calice: qui eſt in manu tua. (uini meri plenus mixto). (Quia ſecundum multitudinem dolorum noſtrorum in corde noſtro: cōſolationes tuæ lætificabūt animas noſtras). Potum ergo dabis nobis in lachrymis tribulationum: quæ lauant faciem conſcientiæ: clarificant intellectum: humectant cor deuotione: & ſaporem nobis præbent charitatis. Bonæ ergo lachrymæ tuæ: dulces pro

dulces profecto lachrymę tuę sunt: quæ fuerũt nobis panes die ac nocte. Exaudies ergo nos: sed prius ci/babis: & potabis nos lachrymis: non supra uires: sed (In mensura) idest secũdũm mensuram uirtutis nostræ. (Non enim patieris nos tentari supra id: quod pos/sumus: sed facies etiam cum tentatione prouentum: ut possimus sustinere). Cibabis inquã nos lachry/mis: nõ semp: sed in mensura temporis: quod posui/sti in tua potestate. Cum ergo uenerit illud tempus cessabunt lachrymæ: & gemitus: cessabit ira tua: ora tiones nostræ exaudientur. Conuertes nos: osten/des faciem tuam: excitabis potentiam tuam: saluos facies nos: & manifestaberis coram Effraim: Benia/min: & manasse: dilatabisq; ecclesiam tuam: & inten des regimini eius: interim uero (in patientia nostra possidebimus animas nostras). Quia.

¶ Posuisti nos in contradictionem uicinis nostris: & inimici nostri subsanauerunt nos). Interim tan/quam filios castigas nos: ut mundemur: ut cor diui/tiis non apponamus: ut gloriam humanam non se quamur: ut ueritas tua magis elucescat: & ideo (Po suisti nos in contradictionem uicinis nostris). Qui sunt autem uicini nostri: nisi tepidi: qui in exteriori/bus uidentur christiani: qui dicũt. (Domine gratias ago tibi: quia non sum sicut cæteri homines: iniu/sti: raptores: adulteri: uelut etiam hic publicanus. Ie/iuno bis in sabbato: decimas do omnium: quæ pos/sideo). Intus autem non sunt uere christiani: Vicini ergo sunt: qa operibus similes nobis uidentur. Sed non sunt domestici: quia humilitatem: quia chari/tatem non habent. Quomodo ergo posuisti nos in

contradictionem tepidis: nisi quia illuminasti nos de uia ueritatis: & ostendisti nobis faciem tuã? Hinc uidimus eos: & intelleximus: quia sunt sicut sepulchra dealbata: quæ foris patent hominibus speciosa: intus autem sunt plena ossibus mortuorum: & omni spurcitia. Ne ergo eorum uerbis: & exemplis simplices: & cæteri christiani perirent: te præcipiente clamauimus: & diximus. (Cauete a fermento pharisæorum: quod est hypocrisis). Non uos ceremoniæ saluabunt: denudauimus eorum cauteriatas conscientias. Repræhendimus eos dicentes. Vos estis: qui iustificatis uos corã hominibus. Deus autem nouit corda uestra: quia quod hominibus altum est: abhominatio est ante deum. Hinc ergo rabies: hinc odium: hinc contradictio. Amant enim gloriam hominum plusquam gloriam dei. Ideo circũeunt ciuitatem: huc illucq; discurrunt: per domos muliercularum cursitant: murmurant: detrahunt: contradicunt: & persequuntur nos. (Et ideo inimici nostri subsanauerunt nos). Inimici nostri peccatores sunt manifesti. Amici huius sæculi: supbi: auari: luxuriosi: blasphemi: homicidæ: & inimici crucis christi. Hi ergo uerba nostra: imo tua domine: audire nolentes: sed fugientes a tepidis persuasi: subsanauerunt nos: & rugato naso nos tanquam stultos despexerunt. Et quid est: quod uicini nostri contradixerunt: & inimici subsanauerunt? Cur plus nocent uicini q̃ inimici? Nunquid tepidi non sunt inimici? imo certe inimici: & capitales inimici: sed fraudulenti: sed occulti. Se enim amicos simulant: se nos diligere dicunt: se pro ueritate loqui: non quia odio nos

habeant: falso ostẽdunt. Plus ergo isti nocent q̃ aperti inimici: dicuntur ergo inimici: quia se amicos nostros faciunt: sed tamen contradicunt. Inimici uero tantū subsannant. Et inimici non subsannarent: nisi isti contradicerent. Inimici cõuerterentur ad pœnitentiam: nisi tepidi eos impedirẽt. Inimici denique fierent amici: & ueritatis defensores: nisi ecclesia haberet tepidos contradictores. Magnum bellum: periculosum certamen: dubia uictoria. Ergo.

¶ Deus uirtutum conuerte nos: & ostende faciem tuam: & salui erimus). Deus qui supernis uirtutibus fortitudinem præbes: ut sine timore pugnent cum antiquo dracone: & omnia ardua magni animi fortitudine aggrediantur. (Deus uirtutũ cõuerte nos) Ab amore proprio ad tuum perfectum amorem: per quem tibi uniamur: & tibi adhæreamus: quia sic nihil timebimus: & tota fiducia bella tua pugnabim⁹ Tu es enim fortitudo nostra: & firmamentum nostrum: refugium nostrum; & protectio nostra. (Et ideo ostende faciem tuam). Ostende ueritatem tuã: manifesta lucem tuã: ne tepidi decipiant nos: ne cor nostrum tenebris inuoluant. Vt fugiamus laqueos eorum: & per uiam ueritatis incedamus. Et sic te liberante: te illuminante: te pro nobis pugnante: salui erimus. Age domine: fac domĩe: surge expergiscere: ueni: & noli tardare. (Vbi sũt misericordiæ tuę antiquæ domine)? Memor esto laborũ tuorũ: ne contẽnas sudores tuos (Opa manuũ tuarũ ne despicias.)

¶ Vineam de ægypto transtulisti: eiecisti gentes: & plantasti eã. Vinea tua ecclesia tua est. Quare uinea? Quia uinum producit; quod inebriat mentes homi-

num amore diuinorũ: quod lætificat corda nostra. Vinea bona. Vinea optima: quæ quicqd circũponi tur radici eius: conuertit in uinum. Si aquam: si ster cus: si aliud quid circumponas radici eius: eius totũ quicquid ad se trahit: conuertit in uinum. Non enim unquam aquam: uel stercus: uel aliud q̃ uinum pro ducit. Ita quicquid ecclesiæ: & animæ fideli circum ponis: siue subsannationem: siue persecutionem: si ue aurum: siue laudes: siue maledictiões: omnia con uertit ad charitatem: ad penitentiam: ad humilitatẽ cæterasq; uirtutes. Hanc uineam huiusmodi homi nes fideles nihil in hoc mundo appetentes: nihilq; ti mẽtes (De ægypto) idest de tenebris trãstulisti. Erãt enim in tenebris ignorantiæ: & peccatorum caligi ne ignorabant finem suum: nesciebant quo tende rent. (Misisti eis lumen tuum: & de tenebris eduxisti eos (Gentes autem) idest dæmones: idest peruersi ho mines: irrõnabiles: sine lege: & sine disciplina pseque bantur eos: uastabãt uineam. Erãt sicut lapides in ea durissimi: percussores: pedes ambulantium offen dentes: palmites destruentes: & fructus uineæ im pedientes. Eiecisti ergo gentes: tyrannos interfecisti: idola destruxisti: hæreticos anathematizasti: lapides collegisti: proiecisti: longe eos a uinea fecisti: & in profundum descẽderunt. Et plantasti eam in monte sancto tuo: in fide tua: in perfectione iustitiæ: in chri sto tuo. Transiuit per mare rubrum: transiuit per ignem: & aquam: per multas tribulationes non de fecit: saluata est. Quare

¶ Dux itineris fuisti in conspectu eius: & plantasti ra dices eius: & impleuit terram) Dux fortis: dux sapi ens: dux

ens :dux bonus:dux magnus(Quoniam deus ma-
gnus dominus : & rex magnus super omnes deos.)
Quis ergo talem ducem non sequatur ? Quomodo
autem dux fuisti ? Venisti:apparuisti in carne:perse-
cutiones:contradictiones:maledictiones:irrisiones:
flagella : mortem crucis pro ea sustinuisti. Tran-
sisti ad patrem per uiam crucis:& clamasti(Qui uult
uenire post me:abneget semet ipsum:& tollat crucem
suam : & sequatur me.) Magnus dux : difficilis uia.
Sed quis timebit sequi talem ducem:non ipse sequi-
tur : sed antecedit. Tu ergo dux:non occultus : sed
manifestus : omnes te uidere potuerunt (Dux itine-
ris fuisti in conspectu eius.) Manifeste enim inter la-
trones crucifixus fuisti. Et quia uinea debilis est : li-
gnum enim fragile:lignum uitis : tu roborasti eam.
(Et plantasti radices eius). Non homo carnalis:nō
angelus plantauit. Sed tu manibus tuis : sapientia
tua : potentia tua : & bonitate tua plantasti radices
amoris eius. charitatis eius : dilectionis eius. Plan-
tasti inquam in terra bona:in terra uiuentium:in pla
gis tuis : in cruce tua : in diuinitate tua : & ideo fru-
ctum fecit uinum dulce :uinum optimum: uinū ine-
brians produxit:palmites multiplicauit:& impleuit
terram. Impleuit inquam uirtutibus : donis cœlesti
bus:gratia:lumine:& scientia dei. Nō scientia philo
sophorum:qui cum cognouissent deū:non sicut deū
glorificauerunt:aut gratias egerunt. Sed euanuerūt
in cogitationibus suis:& obscuratū est insipiens cor
eorū. Dicētes enim:se esse sapientes:stulti facti sunt.
Non sic uinea tua domine. Quare? Quia
¶ Operuit mōtes umbra eius:& arbusta eius cedros

dei. Que ē umbra? Vetus testamētū præcedēs uerita tē euāgelii: sicut umbra præcedit corpus: quando sol subseqtur. Cū aūt sol uenerit ante facieꝫ nostrā: iam nō umbra præcedit: sed seqtur: & a nobis non uidet Ita ueritatē: & gratiā: quæ est p iesum christū: præces sit lex tāquā umbra: qa sequebat̄ sol iustitiæ: ut ueni ret: & appareret: & ostenderet nobis faciē suā. Venit ergo: & ueritatē aperuit lucemq; ante oculos nostros posuit. Vmbra iam post tergum seqtur. Nos ergo fu gimus eā: & uersus solem tēdimus: trāsiuit umbra le gis: & sacrificiorū: quia uenit sol iustitiæ christus de⁹ noster (Vmbra ergo eius) idest lex: & doctrina pphe tarum obscura operuit mōtes. Qui sunt mōtes? Sta biles in fide: & alti perfectiōe iustitiæ: & diuinorum contēplatione. Certe patriarchæ: & pphetæ: nō phi losophi: & oratores: qui sūt mōtes superbiæ. A lumi ne ergo supnaturali: & diuino patriarcharū: & pphe tarū processit uinea (Et operuit mōtes umbra eius). idest ipsos patriarchas: & prophetas: q pleni doctria legis: & prophetico spiritu referti: regebant uineā. & sustētabant eā. Venisti domine ad cultores uineæ: & ipsi te occiderūt: eiiciētes extra uineā. Sed tu malos male perdens locasti uineā tuam aliis agricolis: qui fe cerūt fructus eius: & umbrā legis conuerterūt in lucē Sensū carnalē traxerunt ad spiritualē: ut sub umbra illius sederēt lassi: & ab æstu refrigerarent̄: et umbra eius facta est lux: quia lex ipsa spiritualiter intellecta facta ē euangeliū: sub cuius umbra: quæ est lux sedēs anima lassa cātat: & dicit. (Sub umbra illi⁹ quē desi derauerā: sedi: & fructus ei⁹ dulcis gutturi meo.) Et iterū. (Spiritus oris nostri christus domin⁹ captus ē

in peccatis

in peccatis nostris):cui diximꝰ. (In umbra tua uiue
mus in gentibus) multiplicauit ergo palmites in gen
tibus: uenerūt enim gētes ad christū: ad agricolā: ad
uitez: ad uineaz: multiplicati sunt palmites: excreue-
rūt numero: & merito facti sūt sicut arbusta: & eleua
ta sūt arbusta eius. (Et opuerunt cedros dei). Qui
sūt cedri dei: apostoli dei: euāgelistæ dei: doctores ec
clesiæ. Ergo palmites: ergo electi de gētibus uenerūt
ad eos: appræhenderūt eos: & dixerūt: ibimus uobis
cū. Audiuimus enī quia deus uobiscū est. Cedri autē
gauisæ sūt: iclinauerūt se: & dixerūt. Ascēdite: ascen
dite super nos: capite nos: quia portabimꝰ uos: susti-
nebimꝰ uos: eleuabimus uos a terra. Et ascenderunt
gētes per fidē: & ædificatæ sunt. (sup fundamentum
apostolorū. & prophetarū: ipso summo angulari la-
pide christo iesu). Operuerunt ergo arbusta cedros
dei. O fœlix uinea: o beati palmites: qui non philoso
phoꝝ stultorū: sed mōtiū: & cedrorū: idest propheta
rum: & apostoloꝝ secuti estis diuinā sapiētiā: inenar
rabilē lucem: ueritatis uiā: quæ uere ducit ad patriā.
Sed quāta est hæc uinea? Nunquid iudæa sola? An
iudæorū deus tantū? Certe ab ortu solis usqz ad oc
casū: domine magnum nomen tuum in gentibus.
¶ Extendit palmites suos usqz ad mare: & usqz ad
flumē ꝑpagines eius. Exultauerūt cedri libāi: clama
uerūt: & eleuauerūt uocē suā. (In omnē terrā exiuit
sonus eoꝝ: & in finis orbis terræ uerba eorū). Audi
uit mare: & itumuit: & turbata est terra. Intumuerūt
fluctus maris. (Mirabiles elationes maris: mirabilis
in altis dn̄s). Turbati sunt montes: superbi princi
pes: sacerdotes: scribæ: & pharisæi. (Astiterūt reges

terræ: & principes cōuenerunt in unū: aduersus dn̄m & aduersus christū ei⁹. (Intonuit aūt de cœlo deus: & altissimus dedit uocē suā Vox dn̄i in uirtute: uox dn̄i in magnificētia). Audierunt lapides: & cōtremuerūt ligna syluarū. audierūt gētes duræ: & ifructuosæ: & in palmites conuersæ sūt. (Mare uidit: et fugit iordanis ɔuersus est retrorsū). Gentes aūt ubiq; terrarum ad uitē uenerūt: iseruerūt se uiti p fidē: & charitatē: creuerūt nimis usq; ad termios orbis terrarum: mōtes & mare: tyrāni: & populi puersi pcussi sunt: delcēderunt in infernum. Operuit eos mare. Vinea autem nostra. (Extēdit palmites suos usq; ad mare.) Idest usq; ad terminos terræ. Mare ergo circundat uineā pulsat eam: sed in eam confringit fluctus suos. Sed quid iudæa fecit? Indurata est: exsiccata est: fructum non fecit. Præcidisti ergo tales palmites o cœlestis agricola: & in ignem misisti. Nunquid oēs palmites perierunt? Absit. Reliquiæ enim saluatæ sunt. Multi palmites iudeoru; te uolente: & prædestinante permanserunt in uite: & fructū pfectum fecerūt. Vinea creuit. (Et usq; ad flumen extendit ppagines eius.) Quid est dn̄e usque ad flumen? Nunquid in orbe est unum flumen tm̄? Nunquid claudit̄ orbis a mari: & a flumine aliquo? Nequaq̄. Sed sicut cum dicitur propheta: Dauid propter eius excellentiā intelligitur: & Paulus: cū dicitur apostolus: ita hic cum dicit̄ flumē simpliciter: intellige de iordāe: qui a filio meo fuit cōsecratus: solum hoc hanc habet excellētiam. Quid ergo est usq; ad flumen: nisi usq; ad iordanem? hoc est usq; ad populum hebraicum palmites extendit. Nō tibi ergo populus hebraicus totus uideat̄ expulsus

sus. (lapidem enim: quem reprobauerũt edificantes: hic factus est in caput anguli). Ergo magna tũc erat ecclesia tua dñe: magna inquam dignitate: magna ueritate: magna uirtutũ pfectiõe: magna charitate: magna opeꝝ mirabilium uarietate: magna etiã extẽsiõe: magna fuit: qa tu magnus dñs: qui eã plãtasti: qui augmentũ pbuisti: qa eã extendisti: qa tu dñe lesu dux itineris ei fuisti. Tu in ea laborasti: sudasti: uigilasti sanguine tuo: et martiꝝ tuoꝝ eaꝫ cõsecrasti. Vbi ergo labores tui: ubi sudores: ubi sãguis tuus? Quid fecisti dñe deus? Quid fecisti saluator meus? ¶ Vt quid destruxisti maceriam eius: & uindemiant eam oẽs: qui pretergrediũtur uiam. Vt quid dñe hoc fecisti. Quæ utilitas? Custodiam angeloꝝ ãmouisti. Hi enim latrones phibebant. Isti enim defendebãt. Vbi hodie hæc fida custodia? ubi pphetæ: ubi apostoli: ubi doctores: ubi pastores circundãtes uineam dæmones expellentes: hæreticos excommunicãtes: puersos hoies corripiẽtes: & impfectos custodiẽtes? Quę est maceria? Angelorum custodia pastoꝝ defensio: pdicatoꝝ sancta doctrina. Vbi est maceria? Destructa est. Quis eam destruxit? Tu dñe: qui sanctos pdicatores tulisti: pastores in celũ collegisti: angelos ãmouisti. (Vt quid destruxisti maceriã eius?) An forte ut impleat iniqtates suas: ut cõpleat malitia eius: ut tandem puniat: & renouet? Sed qd deest ei? quod peccatũ non inuenit in ea? Certe uide dñe: quia completa est malitia eius. (Etiam uindemiant eam oẽs: qui pretergrediunt uiã.) Non uinitores ueri: nõ ueri agricolæ uindemiãt eam: & non oẽs boni: non pauci boni: non partim boni: & partim mali: non unus qui

dem bonus: sed omnes: qui prætergrediuntur uiam: uindemiant eam. Omnes qui tua præcepta non seruant: qui uiam dei ignorant: publici peccatores: infames: hi ad altaris ministerium eligunt: his dant beneficia: hi uindemiant uineam sibi: non tibi: pauperes tuos non respiciunt: esurientem nõ pascunt: nudum non uestiunt: pegrinũ nõ suscipiũt: uiduã & pupillũ nõ defendunt. Comedunt agnũ de grege: & uitulũ de medio armenti. Canunt ad uocẽ psalterii: & organi. Sicut Dauid putauerunt se habere uasa cantici. In choris modulantes: labiis deũ laudantes: sed corde longe a deo existentes: bibentes uinum in phialis: & optimo unguento delibuti: & nihil patiunt super otritione Ioseph: nulla misericordia mouent sup egenum: & pauperem. Isti ergo: qui et ptergrediunt uiã tuam: uindemiãt uineam tuam. Sed quid dicã dñe? Nam & omnes: qui etiam ptergrediunt uiam suam: uindemiant uineam tuã. Ambulantes enim per uiã suam: & uidentes maceriam uineæ tuæ destructam: prætergressi sunt uiam suam. Non recto itinere ambularunt: sed relinquẽtes uiam suam: conuerterunt pedes in uineam tuam: ut uindemiarent eam: ut tollerent fructus eius: nõ fructus spirituales: sed tpales. Quid est quod ais? hoc dico dñe. Diuites huius sæculi p uiã suorum pctõrum ambulantes diuitias: dignitates: honores: & uoluptates huius sæculi per fas & nefas qrentes: diuerterunt a uia sua. Diuitias.n. huius sæculi prosequi desierunt: dignitates eius non amplius quæsierũt: cõuersi sunt ad uineã tuam: ad ecclesiasticas dignitates: ad diuitias eius: dirupta ẽ maceria: quæ indignos repellebat: & ingressi sunt etiam: q

pretergrediunt̃ uiam suam: & uindemiauerunt eam. Quid ais? Hoc dico. Hodie in theatro: & cras in cathedra episcopali. Hodie in theloneo: & cras canonicus in choro. Hodie miles: & cras præsbyter. Prætergressi sunt uiam suam: & diuerterunt ad uineā tuam nō quidem ut colerent eam tibi: sed ut uindemiarent eam sibi. Hoc quoqꝫ flens dico. Ingressi sunt dæmones: & puersi quiqꝫ hoies: caput uidelicet: & mēbra & fructus eius spūales uindemiantes proiecerūt: pedibus calcauerūt: absconderūt: destruxerūt: uinitores percusserūt gladio: et extra uineam eiecerūt: optimos palmites preciderūt psuasionibus malis: minis: plecutionibus: & malis exemplis conant̃ destruere quicqd boni in uinea reperitur. ¶ Vt qd ergo dñe destruxisti maceriā ei⁹? Quæ utilitas? Quis fructus? Nam ppter hoc uindemiāt eā oēs: qui ptergrediunt̃ uiā. Sed utinā soli hoies: aut dæmones ptergredientes uiā uindemiarēt eā: & nō ēt bestiæ igrederent̃ in eam. Sed ecce mala bestia igressā est in eā: & radicitus destruxit eā. ¶ Exterminauit eam aper de sylua: & singularis ferus depastus est eam. Aper porcus est: porcus imundus: porcus superbus: porcus crudelis: non domesticus: sed de sylua. Luxuriosus clericus: libidinosus sacerdos: qui nō hō est: sed bestia: sed porcus immundus ad altare tuū accedit tota nocte in imūditia sua in luto: in stercore iacuit: & manet: sacramenta tua tāgere præsumit. Porcus superbus domari non potest: corrigi non uult: audire uerba ueritatis renuit. Supbe loquitur: contra corripientem se insurgit: mordet: lacerat crudeliter: non parcit uerbis: maledicit: blasphemat. Porcus est: crudelis est: bestia est: nō homo.

Persequit hoies:nō domesticus est: nō saltem neophi tus est:non de domo dñi uenit:sed de silua:de consor tio bestiaꝝ:de multitudine feraꝝ: de deserto pctōꝝ. Deum ignorat: sacramenta nescit: officiū suum non intelligit:lutum solum amat:stercus amplectit: san guine delectatur. Quid ergo fecit: quid aper iste dñe deus? Exterminauit uineā tuam: extra terminos po suit eam:extra pcepta:extra patrum documenta ex tra leges fecit eam:luto & stercore: luxuriis & impu dicitiis:cōmessationibus & ebrietatibus impleuit eā. Cultores occidit:paruulos enecauit:mulieres humi liauit:palmites ad solum traxit:uites radicitus euul sit:& extirpauit:ac dentibus suis oia cōminuit. Sup bia sua ligna pedibus calcauit: & extra uineā eiecit.

¶ Exterminauit eā aper de silua: & singularis fer⁹ de pastus est eā. Ecce quāta supbia: uult esse singularis: non uult habere supiorē:nō uult habere parem: non quærit habere socios: sed seruos: sed subiectos: uult oia singulariter possidere: quærit semp ascēdere: sin gularitate delectat:charitatē christi despicit: nō uult esse minister:non pastor:non pater: non mater: nō so cius tribulationum:non seruus oium: ut oēs lucrifa ciat:sed dñs:sed lupus:sed crudelis: & rigidus dña tor ad destruendā uineam:ad euellēdas radices eius: ad eam totaliter consumendam: & totam comeden dam: atq ad nihilū redigendam. An etiam aper de silua:& singularis ferus est princeps malus: tyrannus superbus:totus immūdus:totus crudelis? Qui de sil ua bestiarum egredit:de ministris sibi similibus im mūdis: luxuriosis:superbis: crudelibus: qui bestiæ sunt:nō homines. Cultum dei odit: sanctos uiros de

ciuitate

ciuitate expellit: iustos persequitur: prudentes pcutit gladio: ueritatē abominat: mēdaciis gaudet: adulationibus delectatur: pacem fugat: discordias nutrit matrimonia dissoluit: uirtutes exterminat: uitia cōmendat: pudicitiam fugat: flagitiosos exaltat: denique omne uitium in præcipiti stare facit. Exterminauit uineā (quia astitit omni uiæ non bonæ: malitiam autem non odit). An forte aper: & singularis ferus ēt diabolus est? Immundus spiritus: crudelis homicida: superbia elatus: qui dixit. (In cœlū conscendam super astra cœli exaltabo solium meum: similis ero altissimo. Hic etiam depastus est uineā: comedit palmites: absorbuit uites: & sibi incorporauit eam: factus est caput malorum: & ipsi membra eius: & facta est uinea christi uinea diaboli: quia singularis ferus depastus est eam. Heu: heu: heu domine deus: ubi est uinea tua: quam de egypto trāstulisti: de qua gentes eiecisti: quam tuis manibus plātasti: cuius in itinere dux fuisti: quæ impleuit terram uirtutibus: cuius umbra operuit montes: & arbusta cedros dei: quæ extendit palmites suos usq; ad mare: & usq; ad flumem propagines eius? Vbi sunt uirtutes eius: ubi dona spiritus sācti: ubi gratiæ gratis datæ: ubi charitas: ubi spes ubi fides? An non es deus: apud quem non est transmutatio? An non es ille idem Deus qui fecisti misericordiam cum patribus nostris? An non sumus opus manuum tuarū? An non christus manet in eternum? An non est passus etiam pro nobis? An oblitus es nostri domine? Tu domine pater: & Habraam nesciuit nos: & israel ignorauit nos. Tu dn̄e pater noster: & redēptor noster: a sæculo nomen tuum. Quare ergo

auertisti faciem tuam a nobis? Peccauimus: iniuste egimus: iniquitatē fecimus. (Domine nō ꝯm peccata nostra facias nobis: neqꝫ ꝯm iniquitates nostras retribuas nobis. Domine ne memineris iniqtatū nostrarum antiquarū: cito anticipent nos misericordiæ tuæ: quia pauperes facti sumus nimis). Nec enim patres nostri iusti inuēti sunt: sed peccatores: sed idolatræ: sed homicidæ: sed maledici: sed cupidi: supbi: elati: parētibꝰ nō obediētes: insipiētes: & blasphemātes nomē tuū. Fecisti āt eis ꝯm magnam misericordiā tuā. (Nec enim in gladio suo possederūt terrā: & brachiū eoꝝ nō saluauit eos: sed dextera tua: & brachiū tuuꝫ: & illuminatio uultus tui: quoniā complacuisti in eis). Eya ergo: & fac nobiscū secundū magnā misericordiam tuam: & ne auertas faciē tuam a nobis.
¶ Deus uirtutū cōuertere: respice de cœlo: & uide: & uisita uineā istā: deꝰ uirtutū. Actus purus: uirtus infinita: uirtus uirtutū: gubernās omnia: faciēs oia: uiuificans omnia: uirtutes oīum creans: eis uigorē præbens: eas ad opus trahēs: eas antecedens. Conuerte nos dñe ad te: & conuertemur: antecede nos: trahe nos post te: uigorē uirtutibus nostris præbe: & uiuifica nos. Cur nō respicis nos. Cur terga uertisti? osten de nobis faciē tuā. Cōuertere deꝰ uirtutū ad nos: & nos cōuertemur ad te. Conuerti enim ad te: cogitare de te: diligere te: donū tuum est. Respice de cœlo. Lōge enī abiisti: in cœlū ascēdisti: a nobis recessisti: respice saltē nos de cœlo: si nō uis ad terrā descendere. Si peccata nostra hoc non merentur: respice nos: illumina nos de cœlo: de secreto miserationū tuaꝝ: de xpo tuo: & præcibꝰ beatorū tuorū. (Et uide desolationē
nostram

nostrã:intuere: & respice obprobrium nostrũ:heredi-
tas nostra uersa est ad alienos:dom⁹ nostræ ad extra
neos. Vbi est Hierusalẽ ? Vbi terra sancta:in qua tot
mirabilia fecisti ? Vbi sepulchrum tuum ? Nonne in
manibus infidelium ? Vide domine oculis miseri-
cordiæ tuæ orbem terræ: & plenitudinem eius: non
plenitudinem gratiarum: sed plenitudinem peccatorum:
sed plenitudinem ignorantiæ: sed plenitudinẽ mise-
riarum. Vide uineam tuã: ecclesiam tuam. rempublicã
tuam:plebem christianam tuam:uide:& miserere: &
uisita uineam istã. Adhuc enim radices habet: adhuc
aliqui palmites uiuunt:ab initio mũdi cœpit:& nun
quam defecit:neq deficiet. Tu eni dixisti. (Ecce ego
uobiscum sum oibus diebus usq ad ↄsumationẽ sæ
culi). Minui ergo potest:deficere pẽitus nõ potest. Vi
nea ergo ista est uinea illa:quã tu plãtasti. (Vnus spi
ritus:una fides:unum baptisma: unus deus: & dñs
oium: qui est oia in omnibus.) Visita ergo uineam
istã. Visitatio eni tua custodiet spũm eius. Visita gra
tia tua:presentia tua:spũ sancto tuo. Visita etiã uir
ga tua:& baculo tuo. Virga eni tua:et baculus tuus
cõsolabũtur eã. Visita flagello:ut castigetur: ut pur-
getur. (Tempus eni putationis aduenit). Eiice lapi
des. Collige aridos palmites: & liga fasciculos ad cõ
burendũ. Erige eã:superflua pcide:appone substenta
cula:terrã impingua:maceriã cõstrue: & uisita uineã
istã:sicut iã uisitasti terrã:& iebriasti eã. Visita inquã
¶ Et perfice eam: quam plantauit dextera tua: & su
per filium hominis: quem confirmasti tibi. Non so-
lum uisita:sed etiam perfice eam. Valde enim imper-
fecta est:uult bene uiuere:sed nõ uult mala pati. Ha

bet exempla ante oculos suos: habet prophetas: habet apostolos: habet martyres: & oēs sanctos dei: immo ipsum filium tuum unigenitum: uult eos sequi: uult benefacere: ut eorum gloriam consequatur: sed non uult pati aduersa: ualde imperfecta est. Perfice eam domine: emitte spiritū tuū: & pficietur. Petrus ante aduentū spiritus sancti dicebat. (Etiam si oportuerit me mori tecum: non te negabo.) Sed quia imperfectus erat: ad uocem unius ancillæ negauit christum tuū: uenit spiritus sanctus: & impleuit eum gratia: & nō timuit reges terræ: quia perfecisti eum: ideo fructum fecit: ideo innumerabiles ad fidem conuertit: ideo ecclesias ædificauit. Igitur perfice eam: & fructum faciet: & per orbem palmites extendet. Adhuc enim timet: adhuc loqui nō audet: adhuc principes ueretur. Perfice eam: quā plantauit dextera tua. Nō eam: quam plātauit sinistra tua. Sunt enim quidam christiani: quidam sacerdotes nomine. nō opere: quibus dedisti diuitias huius sæculi: & multiplicasti bona temporalia: spiritualia autem tua nō habent. Hi ergo sunt uinea: quam plantauit sinistra tua. Nō hāc rogo ut augeas: non ut perficias: sed eam: quam plantauit dextera tua: q̄ habet palmites: & fideles: qbus dedisti gratiam tuam: & dona tua spiritualia: q sunt electi tui. Quorū quilibet dicit. (Leua eius sub capite meo: & dextera illius amplexabit̄ me. Hanc ergo perfice: & super filium hominis: quem confirmasti tibi. Perfice eam. Quis est iste filius hominis? Nos quippe sumus filii hominum: quia patrem: & matrē habemus in terris. Christus autē est filius hominis: quia est filius uirginis: qui in cœlis patrem sine ma-

tre

tre:in terra autem matrem sine patre habet. Hunc ergo filium hominis cōfirmasti in cordibus hominum: cōfirmastiq; eum tibi:idest ad honorem tuū. Pugnauit iudæa contra eum: & tu confirmasti eum tibi:pugnauerunt tyranni:& confirmasti eum tibi. Pugnauerunt hæretici:& confirmasti eum tibi. Pugnauerunt philosophi:& dialectici: & sapiētes huius seculi:& confirmasti eum tibi:pugnauerūt falsi fratres:et cōfirmasti eum tibi. Pugnauit diabolus:& totus orbis: & nō præualuit:sed filiū hois confirmasti in cordibus hoium ad honorem tuū. Ergo perfice uineam super eū:ut per fidē:& charitatem sup christū plantata:& radicata pficiat: & de terra illa rubea: de amore charitatis christi: de meritis passiōis ei⁹ pducat uinum optimum inebrians corda hoium. Si quia impfecta est:quia collapsa:qa obstat mundus: impossibile:nihil difficile. (Aperis tu manum tuā: & imples omne aial bñdictione. Omnia a te expectāt:ut des illis escā in tpe. Dāte te illis colligent:aperiēte te manū tuā oia implebūtur bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur. Auferes spm eoꝝ:& deficient:& in puluerē suū reuertent) . Quāto ergo magis icrepāte te oia ipedimenta tollent:& oēs uastatores pibūt. (Incensa igni & suffossa: ab increpatione uultus tui peribunt:) Incēsa eni: & semiusta ligna: & suffossæ uites: & arbores ifructuosæ p uineā dispersæ:& osu sæ:palmites uirides: & uites uiuētes uastāt: nec fructū facere pmittūt. Incēsa ergo & suffosa icrepa uultu tuo:uultu illo:de quo dictū est. (Vultus autē domini super faciētes mala): & peribunt stati ifructuosa ligna. Illi uidelicet: qui nec ipsi in regnū cœlorum

intrant:nec alios intrare pmittũt. (Incensa). Igitur sunt immundi peccatores ardore libidinis incensi: & in carbonem uersi: in tenebris ambulātes: & nescientes quo uadũt. (Nam supercecidit: ignis & non uiderunt solē). (Incensa igni). Auari sũt: & cupidi desiderio pecuniæ inordinato: igne auaritiæ incēsi: qui nunquā dicit: sufficit. (Incēsa igni). Superbi sũt: ambitiosi sunt: iuidi sunt: qui ardēt sicut faculæ: & omnium rerum desiderio incensi sunt. Iste ignis omnes uirtutes cōsumpsit: omnes cupiditates excitauit: omnium malorum causa est. Initium enim omnis peccati supbia: et radix oium malorum cupiditas: illa p auersionē a deo: hæc p cōuersionē ad creaturas. Qui autē sunt ligna suffossa: nisi tepidi: qui exterius quidē nō uident igne libidinis: uel supbiæ: uel auaritiæ exusti tamen intus aridi sũt: qa suffossi sunt: nō hñt radices in terra uiuētium: in charitate christi: i grã dei. Ideo sicut lignũ: si nō habet radices i terra: sed in aere: ad calorem solis exsiccatur. Ita homo: si radices fidei: & charitatis habet in xp̄o accedēs ad altare: ad ecclesiastica sacramenta: ad officia diuina: ad audiendũ uerbũ dei: ad lectionē scripturarũ: ad orationē: fructus mirabiles producit. Si autem quærit quæ sua sunt: & in proprio amore in aere: in spiritu superbiæ radicatus est: ad hec omnia semper magis arescit: & peior efficitur. Tepidi ergo sunt ligna suffossa: sunt ligna arida: cibus ignis: sed certe ipsa ligna suffossa sũt etiam incensa: & ipsa incensa suffossa. Nam manifesti peccatores suffossi sunt: & a gratia dei euulsi: & eradicati: & ipsi tepidi incensi sunt igne proprii amoris: & superbiæ: & ambitiōis: & auaritiæ: & libidinis oc

cult*

cultæ. Omnes ergo isti domine deus per uineam tuā dispersi: & cōdensati: non permittunt eam facere fructus: quia eorum malis exemplis: & suasionibus paruuli: & simplices subuertuntur. Increpa ergo eos: increpa dure: quia dure ceruicis sūt. Increpa gladio: peste: & fame. (Ab increpatiōe uultus tui peribūt). Et de uinea eiicietur: palmites subleuabūtur: aliæ uites apponentur: crescent: fructum facient: extēdent propagines suas usq3 ad mare: & usq3 ad flumen peruenient. Quare obdormis domine? Surge dñe: & fac.

¶ Fiat manus tua super uirum dexteræ tuæ: & super filium hominis: quem confirmasti tibi. Veni domine noli tardare. (Deus iudicium tuū regi da: & iustitiā tuam filio regis). Hic ē enim uir dexteræ tuæ: qui sedet ad dexterā tuam. Quæ est autē dextera tua? Tu enim inuisibilis es: & icorporeus. Vbi ergo dextera? ubi sinistra? Gloria tua est dextera tua. Singulariter ergo de christo tuo dictum est: q̄ sedet a dextris tuis: qa i potiorib9 bonis tuis gaudet. Sup oēm pricipatū: & ptātem. & uirtutē: & sup oē nomen: qđ nominat̄ nō solū i hoc seculo: sed etia3 in futuro. Quid est autem manus tua: nisi potestas tua. Si ergo dexteram manum habes: cur etiā sinistrā non habes? Potestatē enim habes puniendi: & glorificādi. (Dominus. n. mortificat: & uiuificat: deducit ad iferos: & reducit: humiliat: & exaltat). Potestas ergo puniendi manus sinistra est: potestas glorificādi manus dextera est. Fiat ergo manus tua: fiat potestas tua super uirum dexteræ tuæ. Quomodo? Nonne potestas data est ei ab initio? Ipse enim dixit discipulis suis.

¶ Data est mihi omnis potestas in cœlo: & in terra:

Quomodo ergo tu dicis. (fiat manus tua super ui-rum dexteræ tuæ.) Data est: sed nō apparet. Fiat er-go ut appareat. Vident homines animales: & carna-les seruos tuos irrideri: despici: maledici: & semp in aduersis esse: & dicunt. Fides non est uera: nulla est prouidentia: decipiuntur christiani: & sic blasphe-mant nomen tuum. Vident deinde superbos: iniu-stos: auaros: blasphematores: luxuriosos: & peruer-sos homines prosperari: & nihil eis mali accidere. Et dicunt. Aut deus non est: aut prouidentiam non ha-bet de rebus humanis: aut iniustus est. Potestatē er-go habes: & iudicia tua semper exerces: sed non sem-per apparent: & ideo blasphemāt homines. (Fiat er-go manus tua: ut appareat super uiruꝫ dexteræ tuæ) Da iudicium ei: quod appareat. Dei est: ut potesta-tem: quam habet: exerceat in conspectu hominum. Ipse enim est a te constitutus iudex uiuorum: & mor-tuorum. Fiat ergo manus tua super ipsum. Quæ ma-nus? dextera: an sinistra? fiat sinistra: fiat & dextera. Sinistra sup malos: dextera super bonos. Appareat iudicium: appareat & misericordia: ut cessent homi-nes blasphemare. Sinistra quippe debilior est dexte-ra: quia iudicium facis cum misericordia: & inpuni-endo parcus es. Dextera auteꝫ tua fortis est: quia lar-gus es donator. (Aperis tu manum tuā) dexteraꝫ: uidelicet tuaꝫ: & imples omne animal benedictiōe). Fiat ergo super uirum dexteræ tuæ. Ad puniendos impios manus tua sinistra: ut flagellentur: & conuer-tātur. Et si noluerint conuerti ad te: de uinea tua ex-pellantur: & in igne inferni in perpetuuꝫ crucientur. Vt quid enim frustra terram occupant? Fiat autem

super uirum dexteræ tuæ ad tuos fideles consolan-
dos manus tua dextera: ut large benedictiõe spirit⁹
sancti gratia repleantur: ut ædificetur uineæ maceria:
que prohibeat prætergredientes uiam: & aprum de
silua: singularemq; ferum non permittat intrare: ut
crescant palmites: & fructum faciãt. An forte bõum
est: ut fiat etiam super uiruz dexteræ tuæ utraq; ma
nus tua ad fideles tuos? Certe ita est. Manus enim si
nistra tua: manus flagellum tenens: manus percutiẽs
faciet eos ad dexteram permanere. Flagellum enim
in scholis retinet puerũ: ferula cogit ipsum adiscere.
Adhuc enim paruuli sumus: quoniam quandiu su-
mus in uita mortali: paruuli sumus: indigemus fla-
gello: lacte pascimur. (Cum autem uenerit quod per
fectũ est: euacuabimus: que erant paruuli:) & tũc fla
gellum cessabit. Bonum est ergo flagellum: ueniat er
go flagellum: ueniat cito: fiat uelociter manus tua su
per filiuz dexteræ tuæ: ut purgẽtur boni: ut pficiant
iusti: ut expellant mali: ut pereãt destruẽtes uineã. Et
sup filiũ hoĩs plãtent palmites. (Quem cõfirmasti ti
bi.) Quem in ecclesia cõfirmasti ad honorem tuum.
Nõ eni totaliter ab ecclesia recessit. Adhuc seruos ha
bes multos: sed occultos: in quoꝝ cordibus cõfirma
christũ tuũ tibi: ut expulsis uineæ uastatoribus: egre
diant ad operationẽ suã usq; ad uesperã. Veni ergo
domine: & coniũge nos cultoribus tuis: quos præpa
rasti ad opus tuum. Serui tui sumus.
¶ Et non discedimus a te: uiuificabis nos: & nomen
tuũ inuocabimus.) Sine te esse nõ possumus. In te eni
uiuimus: mouemur: & sum⁹. Et ideo nõ discedimus
a te. Verba eni uitæ æternæ habes. Ad quẽ ibimus?

Non eſt deus præter te dñe.) Quis enim fecit magnalia quæ tu feciſti? Oia quæcũqʒ uoluiſti: feciſti in cœlo: & in terra: in mari: & in oibus abyſſis.) Strepat mundus: murmurent hoies: pſequant nos impii. Inſurgãt oia elemẽta: ſuſcitet deniqʒ infernus ɔtra nos non diſcedimus a te: nulla creatura poterit nos ſeparare a charitate dei: quæ eſt in chriſto Ieſu dño nño. Nõ ɔfidimus in uiribus nñis: nõ egredicmur in uirtutibus nñis: ſed tu uiuificabis nos. Gratiã tuã nobis abundanter tribues: uirtutes donabis: auxiliũ ſpecialem in tribulatiõe prębebis: quo excitabimur ad feruorẽ charitatis. (Et nomẽ tuũ iuocabimus). Nomen tuũ bonitas tua eſt. Non eſt. n. bonus: niſi ſolus deus. Tu ergo ſolus bonus. Tibi ſoli hoc nomẽ bñ conuenit. (Nomen ergo tuũ:) ideſt rem nominis tui ſignificatũ nominis tui: hoc eſt bonitatẽ tuam: miſericordiam tuam inuocabimus: ut adiuuet nos: & ſuccurrat nobis. Vel certe inuocare nomen tuum eſt conceptũ tuæ bonitatis in mente formare. Eſt enim nomen mentis. Conceptus ergo bonitatis tuæ eſt nomen tuum. Non quilibet conceptus eſt nomen tuum: quod inuocatũ ſaluat: ſicut ſcriptũ eſt. (Quicunqʒ inuocauerit nomẽ domini ſaluus erit:) ſed cõceptus bonitatis tuæ: qui prorumpit in amorem per fidem: & per ſuper naturale donum gratiæ. Hoc uere eſt nomen tuum. Quid eſt ergo inuocare nomen tuum: niſi intus concipere per fidem bonitatẽ tuam: & eam ſuper omnia diligere. (Nomen enim eſt uox ſignificatiua.) Quid eſt ergo inuocare nomen alicuius: niſi uocem ipſum ſignificantem formare? Ita inuocare labiis: & lingua nomen dei eſt uocem ipſum

significantē producere. Similiter cuꝫ sit nomen mentale: inuocare mente nomen tuum: est conceptum te representantē formare. Non saluat autē quilibet conceptus: sed ille saluat: q uirtute fidei: quæ p dilectionē opaт: formatus fuerit. Igitur inuocabimus nomē tuū corde: inuocabimus labiis: & lingua: ut de bonitate tua inuocata auxiliū tuū descendat ad nos bene dispositos: & preparatos: qui intus per gratiā tuam cōcepimus nomē tuū. Da ergo nobis uirtutē: qua: relicta omni cupiditate terrena: ꝯuertamur ad te ex toto corde nr̄o: ut in tribulationibus non deficiamus.
¶ Deus uirtutū ꝯuerte nos: & ostende facieꝫ tuā: & salui erimus.) Vere tu es deus uirtutuꝫ: qui infirma mundi elegisti: & fortia queqꝫ cōfudisti. Quid enim infirmius cruce? Quid magis stultū? Quid plus maledictū? Et ecce infinita uirtute tua: hec maxima infirmitas: facta est nobis maxima fortitudo. Hec stultissima fatuitas: facta est hoibus ꝓfundissima sapientia: hec sūma maledictio: facta est nobis benedictio cœlestis: & perfectissima iustitia. O altitudo diuitiarū uirtutis: & sapientiæ: & bōitatis dei. Quod eniꝫ infirmū est dei: fortius est hominibus: & quod stultum est dei: sapientius ē hoibus. Fac nos domine cognoscere hanc tuā infinitā uirtutē: inscrutabilē sapiētiā: inextimabilem bonitatē: ut sciamus: quia nō est alius deus preter te dn̄e: & conuertamur ad te (Deus uirtutū conuerte nos: & ostende faciem tuā.) Ostende christum tuū: crucifixū tuum: per quem cognosci mus uirtutem tuā: sapientiam tuā: & bonitateꝫ tuā. Quis unq̄ deus fecit ea: que fecit filius tuus dn̄s noster Iesus christus pro nobis crucifixus? Ipse uniuer-

sum orbē sine gladio supauit: oēs alios deos prostra uit: tyrannos perdidit: ubiq; in celo: & in terra triumphauit. Ipse mūdū per crucē suā illuminauit: bene ui uere docuit: doctrinā recte uiuendi dedit: qua nulla melior excogitari potest. Ipse oia hominū genera ad suum amorē traxit: qui relinquentes aurum: & argē tum: & omnes huius seculi uanitates: atq; semetipsos: etiā pro eius amore exquisitissima tormentorum genera i martyrū: & crudelē mortē alacriter sustinue rūt. Quis audiuit unq̄ talia: aut quis uidit similia? Vere dñe Iesu tu es deus magnus: filius dei altissimi: Rex gloriæ: De⁹ uirtutū: & nō est alius de⁹ preter te dñe: qui cū patre: & spiritu sancto es unus deus sup oia benedict⁹. (Ostēde ergo nobis faciē tuā. A facie enim tua mota est terra: a facie dei Iacob. Qui cōuer tit petrā i stagna: & rupem in fontes aquarum. Ostēde dñe faciē tuā: & salui erimus) Nā & patres nostri salui facti sunt: quia ostendisti eis faciem tuā: unde laudant & dicūt. (Non nobis dñe: non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Super misericordia tua: & ueritate tua) Ostende ergo dñe faciem tuā: ut reprobi pereant (quia ante faciē tuā ibit mors) Ostende faciē tuā ut electi tui charitate ferueant: & salui erimus: & mūdus renouabitur uirtutibus: & gratia tua decorabitur. Letabuntur iusti: & exultabunt: habitabitq; populus tuus in pace: & iugiter die: ac nocte laudabit te. Qui cū filio tuo: & spiritu sancto uiuis: & regnas: deus benedictus: per infinita secula seculorū. Amen.

¶ Explicit expositio super psalmū
Qui regis israel.

Reue

¶ Reuerendi patris fratris Hieronymi Sauonaro-
læ de Ferraria : ordinis prædicatorum : expositio in
psalmum. Miserere mei deus.

Nfœlix ego omnium auxilio destitutus. qui cælum: terramque offendi. Quo ibo: quo me uertam: ad quem cōfugiam: quis mei miserebitur: Ad cœlum oculos leuare nō audeo: quia ei grauiter peccaui. In terra refugium non inuenio: quia ei scandalum fui. Quid igitur faciam: desperabo: absit. Misericors est deus: pius est saluator meus. Solus igitur deus refugium meū: ipse non despiciet opus suum: non repellet imaginem suam. Ad te igit piissime deus tristis: ac merens uenio: quoniam tu solus spes mea: tu solus refugium meum Quid autem dicam tibi: cum oculos eleuare non audeam: Verba doloris effundam. Misericordiam tuam implorabo. Dicam.

ISERERe Mei deus secundum magnam misericordiam tuam.) Deus: qui lucem habitas inaccessibilem. Deus absconditus: qui oculis corporeis uideri non potes: nec intellectu creato compræhēdi: nec lingua hominum: seu angelorum explicari. Deus meus te in cōprehensibilem quero: te ineffabilem inuoco. Quicquid es: qui ubiq; es. Scio enim te summam esse rem. Si tamen et res: & non potius omnium rerum causa:

si tamen & causa: non enim inuenio nomen quomo
do tuam ineffabilem maiestatem nominare queam.
Deus inquam: qui es qcquid in te est: tu es enim ipsa
sapientia tua: bonitas tua: potentia tua: & sũma foe
licitas tua. Cum itaq; sis misericors: quid es nisi ipsa
misericordia? quid autẽ sum ego: nisi ipsa miseria? ec
ce ergo: o misericordia deus: ecce miseria corã te: qd
facies o misericordia? certe opus tuũ. Nunquid pote
ris recedere a natura tua? Et quod opus tuum? mise
riam tollere: homines miseros subleuare. Ergo. (Mi
serere mei deus). Deus inquã misericordia: tolle mise
riam meã. Tolle peccata mea: etenim sunt sũma mi
seria mea. Subleua me miserum: ostende in me opus
tuũ. Exerce in me uirtutem tuam (Abyssus abyssum
inuocat) abyssus miseriç inuocat abyssum misericor
diæ. Abyssus peccatorum inuocat abyssum gratia
rum. Maior est abyssus misericordiç q̃ abyssus mi
seriæ. Absorbeat ergo abyssus abyssum. Absorbeat
abyssus misericordiç abyssum miseriæ (Miserere mei
deus secũdũ magnã misericordiã tuã) Nõ secũdũ mi
sericordiam hominum: quæ parua est. Sed ẽm tu
am: que magna est: que imensa est: quæ incõprehen
sibilis est. Quæ omnia peccata in imensum excedit.
Secundũ illam magnam misericordiam tuam (qua
sic dilexisti mundũ: ut filium tuũ unigenitũ dares.)
Quæ maior misericordia esse potest? quæ maior cha
ritas? Quis desperare potest? quis non confidere? De
us factus est homo: & pro hoibus crucifixus est (Mi
serere ergo deus secundũ hanc misericordiam tuaʒ).
Qua filium tuũ pro nobis tradidisti: qua per ipsum
peccata mundi abstulisti: qua p crucẽ eius oẽs hoies

illuminasti

illuminasti: qua: ea quæ in celis: & quæ in terris per ipsũ instaurasti. Laua me dñe in sãguine eius. Illumina me in humilitate eius. Instaura me in resurrectione eius. (Miserere mei deus). Non ẜm paruã misericordiã tuã. Parua eniꝫ misericordia tua est: cũ hoies a corporalib⁹ miseriis subleuas. Magna ãt quãdo peccata dimittis: & homines ꝑ gratiã tuã sup altitudinẽ terre sustollis. Ita dñe miserere mei ẜm hanc magnã misericordiam tuã: ut me ad te conuertas: ut peccata mea deleas: ut per gratiam tuam me iustifices.

¶ Et ẜm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam). Misericordia tua domine est abundantia pietatis tuæ: quæ miseros pie respicis Miserationes auteꝫ tuæ sunt opera: & processus misericordiæ tuæ. Venit maria Magdalena ad pedes tuos bone Iesu. Lachrymis eos lauit: capillis absterſit: indulsisti ei: & in pace eam remisisti: hæc una miseratio tua dñe. Petrus negauit: & cum iuramento detestatus est te: respexisti eum: amare fleuit: indulsisti ei. Et principem apostolorum eum confirmasti. Hæc iteꝝ miseratio tua domine. Latro in cruce unico uerbo saluatus est. Paulus in persecutionis feruore uocatus statim spiritu sancto replet⁹ est. Hæ sunt miseratiões tuæ dñe. Deficiet omne tẽpus: si oẽs miserationes tuas numerare uellem. Quot enim iusti tot miserationes. Nullus gloriari potest in semetipso. Veniant oẽs iusti siue in cœlo: siue in terra: & interrogemus eos cora te. An i uirtute sua salui facti sint certe oẽs uno corde: uno ore respondebunt. (Nõ nobis dñe: non nobis: sed nomini tuo da gloriaꝫ: super misericordia tua: & ueritate tua. Nec enim in gladio

suo possederũt terram: & brachium eorum non saluauit eos: sed dextera tua: & brachiũ tuũ: & illuminatio uultus tui: quonam cõplacuisti in eis:) idest non ex meritis eorum: non ex operibus saluati sunt. Ne quis gloriari possit: sed quia ita placitum est corã te: quod & expressius de se ꝓpheta dixit. Cũ ait (. Saluũ me fecit qm̃ uoluit me.) Cũ itaque tu sis idẽ deus (: apud quẽ non est transmutatio: nec uicissitudinis obũbratio:) & nos creaturæ tuæ: sicut & patres nostri: q ex ɔcupiscentia nati sunt peccatores: sicut & nos: unus que sit mediator dei: & hominum christus Iesus: qui manet in æternũ. Cur miserationes tuas non effundis super nos: quemadmodum & effudisti super patres nostros? an oblitus es nostri? an nos soli peccatores? an non pro nobis mortuus est Christus? An nullæ amplius supersunt misericordiæ. Domie deus noster: te rogo: te obsecro (. Dele iniquitatẽ meã ſm multitudinẽ miserationum tuarum). Nã multæ: & infinitæ sunt miseratiões tuæ. Vna mihi sufficit: ut uidelicet ſm multitudinẽ miserationũ tuarum deleas iniquitatẽ meã: ut sicut innumerabiles peccatores traxisti: suscepisti: & iustos reddidisti. Ita me trahere: suscipere: & iustũ per gratiã tuã reddere digneris (secũdũ ergo multitudinẽ miserationũ tuarum dele iniquitatem meam). Absterge cor meum: ut omni iniquitate deleta: ac omni imunditia expulsa: fiat sicut tabula munda: in qua digitus dei legem charitatis suæ scribat: cum qua habitare nulla potest iniquitas.

¶ Amplius laua me ab iniquitate mea: & a peccato meo munda me). Fateor dñe: semel delesti iniquitatem meam. Delesti iterum: lauasti me milies. Adhuc la

ua me

ua me ab iniquitate mea: quia iterum cecidi. Nunquid ad certū numerum parcis homini peccatori? Qui Petro interrogāti (quotiens peccabit in me frater meus: & dimittā ei: septies? Respondisti (Non dico tibi septies: sed & septuagiessepties) numerum finitū pro infinito accipiens. Nunquid ergo indulgentia superaberis ab homine. Nōne maior deus homine? nō ne melior hoie? quinimo deus magnus dn̄s. (Et uniuersa uanitas ois hō uiuēs) & solus deus bonus: omnis autem homo mendax. Nonne tu dixisti. (Quacunque die ingemuerit peccator oium iniquitatū eius non recordabor.) Ecce ego peccator ingemisco (quia corruptæ sunt cicatrices meæ a facie insipientiæ meæ. Miser factus sum: & curuatus sum usque in finē. Tota die contristatus ingredior ad te. Afflictus sum: & humiliatus sum ualde: rugio a gemitu cordis domine: ante te omne desiderium meum: & gemitus meus ad te non est absconditus: cor meū cōturbatum est in me: dereliquit me uirtus mea: & lumē oculorum meorum: & ipsum nō ē mecū. (Cur ergo dn̄e nō deles iniqtatē meā. Et si iam delesti eā. (Secundū mul. miserationū tuarum amplius laua me ab ini. mea.) Adhuc enim imperfecte mūdatus sum: perfice opus tuum. Tolle culpā uniuersam: tolle reatū: adauge lumen: accēde cor meum charitate tua: expelle timorem: qa perfecta charitas foras mittit timorē. Amor mūdi: amor carnis: amor gloriæ: amor proprius prorsus a me recedant. Amplius: & magis: ac magis. (Laua me ab iniquitate mea) Qua cōtra proximum peccaui. (Et a peccato meo.) quo deum offendi. (Munda me.) Vt non solū culpā: & reatū: sed etiā peccatorū fomitē deleas. (Laua me.) In

me: quia contra animam meā: quia ante iudicē sem per me accusat: quia semper: & ubiqꝫ me damnat: & adeo contra me: ut sit semper coram me: opponens se mihi: ne ad te mea transeat oratio: ut a me tollat misericordiam tuā: ut eam impediat: ne ad me transi re possit. Ideo cōtremisco: ideo ingemisco: ideo mise ricordiam tuam imploro: sicut ergo domine tu mihi donasti cognoscere iniquitatē meā: & flere peccatum meum: ita perfice contritionē meam: imple confessio nem meam: perduc ad finē satisfactionem meā. (Om ne enim datū optimum: & omne donū perfectum de sursum est descedens a te patre luminum.)

¶ Tibi soli peccaui: & malū corā te feci: ut iustifice ris in sermonibus tuis: & uincas cum iudicaris. ¶ Ni mium tibi soli peccaui: qa mihi pcepisti: ut diligerem te propter te: & creaturaꝝ amorē ad te referrem. Ego autē dilexi creaturam magis q̄ te diligens propter se. Quid est autē peccare: nisi amore inherere creaturæ propter se? quid aūt hoc nisi facere contra te? certe q amat creaturā propter se: facit creaturam deum suū: (ego itaqꝫ tibi soli peccaui:) qa creaturā deū meū cō stitui: abieci ergo te: & tibi soli iniuriā feci. Non eniꝫ contra aliquā creaturam peccaui: si finem meum in re creata cōstitui: qa nō mihi præceptū fuit: ut aliquā creaturam diligerē ppter se. Si enim mihi mādasses: ut angelū solum ppter se amarē: & ego pecuniā pro pter se dilexissem: utiqꝫ angelo peccassem: at cū tu so lus diligendus ppter te sis: & creatura amanda sit in te: & ad te: equideꝫ tibi soli peccaui: quādo ppter se creaturā amaui: sed quod deterius est (. Et malū co ram te feci.) Nō enim erubui peccare corā te. O deus

quot peccata cōmisi corā te: quæ nullo pacto coram hoibus ꝑpetrassem: imo quæ nullo modo hoies sci-re uoluissent: timui magis hoies q̄ te: quia cæcus erā: & cæcitatē amabam: ideo nec uidebā: nec considerabam te: oculos solum carnis habebā: ideo solum homines: qui caro sunt: cernebā: eosq; timebā. Verꝫ tu oīa peccata mea intuebaris: & enumerabas ea: ideo nec ea celare tibi: nec tergiuersari: nec fugere a facie tua potero (Quo ibo a spū tuo? & quo a facie tua fugiā?) Quid igit̃ faciā? quo me uertam? quem inueniā defensorem? quem obsecro? nisi te deus meus? Quis adeo bonus? quis ita pius? quis tam misericors? qui pietate oēs creaturas inconpręhensibiliter superas: tibi enim ꝓprium est misereri: & parcere (qui oipotentiam tuā maxime parcēdo: & miserādo manifestas.) fateor dñe tibi soli peccaui: & malū coraꝫ te feci: miserere mei: & oipotentiam tuā manifesta in me: ut iustificeris in sermonibus tuis. Nam tu dixisti (nō ueni uocare iustos: sꝫ peccatores ad penitentiā) iustificare dñe in sermonibus tuis. Voca me: suscipe me: da mihi agere fructū dignum pœnitentiæ: ꝓpter hoc enim crucifixus es: ꝓpterea mortuus es: & sepultus. Dixisti etiam (cū exaltatus fuero a terra: oīa trahā ad me ipsum) iustificare in sermonibus tuis: (trahe me post te: curremus in odorem unguentoꝝ tuorum.) Dixisti iterum (uenite ad me oēs: qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiam uos) Et ecce uenio ad te onustus peccatis: laborās die: ac nocte in gemitu cordis mei: refice me dñe (ut iustificeris in sermonibus tuis: et uincas: cū iudicaris.) Nam multi dicunt (non est salus illi in deo eius: deus dereliquit eū) uince domine istos:

cū iudicaris

cũ iudicaris ab eis:ne derelinquas usquequaqꝫ. Da mihi misericordiam:& salutem:& uicti sunt. Aiunt enim : ꝙ mei non misereberis : ꝙ me proiicies a facie tua:quia me amplius non suscipies : ita iudicaris ab hominibus : ita de te loquuntur homines : hec sunt eoꝝ iudicia : sed tu pius:tu misericors:miserere mei: & uince eorum iudicia:ostende in me misericordiam tuam:laudetur in me pietas tua:fac me unũ de uasis misericordiæ tuæ (Vt iustificeris in sermonibus tuis: & uincas cũ iudicaris.) Te eni hoies iudicãt rigidũ: & seuerum:uince tua pietate & dulcedine iudicium eorum:ut discant homines peccatoribus misereri:& accendantur delinquentes ad pœnitentiam : uidentes in me pietatem:& dulcedinem tuam.

¶Ecce enim in iniquitatibus conceptus sũ : & in peccatis concepit me mater mea. Ne respicias domie grauitatem peccatorum meorum : ne cosideres multitudinem:sed agnosce figmentum tuũ : (recordare quoniam puluis sum : & omnis caro fœnum. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum : & in peccatis concepit me mater mea.) Mater inquam carnalis ex concupisentia me concepit ; & in ea peccatum originale cõtraxi. Quid autem est peccatum originale:nisi priuatio iustitiæ originalis :& rectitudinis totius hominis: ideo homo conceptus : & natus in huiusmodi peccato. Totus obliquus est:totus curuus(caro cõcupiscit ad uersus spiritum)ratio debilis est : uoluntas infirma:homo fragilis: & similis uanitati:sensus decipiũt eum:imaginatio fallit : ignorantia ducit eũ per inuium:infinita habet obstacula:quę ipsum a bono retrahunt:& ad malum impellunt:peccatũ itaqꝫ

originale radix est omnium peccatorum: fomes om⸗ nium iniquitatum: quis enim in quolibet homine ex natura sua sit unum: uirtute tñ est omnia peccata. Vides itaqȝ dñe qd sum: & unde sũ: in peccato enim originali: qd' oẽs iniqtates: & oĩa peccata continet (cõceptus sũ: & in eo cõcepit me mater mea) In pctis ego totus natus: & laqueis undiqȝ cicundatus qũo effugere potero? nõ.n. quod uolo: hoc ago: sed quod nolo malũ: hoc facio: (qa inuẽio aliam legẽ in mẽbris meis: repugnantẽ legi mẽtis meæ.) & captiuantẽ me in lege peccati: & mortis. Ergo itaqȝ magis pietas tua me subleuet: qũo me fragiliorẽ: & tot laqueis cir cundatũ intueť. Quis.n. nõ misereať infirmo? qs non compatiatur lãguido? Veni: ueni dulcis samaritane: & uulneratũ semiuiuũ subleua: & uulnera mea cura: uinũ: & oleũ infunde: pone me sup iumentũ tuũ: duc in stabulũ: cõmenda me stabulario: pfer duos denari os: & dic ei: (Quicquid super erogaueris: ego cum re diero reddam tibi).

¶ Ecce enim ueritatẽ dilexisti: incerta: & occulta sapi entię tuę manifestasti mihi. Veni dulcissime samarita ne. (Ecce.n. ueritatẽ dilexisti). Veritatẽ inquã pmis sionũ: quas humano generi fecisti: eas nimiȝ dilexisti quia eas fecisti: & seruasti. Nam tuũ diligere: ipm est bñfacere: in te ipso.n. imutabilis es: nec sicut nos mõ amas: mõ non amas: ut actus tuæ dilectionis trãseat & redeat. Sed tu es totus amor: q nunq̃ mutať. (De⁹ .n. charitas ẽ) tuũ itaqȝ diligere creaturã: ẽ ei bñface re: & quibus melius facis: hos magis diligis. Quid ẽ ergo tuũ diligere ueritatẽ: nisi facere: & seruare ueri⸗ tatẽ? Habraæ pmisisti filiũ: cum iã esset senex: & Sar

ra sterilis

ra sterilis: & uetula: pmissionē seruasti: qa ueritatē di
lexisti. Filiis israel terrā fluentē lac & mel spopōdisti:
& tandē tradidisti: qa ueritatē dilexisti. Dauid polli
citus es dicens. (De fructu uētris tui ponā super sedē
tuā): factū est quia ueritatē dilexisti. Innumerabiles
fuere pmissiones tuæ: in quibus semper fidelis fuisti:
quare semp fidelis fuisti? qa ueritatē dilexisti. Pecca-
toribus ad te cōfugientibus uineā: & gratiā pmisisti
& nemiem unq̄ fraudasti: quia ueritatē dilexisti. Fili
us ille prodigus: q abiit in regionē longinquā: & dis
sipauit uniuersā substantiam suā uiuendo luxuriose:
& ad se reuersus uenit ad te dicens. Pater peccaui in
cœlum: & coram te: iam nō sum dignus uocari filius
tuus: fac me sicut unū de mercēnariis tuis) cū adhuc
longe eēt: oculis tuæ pietatis intuitus es eū occurristi
ei: cecidisti super collū eius. Et osculatus es eū: ptuli-
sti stolā primā: annulū in manu eius: & calciamenta
in pedes eius posuisti: uitulum saginatum occidisti.
Totam domum letificasti dicens (letemur: & epule-
mur: qa hic filius meus mortuus fuerat: & reuixit: pe
rierat: & inuentus est). Cur hæc dn̄e deus? nempe qa
ueritatem dilexisti: dilige ergo pater misericordiarū
hanc ueritatē in me: qui ad te reuertor de regione lon
ginqua: occurre mihi: & osculuz oris tui da. Redde
primą ornamēta: trahe me in domum tuā: occide ui-
tulū saginatum: ut in me letent oēs: q spant in te. Et
pariter epulemur in cōuiuiis spūalibus. Num dn̄e mi
hi soli non custodies hanc ueritatē (si iniquitates ob
seruaueris dn̄e: dn̄e quis sustinebit.) Eqdem non ob
seruabis iniquitates: quia ueritatē dilexisti. Dilexisti
qdem imenso amore: quæ nāq; est ueritas: quam dile

xisti? Nõne filius tuus? qui dixit (ego sũ uia: ueritas & uita) ipse enim ẽ ueritas: a qua oĩs ueritas in cœlo & in terra noĩatur: hanc igitur dilexisti: & in ea sola tibi cõplacuisti. Et quid est: ꝙ in ea sola tibi cõplacuisti? quia eã solã sine macula inuenisti & pro peccatoribus eã mori uoluisti. Custodi ergo deus hãc ueritatẽ Ecce ego peccator magnus: in quo tu custodias eam cui tu ĩdulgeas peccata multa: quẽ sãguine christi tui abluas: quẽ p passionẽ eius redimas. Cur dñe hãc de filio tuo notitiã: cur hanc de eo fidez tradidisti mihi? Num ut maiori afficiar dolore: uidẽs redẽptiõem meam: & minime attingẽs eam? absit. Sed tu intelligẽs mihi paratã ueniã: apprehẽdam illam p christi grãm Redime ergo me dñe: nam. (Incerta & occulta sapiẽtiæ tuæ manifestasti mihi. Vt hec ipsa cognitio me adiuuet: & ad salutẽ pducat: hæc profecto nõ cognouerunt philosophi: hæc fuerunt eis incerta: hæc erãt eis penitus occulta: hęc ante incarnationẽ filii tui: exceptis paucis: quos tu dilexisti: nullus hominum cognouit. Scrutatores cordis curiosissimi: sapientes dico huius sæculi trans cœlum oculos leuauerunt: & hanc tuam sapientiã inuenire nõ potuerũt: (quia abscõdisti hæc a sapiẽtib⁹: et prudẽtib⁹: et reuelasti ea puulis). i. humilib⁹ piscatorib⁹: & sãctis pphetis tuis qui ea nobis tradiderunt: si ergo incerta: & occulta sapien. tuę scripturarumq; tuarum manifestasti mihi Cur frustra ea cognosco? frustra aũt cognosco illa: si me ad salutẽ non perducunt. Nam et philosophi cuz cognouissent deũ: non sicut deũ glorificauerunt: aut grãs egerũt: sed euanuerũt in cogitatiõibus suis. Dicẽtes. n. se eẽ sapientes: stulti facti sunt: num de numero

istorum

istoꝝ me esse patieris? absit. Tu es. n. ipsa misericor
dia: quę pœnitētes nunq̄ deserit. Parce ergo dn̄e: par
ce famulo tuo: & iube ipsum eē in numero puuloꝝ tu
oꝝ: & incerta: & occulta sapientiæ: tuæ: quæ manife
stasti ei: ducāt eum ad fontē sapiētię: quæ est in excel
sis: ut lauderis in ope misericordię tuæ: quam feceris
cū seruo tuo dn̄e: qui nunq̄ deseris sperantem in te.
¶ Asperges me dn̄e ysopo & mūdabor: lauabis me:
& sup niuē dealbabor. Quia dn̄e ueritatē dilexisti: et
incerta: & occulta sapiētiæ tuę manifestasti mihi: spē
magnā cōcepi: & cōfido: ꝙ nō repelles me a facie tua.
(aspge me ysopo: et mūdabor) ysop⁹ est herba humi
lis: calida: & odorifera: quæ qd aliud significat q̄ fi
liū tuuꝫ dn̄ꝫ nr̄ꝫ Iesū christū: (q hūiliauit semetipsū
usqꝫ ad mortem: mortē aūt crucis) q calore suæ imē
se charitatis dilexit nos (& lauit nos a peccatis nr̄is i
sanguine suo) qui odore bonitatis: et mansuetudinis
suæ: atq; iustitiæ totum mūdum suauitate repleuit:
hoc ergo ysopo aspges me: qn̄ uirtutē sanguinis eius
effundes sup me: qn̄ p fidē habitat christus in me: qn̄
p dilectionē ei cōiunctus fuero: qn̄ humilitatē eius: et
passionē imitabor. Tunc mūdabor ab oībus imūdi
tiis meis. Tunc lauabis me lachrymis meis: a chri
sti amore fluētibus: (tūc laborabo i gemitu meo: la
uabo p singulas noctes lectum meum: lachrymis me
is stratum meum rigabo.) Tunc ergo lauabis me:
& super niuem dealbabor. Nix enim candida est: &
frigida. Ita profecto dn̄e: si me ysopo asperseris: super
niuem dealbabor: quia tua maxima luce perfundar:
quę oēm corporalē superat candorē. Et p eam amo
re cœlestium bonoꝝ accēsus: oēs carnis affectus relin

passus es ei:& salutem ei tribuisti:ipse male ablata re stituere quadruplicata:& dimidiũ bonoꝝ suoꝝ pau peribus erogare ꝑmisit. Et consecutus est misericor diam:& salutẽ:ego me totũ trado tibi: nihil mihi re seruo:tibi semp seruire sincero corde promitto: uota mea reddam oibus diebus uitæ meæ. Cur ergo dñe in me quoq; nõ respicis imaginem tuã? Vt qd adhuc pctã mea ꝯsideras? (A uerte obsecro faciem tuã a pec catis meis:& oẽs iniqtates meas dele.) Oẽs ergo dele ut nulla remaneat. Scriptũ est eni. (Qui totã legẽ ser uauerit:in uno aũt offenderit: factus est oium reus) idest factus est reus gehennæ:quæ est pena oium pec catoꝝ:quæ ducunt ad mortem:dele ergo oẽs iniqta tes meas:ne ulla te offendat:quæ me oiũ reũ faciat. ℣. Cor mundũ crea in me deus:et spũm rectũ innoua in uisceribus meis. Nam cor meũ dereliqt me: nunq̃ de me cogitat suæ salutis penitus oblitũ: p deuia ua gat:pegre ꝑfectum est. Seqtur uanitates:& oculi ei9 in finibus terræ. Vocaui ipũ:& nõ rñdit mihi:abiit piit:i pctis uenũdatũ est:qd ergo dñe:qd dicã. (Cor mũdũ crea i me deus.) Cor humile:cor mãsuetũ: cor pacificũ:cor benignũ:cor piũ:qd nulli inferat malũ: qd malũ pro malo nõ reddat. Sed pro malo bõum: qd te sup oia diligat. Te semp cogitet: de te loquat: tibi grãs agat:in hymnis:& canticis spũalibus delectet:in cœlis cõuersetur. Cor tale crea in me deus: ex nihilo ꝑduc illud. Vt quale nõ põt esse p naturã: fiat tale p gratiã:hæc enim a te solo p creationẽ in aiam uenit:hæc est forma cordis mundi: hæc oẽs uirtutes secũ trahens oia uitia pariter expellit. Cor itaq; mun dũ p grãm tuã. (Crea in me deus:& spiritũ rectũ in noua in

noua in uisceribus meis. Spūs enim tuus deducet me in uiā rectā:) quia me a terrenis affectibus purgabit: & ad cœlestia subleuabit. Amās enim & amatū sūt unū: q ergo amat corpora: corpus est. Qui uero spūm diligit: spūs est. Da mihi spūm te amātem: teq̧ summū spūm adorātem. (Nam spūs est deus: & eos: qui ado rāt eū in spū: & ueritate oportet adorare.) Da spūm rectum: nō quæ sua: sed quæ tua sunt querētem: (in noua spūm rectum in uisceribus meis:) innoua: quia primum: quē mihi dederas: peccata mea extinxerunt. Da spiritum nouum: qui innouat quod inueteratū est. Nam anima mea spiritus est: & a te ita creata: ut in se recta sit: ex natura enim sua te super se amat: & propter te oīa desiderat: nam amor naturalis rectus est: eo ꝙ a te est: sed ex praua uolūtate sua in peccatis inueteratus est. Et amorem naturalē contabescere fe cit: innoua ergo hunc spūm: & hunc amorem p grām tuam. Vt recte incedat secundum suā naturā: inoua in uisceribus meis. ut intus radices ita firmet: ut nūq̄ amplius possit euelli: innoua inq̄ in uisceribus meis: ut semper amore cœlesti me urat: semper me faciat ad te suspirare: te iugiter amplecti: & nunq̄ deserere.

¶ Ne proiicias me a facie tua: & spiritum sanctum tu um ne auferas a me.) Ecce dñe sto ante faciem tuā: ut inueniam misericordiam tuam: sto ante bōitatem: & benignitatē tuam. Expecto gratā responsionē tuā: ne proiicias me a facie tua confusum: qs unq̄ dñe uenit ad te: & cōfusus abscessit? Quis rogauit faciem tuam & uacuus abiit? (certe abūdātia pietatis tuæ: & me rita supplicū excedis: & uota:) pluraq̧ prestas quam hoīes desiderare: aut itelligere possint: a sęculo nō est

suo possederũt terram: & brachium eorum non saluauit eos: sed dextera tua: & brachiũ tuũ: & illuminatio uultus tui: quoniam cõplacuisti in eis:)idest non ex meritis eorum: non ex operibus saluati sunt. Ne quis gloriari possit: sed quia ita placitum est corã te: quod & expressius de se ꝓpheta dixit, Cũ ait (. Saluũ me fecit qm̃ uoluit me.) Cũ itaq; tu sis idẽ deus (: apud quẽ nonest transmutatio: nec uicissitudinis obũbratio:) & nos creaturæ tuæ: sicut & patres nostri: q ex ɔcupiscentia nati sunt peccatores: sicut & nos: unus q; sit mediator dei: & hominum christus iesus: qui manet in æternũ. Cur miserationes tuas non effundis super nos: quemadmodum & effudisti super patres nostros? an oblitus es nostri? an nos soli peccatores? an non pro nobis mortuus est Christus? An nullæ amplius supersunt misericordiæ. Domĩe deus noster: te rogo: te obsecro (. Dele iniquitatẽ meã ẜm multitudinẽ miserationum tuarum). Nã multæ: & infinitæ sunt miseratiões tuæ. Vna mihi sufficit: ut uidelicet ẜm multitudinẽ miserationũ tuarum deleas iniquitatẽ meã: ut sicut innumerabiles peccatores traxisti: suscepisti: & iustos reddidisti. Ita me trahere: suscipere: & iustũ per gratiã tuã reddere digneris (secũdũ ergo multitudinẽ miserationũ tuarum dele iniquitatem meam). Absterge cor meum: ut omni iniquitate deleta: ac omni imunditia expulsa: fiat sicut tabula munda: in qua digitus dei legem charitatis suæ scribat: cum qua habitare nulla potest iniquitas.

¶ Amplius laua me ab iniquitate mea: & a peccato meo munda me). Fateor dñe: semel delesti iniquitatem meam. Delesti iterum: lauasti me milies. Adhuc laua me

ua me ab iniquitate mea: quia iteꝝ cecidi. Nunquid ad certũ numeꝝ parcis homini peccatori? Qui Petro interrogãti (quotiens peccabit in me frater meus: & dimittã ei: ſepties?) Reſpondiſti (Non dico tibi ſepties: ſed & ſeptuagieſſepties) numeꝝ finitũ pro infinito accipiens. Nunquid ergo indulgentia ſuperaberis ab homine. Nõne maior deus homine? nõ ne melior hoie? quinimo deus magnus dñs. (Et uniuerſa uanitas oĩs hõ uiuẽs) & ſolus deus bonus: omnis autem homo mendax. Nonne tu dixiſti. (Quacunq; die ingemuerit peccator oium iniquitatũ eius non recordabor.) Ecce ego peccator ingemiſco (quia corruptæ ſunt cicatrices meæ a facie inſipientiæ meæ. Miſer factus ſum: & curuatus ſum uſq; in finẽ. Tota die contriſtatus ingredior ad te. Afflictus ſum: & humiliatus ſuꝫ ualde: rugio a gemitu cordis domine: ante te omñe deſiderium meum: & gemitus meus ad te non eſt abſconditus: cor meũ cõturbatum eſt in me: dereliquit me uirtus mea: & lumẽ oculoꝝ meoꝝ: & ipſum nõ ẽ mecũ. (Cur ergo dñe nõ deles iniqtatẽ meã? Et ſi iam deleſti eã. (Secundũ mul. miſerationũ tuarum amplius laua me ab ini. mea.) Adhuc enim impfecte mũdatus ſum: pfice opus tuum. Tolle culpã uniuerſam: tolle reatũ: adauge lumen: accẽde cor meum charitate tua: expelle timorem: qa pfecta charitas foras mittit timorẽ. Amor mũdi: amor carnis: amor gliæ: amor proprius prorſus a me recedant. Amplius: & magis: ac magis. (Laua me ab iniquitate mea) Qua cõtra ꝓximum peccaui. (Et a peccato meo.) quo deum offendi. (Munda me.) Vt non ſolũ culpã: & reatũ: ſed etiã peccatorũ fomitẽ deleas. (Laua me.) In

me: quia contra animam meã: quia ante iudicẽ sem per me accusat: quia semper: & ubiq; me damnat: & adeo contra me: ut sit semper coram me: opponens se mihi: ne ad te mea transeat oratio: ut a me tollat misericordiam tuã: ut eam impediat: ne ad me transi re possit. Ideo cõtremisco: ideo ingemisco: ideo mise ricordiam tuam imploro: sicut ergo domine tu mihi donasti cognoscere iniquitatẽ meã: & flere peccatum meum: ita perfice contritionẽ meam: imple confessio nem meam: perduc ad finẽ satisfactionem meã. (Om ne enim datũ optimum: & omne donũ perfectum de sursum est descedens a te patre luminum.)

¶ Tibi soli peccaui: & malũ corã te feci: ut iustifice ris in sermonibus tuis: & uincas cum iudicaris. ¶ Ni mium tibi soli peccaui: qa mihi pcepisti: ut diligerem te propter te: & creaturarũ amorẽ ad te referrem. Ego autẽ dilexi creaturam magis q̃ te diligens propter se. Quid est autẽ peccare: nisi amore inherere creaturæ propter se? quid aũt hoc nisi facere contra te? certe q amat creaturã propter se: facit creaturam deum suũ: (ego itaq; tibi soli peccaui:) qa creaturã deũ meũ cõ stitui: abieci ergo te: & tibi soli iniuriã feci. Non eni; contra aliquã creaturam peccaui: si finem meum in re creata cõstitui: qa nõ mihi præceptũ fuit: ut aliquã creaturam diligerẽ pter se. Si enim mihi mãdasses: ut angelũ solum pter se amarẽ: & ego pecuniã pro pter se dilexissem: utiq; angelo peccassem: at cũ tu so lus diligendus pter te sis: & creatura amanda sit in te: & ad te: equidẽ tibi soli peccaui: quãdo pter se creaturã amaui: sed quod deterius est (. Et malũ co ram te feci.) Nõ enim erubui peccare corã te. O deus

quot peccata cõmisi corã te: quæ nullo pacto coram hoibus ppetrassem: imo quæ nullo modo hoies scire uoluissent: timui magis hoies q̃ te: quia cæcus erã: & cæcitatẽ amabam: ideo nec uidebã: nec considerabam te: oculos solum carnis habebã: ideo solum homines: qui caro sunt: cernebã: eosq; timebã. Verũ tu oĩa peccata mea intuebaris: & enumerabas ea: ideo nec ea celare tibi: nec tergiuersari: nec fugere a facie tua potero (Quo ibo a spũ tuo? & quo a facie tua fugiã?) Quid igit̃ faciã? quo me uertam? quem inueniã defensorem? quem obsecro? nisi te deus meus? Quis adeo bonus? quis ita pius? quis tam misericors? qui pietate oẽs creaturas inconprehensibiliter superas: tibi enim pprium est misereri: & parcere (qui oĩpotentiam tuã maxime parcẽdo: & miserãdo manifestas.) fateor dñe tibi soli peccaui: & malũ coram te feci: miserere mei: & oĩpotentiam tuã manifesta in me: ut iustificeris in sermonibus tuis. Nam tu dixisti (nõ ueni uocare iustos: sz peccatores ad penitentiã) iustificare dñe in sermonibus tuis. Voca me: suscipe me: da mihi agere fructũ dignum pœnitentiæ: ppter hoc enim crucifixus es: ppterea mortuus es: & sepultus. Dixisti etiam (cũ exaltatus fuero a terra: oĩa trahã ad me ipsum) iustificare in sermonibus tuis: (trahe me post te: curremus in odorem unguentorũ tuorum.) Dixisti iterum (uenite ad me oẽs: qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiam uos) Et ecce uenio ad te onustus peccatis: laborãs die: ac nocte in gemitu cordis mei: refice me dñe (ut iustificeris in sermonibus tuis: et uincas: cũ iudicaris) Nam multi dicunt (non est salus illi in deo eius: deus dereliquit eũ) uince domine istos:

cũ iudicaris

cū iudicaris ab eis:ne derelinquas usquequaq;. Da mihi misericordiam:& salutem:& uicti sunt. Aiunt enim: ꝙ mei non misereberis: ꝙ me proiicies a facie tua:quia me amplius non suscipies: ita iudicaris ab hominibus: ita de te loquuntur homines: hec sunt eoꝝ iudicia: sed tu pius:tu misericors:miserere mei: & uince eorum iudicia:ostende in me misericordiam tuam:laudetur in me pietas tua:fac me unū de uasis misericordiæ tuæ (Vt iustificeris in sermonibus tuis: & uincas cū iudicaris.) Te eni hoies iudicāt rigidū: & seuerum:uince tua pietate & dulcedine iudicium eorum:ut discant homines peccatoribus misereri:& accendantur delinquentes ad pœnitentiam: uidentes in me pietatem:& dulcedinem tuam.

¶Ecce enim in iniquitatibus conceptus sū: & in peccatis concepit me mater mea. Ne respicias domie grauitatem peccatorum meorum: ne cōsideres multitudinem:sed agnosce figmentum tuū: (recordare quoniam puluis sum: & omnis caro fœnum. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.) Mater inquam carnalis ex concupisentia me concepit; & in ea peccatum originale cōtraxi. Quid autem est peccatum originale:nisi priuatio iustitiæ originalis:& rectitudinis totius hominis: ideo homo conceptus: & natus in huiusmodi peccato. Totus obliquus est:totus curuus(caro cōcupiscit ad uersus spiritum)ratio debilis est: uoluntas infirma:homo fragilis: & similis uanitati:sensus decipiūt eum:imaginatio fallit: ignorantia ducit eū per inuium:infinita habet obstacula:quę ipsum a bono retrahunt:& ad malum impellunt:peccatū itaq;

originale radix est omnium peccatorum: fomes omnium iniquitatum: quis enim in quolibet homine ex natura sua sit unum: uirtute tñ est omnia peccata. Vides itaq̃ dñe qd sum: & unde sũ: in peccato enim originali: qd oẽs iniqtates: & oia peccata continet (cõceptus sũ: & in eo cõcepit me mater mea) In pctis ego totus natus: & laqueis undiq̃ cicundatus quõ effugere potero? nõ.n. quod uolo: hoc ago: sed quod nolo malũ: hoc facio: (qa inuẽio aliam legẽ in mẽbris meis: repugnantẽ legi mẽtis meæ.) & captiuantẽ me in lege peccati: & mortis. Ergo itaq̃ magis pietas tua me subleuet: quõ me fragiliorẽ: & tot laqueis circundatũ intuet. Quis.n. nõ misereat infirmo? qs non compatiatur lãguido? Veni: ueni dulcis samaritane: & uulneratũ semiuiuũ subleua: & uulnera mea cura: uinũ: & oleũ infunde: pone me sup iumentũ tuũ: duc in stabulũ: cõmenda me stabulario: pfer duos denarios: & dic ei: (Quicquid super erogaueris: ego cum redíero reddam tibi).

¶ Ecce enim ueritatẽ dilexisti: incerta: & occulta sapientię tuę manifestasti mihi. Veni dulcissime samaritane. (Ecce.n. ueritatẽ dilexisti). Veritatẽ inquã pmissionũ: quas humano generi fecisti: eas nimis dilexisti quia eas fecisti: & seruasti. Nam tuũ diligere: ipm est bñfacere: in te ipso.n. imutabilis es: nec sicut nos mõ amas: mõ non amas: ut actus tuæ dilectionis trãseat & redeat. Sed tu es totus amor: q nunq̃ mutat. (Deus.n. charitas ẽ) tuũ itaq̃ diligere creaturã: ẽ ei bñfacere: & quibus melius facis: hos magis diligis. Quid ẽ ergo tuũ diligere ueritatẽ: nisi facere: & seruare ueritatẽ? Habraæ pmisisti filiũ: cum iã esset senex: & Sara sterilis

ra sterilis: & uetula: ꝓmissionē seruasti: qa ueritatē di
lexisti. Filiis israel terrā fluentē lac & mel spopōdisti:
& tandē tradidisti: qa ueritatē dilexisti. Dauid polli
citus es dicens. (De fructu uētris tui ponā super sedē
tuā) : factū est quia ueritatē dilexisti. Innumerabiles
fuere ꝓmissiones tuæ: in quibus semper fidelis fuisti:
quare semp fidelis fuisti? qa ueritatē dilexisti. Pecca-
toribus ad te cōfugientibus uineā: & gratiā ꝓmisisti
& nemiem unq̄ fraudasti: quia ueritatē dilexisti. Fili
us ille prodigus: q abiit in regionē longinquā: & dis
sipauit uniuersā substantiam suā uiuendo luxuriose:
& ad se reuersus uenit ad te dicens. Pater peccaui in
cœlum: & coram te: iam nō sum dignus uocari filius
tuus: fac me sicut unū de mercēnariis tuis) cū adhuc
longe eēt: oculis tuæ pietatis intuitus es eū occurristi
ei: cecidisti super collū eius. Et osculatus es eū: ꝓtuli-
sti stolā primā: annulū in manu eius : & calciamenta
in pedes eius posuisti : uitulum saginatum occidisti.
Totam domum letificasti dicens (letemur : & epule-
mur: qa hic filius meus mortuus fuerat: & reuixit: pe
rierat: & inuentus est). Cur hæc dn̄e deus? nempe qa
ueritatem dilexisti: dilige ergo pater misericordiarū
hanc ueritatē in me: qui ad te reuertor de regione lon
ginqua: occurre mihi: & osculuꝫ oris tui da. Redde
prima ornamēta: trahe me in domum tuā: occide ui-
tulū saginatum: ut in me letent̄ oēs: q sꝑant in te. Et
pariter epulemur in cōuiuiis spūalibus. Num dn̄e mi
hi soli non custodies hanc ueritatē (si iniquitates ob
seruaueris dn̄e: dn̄e quis sustinebit.) Eqdem non ob
seruabis iniquitates: quia ueritatē dilexisti. Dilexisti
qdem imēnso amore: quæ nāq̄ȝ est ueritas: quam dile

xisti? Nōne filius tuus? qui dixit (ego sū uia: ueritas & uita) ipse enim ē ueritas: a qua oīs ueritas in cœlo & in terra noīatur: hanc igitur dilexisti: & in ea sola tibi cōplacuisti. Et quid est: ꝙ in ea sola tibi cōplacuisti? quia eā solā sine macula inuenisti & pro peccatoribus eā mori uoluisti. Custodi ergo deus hāc ueritatē Ecce ego peccator magnus: in quo tu custodias eam cui tu idulgeas peccata multa: quē sāguine christi tui abluas: quē p passionē eius redimas. Cur dñe hāc de filio tuo notitiā: cur hanc de eo fideꝫ tradidisti mihi? Num ut maiori afficiar dolore: uidēs redēptiōem meam: & minime attingēs eam? absit. Sed tu intelligēs mihi paratā ueniā: apprehēdam illam p christi grām Redime ergo me dñe: nam. (Incerta & occulta sapiētiæ tuæ manifestasti mihi. Vt hec ipsa cognitio me adiuuet: & ad salutē pducat: hæc profecto nō cognouerunt philosophi: hæc fuerunt eis incerta: hæc erāt eis penitus occulta: hęc ante incarnationē filii tui: exceptis paucis: quos tu dilexisti: nullus hominum coꝯgnouit. Scrutatores cordis curiosissimi: sapientes dico huius sæculi trans cœlum oculos leuauerunt: & hanc tuam sapientiā inuenire nō potuerūt: (quia abscōdisti hæc a sapiētibꝰ: et prudētibꝰ: et reuelasti ea paruulis) .i. humilibꝰ piscatoribꝰ: & sāctis pphetis tuis qui ea nobis tradiderunt: si ergo incerta: & occulta sapien. tuę scripturarumq; tuarum manifestasti mihi Cur frustra ea cognosco? frustra aūt cognosco illa: si me ad salutē non perducunt. Nam et philosophi cuꝫ cognouissent deū: non sicut deū glorificauerunt: aut grās egerūt: sed euanuerūt in cogitatiōibus suis. Dicētes. n. se eē sapientes: stulti facti sunt: num de numero

istorum

istorum me esse patieris? absit. Tu es. n. ipsa misericor-
dia: quę pœnitētes nunq̄ deserit. Parce ergo dñe: par
ce famulo tuo: & iube ipsum eē in numero puulorum tu
orum: & incerta: & occulta sapientiæ: tuæ: quæ manife
stasti ei: ducāt eum ad fontē sapiētię: quæ est in excel-
sis: ut lauderis in ope misericordię tuæ: quam feceris
cū seruo tuo dñe: qui nunq̄ deseris sperantem in te.
¶ Asperges me dñe ysopo & mūdabor: lauabis me:
& sup niuē dealbabor. Quia dñe ueritatē dilexisti: et
incerta: & occulta sapiētiæ tuę manifestasti mihi: spē
magnā cōcepi: & cōfido: q̄ nō repelles me a facie tua.
(aspge me ysopo: et mūdabor) ysop⁹ est herba humi
lis: calida: & odorifera: quæ qd aliud significat q̄ fi-
liū tuū dñm nr̄m Iesū christū: (q hūiliauit semetipsū
usq; ad mortem: mortē aūt crucis) q calore suæ imē
se charitatis dilexit nos (& lauit nos a peccatis nr̄is i
sanguine suo) qui odore bonitatis: et mansuetudinis
suæ: atq; iustitiæ totum mūdum suauitate repleuit:
hoc ergo ysopo aspges me: qñ uirtutē sanguinis eius
effundes sup me: qñ p fidē habitat christus in me: qñ
p dilectionē ei cōiunctus fuero: qñ humilitatē eius: et
passionē imitabor. Tunc mūdabor ab oibus imūdi
tiis meis. Tunc lauabis me lachrymis meis: a chri-
sti amore fluētibus: (tūc laborabo i gemitu meo: la-
uabo p singulas noctes lectum meum: lachrymis me
is stratum meum rigabo.) Tunc ergo lauabis me:
& super niuem dealbabor. Nix enim candida est: &
frigida. Ita profecto dñe: si me ysopo asperseris: super
niuem dealbabor: quia tua maxima luce perfundar:
quę oēm corporalē superat candorē. Et p eam amo-
re cœlestium bonorum accēsus: oēs carnis affectus relin

quā frigidus ad terrena: & ad cœleſtia inflammatus ¶ Auditui meo dabis gaudium: & lætitiam: & exultabunt oſſa humiliata). Tūc.n.dn̄e orabo ad te: & mane.i.initio lucis tuæ exaudies uocē meā (. Audiamq; qd loquat̄ i me dn̄e deus: q̄m loquet̄ pacē i plebē ſuā.) Dabiſq; mihi pacē dn̄e: pacē dabis mihi: qa in te ſpaui. (Auditui meo dabis gaudiū: & letitiā;) cum audiam: quod audiuit Maria. Et quid audiuit Maria? De illa loquor: quæ fleuit ſecus pedes tuos: quid igitur hec audiuit? (fides tua te ſaluam fecit. Vade i pace:) audiamq; quod audiuit latro: (hodie mecum eris in paradiſo.) Gaudium itaq; mihi erit de remiſſione pctōꝝ: lætitia de promiſſione bonoꝝ. Nunqd non gaudebo? Et nō lætabor: qn̄ reddes duplicia ꝓ oibus pctis meis. Tūc guſtare incipiam: q̄m ducis es dn̄e: tūc diſcā in cœleſtibus habitare: tunc dicam cū ꝓpheta (: q̄ magna multitudo dulcedinis tuæ dn̄e: quā abſcōdiſti timētibus:) tūc gaudebo: et lętabor (. Et exultabūt oſſa humiliata.) Quid ſunt oſſa: quæ carnē ſuſtinēt: niſi aiæ rōnalis uires: quæ carnis nr̄æ fragilitatē portāt ne i oia uitia fluat: ne totꝰ hō efficiat̄ caro: penituſq; tabeſcat: oſſa ergo hæc humiliata ſūt: qa nimis debilitata ē rō: & uolūtas ad malū ualde prona. Iam iā nō caro obedit rōni. Sed ratio carni: uitiis reſiſtere nō poſſum: qa oſſa mea humiliata ſunt. Et quare humiliata? qa reliquerūt te fōtem aquæ uiuæ. Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas: quæ cōtinere nō ualent aquas: qa gr̄a tua nō ſūt repletæ: ſine qua nemo pōt bn̄ uiuere: ſine te eni nihil poſſumus facere. Cōfidebāt in uirtute ſua: quæ non erat uirtus. Ideo defecerūt in ſtultitia ſua: ueniat ergo uirtus

go uirtus tua dñe: & exultabūt ossa humiliata) Veniat gratia tua: ueniat fides: que p dilectionē operatur. Veniāt uirtutes & dona (& exultabunt ossa hūiliata) exultabit qppe ratio: letabitur memoria: gaudebit uoluntas: nimirum exultabunt: qa extra se salient. Dum ad bona opera prodibūt: uirtute magna exercebuntur in eis: nec deficient: sed te iuuante ad finem usq; perducent.

¶ Auerte faciem tuā a peccatis meis: & oēs iniquitates meas dele.) Cur dñe respicis peccata mea? cur numeras ea? cur adeo diligenter consideras? nunqd nescis; quia hō tanq̄ flos agri? cur non respicis potius in faciem christi tui? heu me miserū. Cur uideo te mihi iratū? peccaui: fateor. Sed tu benignus miserere mei. (Auerte faciem tuam a peccatis meis) Facies tua: cognitio tua est. Auerte itaq; cognitionem tuā a peccatis meis. Non loquor de cognitiōe simplicis apprehēsionis: qua oīa semp uides. Sed de cognitione approbationis: & reprobatiōis: qua opa iustoꝝ approbas & peccata ipioꝝ reprobādo condēnas. Noli mea peccata ita cognoscere: ut mihi iputes ea. (Sed auerte faciē tuā a pctis meis.) Vt p misericordiā tuā deleant. Respice dñe animam: quam creasti: respice imaginē tuam: quam formasti. Tu enim creasti eā ad imaginē tuam: & ego miser superinduxi imaginem diaboli. Auerte dñe faciē tuā ab imagine diaboli. Vt non irascaris mihi: & respice imaginē tuā: ut miserearis mei o misericors dñe. Recordare: quia Zacheum ascēdētem in arborē sicomoꝝ respexisti: & in domū eius descendisti: qđ plane nūq̄ fecisses: si imaginē diaboli in eo respexisses: sed qa imaginē tuā in eo uidisti: com-

passus es ei: & salutem ei tribuisti: ipse male ablata restituere quadruplicata: & dimidiũ bonoꝝ suoꝝ pauperibus erogare ꝓmisit. Et consecutus est misericordiam: & salutẽ: ego me totũ trado tibi: nihil mihi reseruo: tibi semp seruire sincero corde promitto: uota mea reddam oĩbus diebus uitæ meæ. Cur ergo dñe in me quoq; nõ respicis imaginem tuã? Vt qd adhuc pctã mea ↄsideras? (A uerte obsecro faciem tuã a peccatis meis: & oẽs iniqtates meas dele.) Oẽs ergo dele ut nulla remaneat. Scriptũ est eni. (Qui totã legẽ seruauerit: in uno aũt offenderit: factus est oium reus) idest factus est reus gehennæ: quæ est pena oium peccatoꝝ: quæ ducunt ad mortem: dele ergo oẽs iniqtates meas: ne ulla te offendat: quæ me oiũ reũ faciat.
℣ Cor mundũ crea in me deus: et spũm rectũ innoua in uisceribus meis. Nam cor meũ dereliqt me: nunq̃ de me cogitat suæ salutis penitus oblitũ: p deuia uagat: pegre ꝓfectum est. Seqtur uanitates: & oculi eiꝰ in finibus terræ. Vocaui ipũ: & nõ rñdit mihi: abiit pˀit: ĩ pctis uenũdatũ est: qd ergo dñe: qd dicã. (Cor mũdũ crea ĩ me deus.) Cor humile: cor mãsuetũ: cor pacificũ: cor benignũ: cor piũ: qđ nulli inferat malũ: qđ malũ pro malo nõ reddat. Sed pro malo bõum: qđ te sup oia diligat. Te semp cogitet: de te loquat: tibi grãs agat: in hymnis: & canticis spũalibus delectet: in cœlis cõuersetur. Cor tale crea in me deus: ex nihilo ꝓduc illud. Vt quale nõ põt esse p naturã: fiat tale p gratiã: hæc enim a te solo p creationẽ in aiam uenit: hæc est forma cordis mundi: hæc oẽs uirtutes secũ trahens oia uitia pariter expellit. Cor itaq; mundũ p grãm tuã. (Crea in me deus: & spiritũ rectũ in

noua in uisceribus meis. Spūs enim tuus deducet me in uiā rectā:) quia me a terrenis affectibus purgabit: & ad cœlestia subleuabit. Amās enim & amatū sūt unū: q ergo amat corpora: corpus est. Qui uero spm diligit: spūs est. Da mihi spm te amātem: teq̧ summū spūm adorātem. (Nam spūs est deus: & eos: qui ado rāt eū in spū: & ueritate oportet adorare.) Da spūm rectum: nō quæ sua: sed quæ tua sunt querētem: (in noua spūm rectum in uisceribus meis:) innoua: quia primum: quē mihi dederas: peccata mea extinxerunt. Da spiritum nouum: qui innouat quod inueteratū est. Nam anima mea spiritus est: & a te ita creata: ut in se recta sit: ex natura enim sua te super se amat: & propter te oīa desiderat: nam amor naturalis rectus est: eo q̄ a te est: sed ex praua uolūtate sua in peccatis inueteratus est. Et amorem naturalē contabescere fe cit: innoua ergo hunc spūm: & hunc amorem p grām tuam. Vt recte incedat secundum suā naturā: inoua in uisceribus meis. ut intus radices ita firmet: ut nūq̄ amplius possit euelli: innoua inq̄ in uisceribus meis: ut semper amore cœlesti me urat: semper me faciat ad te suspirare: te iugiter amplecti: & nunq̄ deserere.
¶ Ne proiicias me a facie tua: & spiritum sanctum tu um ne auferas a me.) Ecce dñe sto ante faciem tuā: ut inueniam misericordiam tuam: sto ante bōitatem: & benignitatē tuam. Expecto gratā responsionē tuā: ne proiicias me a facie tua confusum: qs unq̄ dñe uenit ad te: & cōfusus abscessit? Quis rogauit faciem tuam & uacuus abiit? (certe abūdātia pietatis tuæ: & me rita supplicū excedis: & uota:) pluraq̧ præstas quam hoīes desiderare: aut itelligere possint: a sæculo nō est

auditũ: ꝙ uenientẽ ad te reieceris a facie tua ↄfusum. Nunqd dñe primus ero a facie tuã proiectus? An a me uis initiũ habere cõfundẽdi uenientes ad te? num amplius nõ uis misereri: & parcere? absit. Chananæa te sequebat: clamabat uocibus aera implebat. Discipulos tuos ad cõpassionẽ prouocabat. Et tu tacebas ipsa perseuerabat pulsans: te adorabat dicens. (Dñe adiuua me.) At tu nec sic respõdebas. Discipuli rogauerũt pro ea dicẽtes (dimitte eã: qa clamat post nos) quid obsecro? quid dñe eis rñdisti? eqdem: ꝙ inaniter flebat: ꝙ frustra laborabat. Dixisti enim (nõ sum missus: nisi ad oues: quæ perierant: domus israel.) Quid hoc audito debuit chananæa facere? utiqꝫ de gratia: quã desiderabat: desperare? nec tñ despauit: sed confidẽs de tua misericordia: iteꝝ: atqꝫ iteꝝ rogabat dicẽs. (Dñe adiuua me) cui iportũe insistẽti dñe rñdisti: (nõ est bonũ tollere panẽ filioꝝ: & mittere canibus) ac si patenter dixisses: recede a me. Vos chananæi canes estis: imundi estis: idolatræ estis: dona gratiaꝝ cœlestium ad uos nõ ptinent: non debeo ea tollere iudæis deũ ueꝝ colentibus: & dare uobis canib⁹ dæmões adorãtibus: quid nũc facies o Chananæa? Erubesce iã: & recede: qa iratus ẽ dñs: nõ solum tibi: sed & uniuersæ genti tuæ: quis dñe deus ad hęc tua uerba cõfusus nõ recessisset? quis non submurmurasset: quis non te crudelẽ iudicasset: & tñ hæc ipsa mulier in orõne psistit: spẽ nõ amisit: uerba dura nõ ęgre tulit: nõ irata est: sed magis humiliata: & in petitiõe psistens confidenter dixit (etiã dñe) ueꝝ est qđ dicis: sed panẽ non peto: grãs filioꝝ non postulo: qa catula ego sũ. Micas peto (quæ cadũt de mensa filiorum tuoꝝ:)

tuoꝝ) Ipſi miraculis:& gratiis abundent: mihi autẽ hæc minima gratia nõ negetur: ut filia mea a dæmo nio liberetur (nam & catelli edunt de micis: quæ ca dunt de menſa dñoꝝ ſuoꝝ.(Ecce quãta fides: quan ta fiducia: quãta humilitas. Ideo tu nõ iratus de ei⁹ importunitate: ſed gauiſus de illius uirtute dixiſti. (O mulier: magna ẽ fides tua: fiat tibi ſicut uis). Cur hæc ſcripta ſunt dñe deus? ut diſcamus in te ſperare: ut in oratione pie: & humiliter pſeueremus: quia da re uis: ſed regnum celoꝝ uim patitur: & uiolenti ra piunt illud: (quecũq; ſcripta ſunt: ad nr̃a; doctrinã ſcripta ſunt: ut p patiẽtiam: & cõſolationem ſcriptu raꝝ ſpe; habeamus) Ne ergo proiicias me a facie tua dñe: qui die: noctuq; ante faciẽ tuã flens: & eiulãs ſto: nõ ut me liberes a dæmonis oppreſſione corpora lis: ſed ut animã mea; eripias ab eiuſ poteſtate ſpirita lis: ne me ↄfundas bone Ieſu: quia in te ſolo ſpero: nõ eſt mihi ſalus: niſi in te dñe. (Oẽs enim dereliquerũt me.) Nam & fratres: & filii mei abiecerũt me: & uiſce ra mea abominantur me: neminem amplius habeo adiutorem præter te (Ne ergo ꝓiicias me a facie tua: et ſpm̃ ſcm̃ tuu; ne auferas a me. Nemo poteſt dicere dñm Ieſum niſi in ſpiritu ſãcto. (Itaq; ſi ego inuoco te dñe Ieſu: hoc facio in ſpiritu ſãcto. Si de peccatis cõ miſſis doleo: ſi ueniã peto: hoc certe facio in ſpiritu ſã cto. Ideo te obſecro (ſpm̃ ſcm̃ tuum ne auferas a me: ut mecũ ſit: et mecu; laboret.) Nam qd oremus: ſicut oportet: neſcimus: ſed ſpiritus adiuuat iſirmitatẽ no ſtram: & poſtulat pro nobis. i. poſtulare nos facit ge mitibus inenarrabilibus (Ne ego ſpiritũ ſcm̃ tuũ au feras a me) ut me orare doceat; & in labore me adiũ

uet: faciatq; me in oratiōibus: & lachrymis psistere: ut tādem inueniā gratiam corā te: seruiam tibi omnibus diebus uitæ meæ.

¶ Redde mihi lætitiā salutaris tui: & spiritu pricipali confirma me.) Rem magnā peto dñe (qm̄ tu deus magnus dñs: & rex magnus sup omnes deos.) Tibi iniuriam facit: qui a te parua petit. Parua sunt omnia: que transeunt: parua sunt omnia corporalia: magna: & preciosa spūalia. Tolle spm̄: tolle aiam a corpore: qd remanet nisi stercus: qd nisi puluis: & umbra? Ergo tm̄ distat inter spm̄ & corpus: quantum inter corpus & umbrā eius. Qui igitur petit a te corporea: parua petit: q uero spūalia: magna pfecto postulat: maxima aūt: q tui salutaris lætitiā petit. Quid est enim salutare tuum: nisi Iesus filius tuus? Hic est uerus deus: & uita æterna. Cur ego a te pre imenso: & liberalissimo hoc salutare non petā: quē pro me super lignum tradidisti. Tu eum mihi obtulisti: quare petere ipm̄ erubescā? Maximū: & infinitum munus est: nō sum ego tanto munere dignus: te tñ decet tam magna dare: ppter hanc itaq; ineffabilem pietatem audeo ad te fiducialiter accedere: & salutaris tui lætitiam petere (Nam si a patre carnis suæ petierit quispiam filius piscē: nunqd porriget ei serpentem? & si petierit ouum: nunqd dabit ei scorpionem? & si petierit panē: nūqd dabit ei lapidem?) Si ergo patres carnales cū mali sint: & peccatores: norunt bona a te eis data dare filiis suis: quāto magis tu pater cœlestis: q per essentiam bonus es: dabis spiritū bonum petentibus te? Ecce filius tuus de regione lōginqua reuersus: dolēs: & pœnitēs petit a te piscem fidei: sicut.n.

piscis

piscis latitat sub aquis: ita fides est de his: quæ nō ui
dent. Petit dico fidem uerā: ut letet in salutari tuo:
nunqd porriges ei serpentem? Nunqd dabis ei infide
litatis uenena de tortuoso: & antiquo serpēte diabo
lo pro fici scentia? Peto a te dñe ouum spei: ut sicut ex
ouo spatur pullus: ita ex spe ad uisionē salutaris tui
mihi uenire concedas: ut de ipsa spe egrediatur uisio
quasi pullus de ouo? peto ouum spei: ut interim spe
ipsa subleuet aia mea in hac lachrymarū ualle. (Et læ
tet in salutari tuo:) nūqd dabis mihi despatiōis scor
pionem: ut sicut scorpio in extremitate caudæ habet
uenenū: ita & ego in extremo uitæ meæ reseruē pctm
blādiarqz mihi in illecebris mūdi: sicut scorpio in fa
cie blandiri uidet. Peto ēt a te panē charitatis christi
qua se sicut panis oībus cōmunicat: ut semp gaudeā
in salutari tuo: nunqd lapidem dabis mihi? hoc est
cordis duritiā? absit. Cur itaqz diffidā petere: & ipe
trare magna a te dñe? q me excitas: & iuitas ad petē
dum: & pulsandū usqz ad importunitatē? Quid ue
ro tibi gratū magis: & mihi salubrius petere possuz:
q̄ ut reddas mihi lætitiā salutaris tui. Iam gustaui q̄
dulcis sit dñs: q̄ leue: & suaue sit onus eius. Memor
sū quāta pace: quāta animi trāquilitate fruebar: qū
in dño gaudebā: & exultabam in deo iesu meo: ideo
nūc magis doleo: qa scio qd perdidi. Scio q̄ maxima
bona amisi: ideo iportune clamo: (redde mihi lætitiā
salutaris tui.) Redde: qd pp pctā mea mihi abstul sti
redde: qd mea culpa perdidi: redde obsecro p merita
eius: q semp stat ad dexterā tuaz: & iterpellat pro no
bis: ut p ipm sentiā te mihi placatū: ut sit signaculum
sup cor meum: ut dicam cum apostolo xpo: confixus

sū cruci (uiuo aūt iam nō ego : uiuit uero in me xp̄s). Veꝝ qa magna est fragilitas mea. (Spiritu principa/li cōfirma me.) Vt nullis pturbatiōibus a xp̄o separi ualeā: nullis terroribꝰ a te recedere: nullis cruciatibus infirmari. Nō enim uirtus mea tanta est : ut pugnare possit cum antiquo serpente: & ei præualere. Petrus me docuit: quāta sit infirmitas nr̄a : ipse uidit te dn̄e Iesu: & tecū familiarissime ɔuersatus est: gloriam tuā ī monte gustauit: qn̄ transfiguratus es. Vocē p̄ris audiuit. Mira opa tua oculis suis cōspexit. Ipse quoqꝫ uirtute tua miracula plura fecit : super aquas pedibꝰ ambulauit: uerba tua tam potētia: tam suauia quotidie audiuit. Feruentissime fidei uidebatur: dicebatqꝫ (se paratum tecū & in carcerem: & in mortem ire:) & cum negationē ipsius denūciares ei : nō tibi credebat in uirtute sua confidebat. Magis sibi homini : q̄ tibi deo fidem adhibebat. At cū ancilla dixit ei (. Tu de illis es:) illico territus negauit. Venit alia ancilla : & dixit (. Vere tu ex illis es.) Iterū negauit : nō potuit corā muliercula stare: qūo stetisset corā regibus : & tyrānis: & cum iteruꝫ ab astantibus interrogaretur : & accusaret : cœpit iurare : & detestari : qa nō nouisset te.) Quid putas dicebat? arbitror: ꝙ per deū : & per legē Moysi iurabat: ꝙ te nō nouerat: & detestabatur dicēs. Putatis uos : me descipulum esse huius samaritani: seductoris: ac dæmoniaci : qui nr̄am legem de/struxit? ego discipulus sum Moysi : hunc aūt nescio: unde sit. Deo gr̄as: qa cessauit interrogatio: si enim non cessasset interrogatio: nec quidem cessasset negatio. Mille interrogationes: mille fuissent negationes: immo mille periuria : & detestationes. Sed he inter/

rogationes

rogationes fuerunt uerba. Quid rogo si iudæi uenissent ad uerbera? nihil certe Petrus reliquisset: quo se per negatiões: & periuria: detestatiões: ac blasphemias de manibus eoruz explicuisset. Tu aũt pie dñe respexisti eũ: & statim pctm̃ suũ cognouit: nec tñ ausus est in medium ꝓsilire. Et cõfiteri te filium dei esse: quia nondum cõfirmatus erat uirtute ex alto. Nam proculdubio iteꝝ negasset: si flagella sibi preparata uidisset: ideo maturiore consilio egressus est foras & fleuit amare. Tu uero post resurrectionem tuam apparuisti ei: cõsolatus es eum: nihilominus latebat propter metum iudæorum: uidit te in cœlum tam gloriose ascendentem: & angeloꝝ uisione: consolationeqꝫ confortatus est: nec tamen adhuc in publicuz prodire audebat. Experientia quippe didicerat fragilitatem suam: probauerat infirmitatem: ideo expectabat promissum spiritum sanctum. Venit: & repleuit gratia pectus eius: tũc ꝓdiit: tũc loqui cœpit: tũc uirtute tua magna testimonium resurrectiouis tuæ reddidit: tunc principes sacerdotum: & reges non timuit: sed gloriabatur in tribulationibus. Crucemqꝫ pro summis delictis amplexabatur (itaqꝫ domine in spiritu principali confirma me:) ut iugiter permaneam in letitia salutaris tui: alioquin contra tot bella persistere non possum: (caro concupiscit aduersus spiritum:) mundus undiqꝫ me premit diabolus non dormit: da mihi uirtutem spiritus tui: (ut cadant a latere meo mille: & decem milia a dextris meis:) ut sim fidelis: & fortis testis fidei tuæ: Si enim Petrus: quem tot muneribus: & gratiis donaueras: ita miserabiliter cecidit: quid ego domine? quid facerem:

qui nec te in carne uidi: nec gloriam tuam in monte gustaui: nec miracula tua conspexi. Quinimo opera tua mirifica uix a longe intellexi: tuamque uocem nunq̃ audiui: sed in peccatis semper fui. (Spiritu itaque principali confirma me:) ut in tuo obsequio perseuerare ualeam: & dare pro te animam meam.

¶ Docebo iniquos uias tuas: & impii ad te conuertentur.) Non hoc domine temeritati ascribas: si docere cupio iniquos uias tuas. Non enim iniquus: infamis: & in uinculis iniquos docere cupio: sed si reddideris mihi letitiam salutaris tui. Si me spũ principali confirmaueris: si me liberum miseris: (tunc docebo iniquos uias tuas.) Non enim hoc est tibi difficile: quia de lapidibus potes suscitare filios Habrae. Nec peccata possent obstare tibi: si uolueris hoc facere: quinimo ubi abundauit peccatum: superabundauit & grã (Paulus spirãs minarum: et cedis in discipulos dñi:) potestatem accepit (: ut si quos inueniret: uiros ac mulieres:) te sequentes: tuamque fidem confitentes: uinctos perduceret in Hierusalem:) ibat ergo furiis inuectus: sicut lupus rapax: ut oues tuas disperderet: raperet: & occideret: dum ergo esset in uia: in feruore persecutionis: in actu peccati. Dum te persequeretur: dum tuos occidere uellet: dum nulla ei inesset ad gratiam prepatio: nullaque peccati cognitio: quando totis uiribus tibi aduersabatur: te blasphemabat: teq3 detestabatur: ecce uox pietatis tuae super eum dicens (. Saule: saule: quid me persequeris?) Qua uoce illico ꝓstratus: & erectus est: ꝓstratus corpore: erectus mẽte: excitasti dormiẽtẽ: oculis somno grauatis infudisti lucẽ tuã: ondisti faciem tuã effudisti

disti ineffabilē misericordiam tuā. Surrexit mortuus oculos aperuit: uidit te: & ait (Dñe quid me uis facere?) misisti lupū ad agnū: misisti eum ad animam: baptizatus est: & repēte spiritu sancto repletus: factus est uas electiōis ad portandū nomen tuum coram regibus: & gentibus: & filiis israel. Continuo ergo ingressus synagogas intrepidus p̄dicauit te affirmans: qm̄ tu es christus. Disputabat: inualescebat: & confundebat iudæos: ecce dñe: quia statim de psecutore fecisti eum p̄dicatorē: & talem ac tam magnū: ut plus cæteris apostolis laborauerit. O mira uirtus tua: si uolueris de iniquo facere iustum: de psecutore p̄dicatorē: qs prohibebit? qs resistet tibi? qs dicere poterit: cur ita facis (oīa quecunqȝ uoluisti: fecisti in cœlo: & in terra: in mari: & in oībus abyssis.) Non ergo arrogantiæ iputet: si nō mea: sed tua uirtute docere cupio iniquos uias tuas. Scio. n. me nihil tibi offerre posse: qd' oculis tuæ pietatis magis placeat: hoc sacrificiū est oium maximum. Nihil etiam possum facere mihi utilius. Si ergo me in aliū uiꝝ mutaueris (Docebo iniquos uias tuas.) Non uias Platonis: non Aristotelis: non implicationes syllogismorum: non philosophiæ dogmata: nō rhetoꝝ ornata uerba: non negocia sæcularia: nō uias ueritatis: nō uias ducentes ad mortē. Sed uias tuas: & p̄cepta tua: quæ ducunt ad uiam: nō unā uiam tm̄: sed multas uias; qa multa sūt p̄cepta tua: oēs tñ istæ uiæ terminanť ad unam: oēs enim in una copulantur charitate: quæ adeo cōiungit animos fidelium: ut fiat eis cor unum: & anima una i dño. Vel certe diuersæ uiæ: diuersæ uitæ sūt: per aliam nāqȝ incedunt clerici: per aliam monachi:

per aliam mendicantes. Aliamq; tenent matrimonio coniuncti. Aliã in uiduitate degẽtes: & cõtinẽtes: aliam uirgines: aliam sequũtur principes: aliam doctores: aliam mercatores. Deniq; diuersi status hoium per diuersas uias ad patriã coelestem proficiscuntur (Docebo itaq; iniquos uias tuas) unumquemq; iuxta cõditionem: & statum suũ (Et impii ad te cõuertẽtur). Quia predicabo eis nõ meipsum: sed xp̃m crucifixum. ideo non ad laudes meas: sed ad te conuertẽtur: relinquent enim uias suas. Vt uenientes ad tuas per eas incedant: & ad te perueniant.

¶ Libera me de sanguinibus deus deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiã tuã. in multis sanguinibus suffocor: & de profundis eorũ clamo ad te dñe: dñe exaudi uocẽ meam. Ne differas dñe: q̃a morti ꝓximus sum: sanguines mei: peccata mea sunt: sicut enim in sanguine est uita carnis: ita i peccato est uita peccatoris: effunde sanguinem: moritur animal: effunde per cõfessionem peccatũ: moritur peccator: & iustus efficitur. Ego igitur nõ solum in sanguine inuolutus sum: sed etiã in sanguinibus imersus: gurgites sanguinũ me trahunt ad inferos. Succurre mihi dñe: ne peream. (Libera me de sanguinibus deus) qui omnia gubernas: & moues: q̃ solus potes me liberare: in cuius manu est omnis spiritus uitæ (Libera me de sãguinibus deus) auctor salutis meæ: deus in quo solo est salus mea. Libera me dñe sicut liberasti Noe de aq̃s diluuii. Libera me sicut liberasti Loth de incẽdio sodomoꝝ. Libera me sicut liberasti filios israel de profundo maris rubri. Libera me sicut liberasti Ionam de uentre ceti. Libera me sicut liberasti

tres pueros de camino ignis ardentis. Libera me si⸗
cut liberasti Petrum de periculo maris. Libera me si⸗
cut liberasti Paulum de profundo pelagi. Libera me
sicut liberasti infinitos peccatores de manu mortis:
& de portis inferni (Et exultabit lingua mea iustitiã
tuam) idest propter iustitiam tuam: quam in me sen
tiam per gratiam tuam. Iustitia enim tua: ut dicit
Apostolus: est per fidem Iesu christi: in omnes: & sup
oẽs: qui credũt in eũ: exultabit itaq; lingua mea lau
dando hanc iustitiã tuã: extollendo gratiam tuã: ma
gnificãdo pietatem tuam: cõfitendo peccata mea: ut
in me laudetur misericordia tua: quæ tam magnum
peccatorem dignata sit iustificare: ut cognoscant om
nes homines: q̄ saluas sperantes in te (& liberas eos
de manu angustiæ domine deus noster.)
¶ Dñe labia mea apies: & os meum annũciabit lau
dem tuã.) Magna res est laus tua domine: & de tuo
fonte procedit: de quo non bibit peccator. Non est
enim speciosa laus in ore peccatoris (Libera ergo me
de sanguinibus deus deus salutis meæ: & exulta⸗
bit ligua mea iustitiã tuã.) Tũc dñe labia mea apies
& os meũ annũciabit laudẽ tuã. Tu.n. habes claues
Dauid: q claudis: & nemo aperit: & apis: & nemo
claudit: tũc ergo apies labia mea: sicut apuisti labia ĩ
fantiũ: & lactetiũ. ex quoꝝ ore pfecisti laudẽ tuã: hĩ
pfecto fuerũt pphetæ: & apostoli: ceteri quoq; sãcti
tui: qui te simplici: & puro corde: & ore laudabãt: nõ
ãt philosophi: & oratores: q dixerũt (linguã nr̃am
magnificabimus: labia nr̃a a nobis sũt: quis nr̃ deus
est?) aperiebãt ipsi labia sua: nõ tu aperiebas ea. Ideo
ex eoꝝ ore nõ pfecisti laudẽ: ĩfantes tui dñe laudabãt

te:& seipsos despiciebāt. Philosophi dñi te laudare gestiebāt: seipsos magnificare uolebāt: lactētes tui laudabāt gloriā tuā: quā p grām supcœlestē cognoscebāt. Philosophi p sola naturalia te cognoscētes: laudes tuas pfecte exprimere nō poterāt. Sācti tui te corde: & ore: et bonis opibus laudabāt: philosophi solis uerbis: & iflata sapia. Pueri tui in toto terraruꝫ orbe laudes tuas diffuderāt: philosophi uix paucis discipulis prædicauerūt. Amici tui laudib⁹ tuis inumerabiles hoies a pc̄tis ad uirtutes: & ad uerā fœlicitatem cōuertebāt: phi nec ueras uirtutes: nec uerā fœlicitatē cognoscebāt: dilecti tui ineffabilē pietatē tuā: quam ondisti in filio charitatis tuæ: p̄dicauerunt: philosophi hāc nullo pacto itelligeř potuerunt (Ex ore itaqꝫ ifantum: & lactentiū pfecisti laudē tuā) semp eni tibi placuit exaltare humiles: & humiliare supbos: qa ergo supbis semp resistis. Da mihi uerā humilitateꝫ: ut ex ore meo pficias laudē tuam. Da mihi cor puuli (qa nisi ɔuersus fuero sicut puulus: nō potero itroire i regnū cœloꝝ) fac me sicut unū đ ifātib⁹ et lactētib⁹ tuis: ut semp pēdeā ab uberib⁹ sapię tuæ (qa meliora sunt ubera ei⁹ uino. Et melior est sapia cūctis opibus & oia: que desiderant: huic nō ualēt cōparari. Infinitus. n. thesaurus est hoibus: quo q usi sūt: pticipes facti sunt amicitiæ dei). Si ergo me puulum feceris: laudem tuā in ore meo pficies (Tunc. n. apies labia mea os meum annūciabit laudē tuā). Annūciabit quippe pfecte: sicut ex ore ifantiū: & lactētiuꝫ pfecisti laudē. ¶ Quoniā si uoluisses: sacrificiū dedissem: utiqꝫ holocaustis non delectaberis.) Os meum dñe annūciabit laudē tuam: scio eni hoc tibi gratissimū esse: cum p pphetam

phetã dicas: (sacrificiuz laudis honorificabit me: illic iter: quo ostendam illi salutare meũ) offerã itaqz laudẽ tibi: laudẽ inq̃ infantium: & lactẽtium pro oibus pctis meis. Et quare laudẽ potius q̃ sacrificiũ offeraz tibi pro oibus pctis meis (qm̃ si uoluisses: sacrificium dedissem: utiqz holocaustis nõ delectaberis) nunqd sanguine hircoꝶ: aut uitulorum placari poteris (nũquid manducabis carnes taurorum: aut sanguinem hicoꝶ potabis) an forte aurum queris? qui cœlũ: & terraz possides? num uis: ut corpus meũ sacrificem tibi (qui non uis mortem peccatoris: sed magis ut cõuertatur: & uiuat?) Castigabo tamen cum mensura carnẽ meã: ut p grãm tuã rõni subiecta sit: eiqz deseruiat: nã & in hoc si mẽsurã excessero: mihi iputabitur ad pctm̃ (rõnabile iquit apl's tu⁹ obsequz nr̃m). Tu quoqz dixisti p pphetã (misericordiã uolo: & ñ sacrificiũ. Igitur os meũ annũciabit laudẽ tuam) qa hæc oblatio honorificat te: & pandit nobis iter ad salutare tuũ (paratũ cor meum deus: paratũ cor meũ) paratum p grãm tuã ad oia: quæ tibi grata sunt faciend a: hoc unũ inueni tibi acceptissimũ: hoc offerã ti tibi: hoc semp erit in corde meo: hoc psonabũt labia mea: qm̃ si uoluisses sacrificiũ corporale: utiqz dedissem: paratũ enim cor meũ p grãm tuã: ut impleat uolũtatem tuã: sed hmõi holocaustis non delectaberis: corpora. n. fecisti ppter spũs: iõ tu spũalia: nõ corporalia q̃ris: dicis enim in quodã loco pbe fili mi cor tuum mihi: hoc est sacrificium: quod tibi placet: cor dolore pctõrum: & amore cœlestium bonorum inflãmatum offeratur tibi. Et nequaq̃ amplius repetatur: huiusmodi holocausto tu delectaberis.

¶ Sacrificiũ deo spũs ɔtribulatus: cor cõtritũ & hu-
miliatũ deus nõ despicies. Spũs qdem cõtribulatus:
non caro contribulata tibi placet. Nam caro contri-
bulat: qa terrena: q̃ optat: nõ habet: uel certe in se sen
tit: quæ odit. Spũs uero cõtristatur de culpa: eo ꝙ sit
cõtra deũ: quẽ amat. Dolet se suum creatorem: & re-
dẽptorẽ offẽdisse: se sanguinẽ eius despexisse: se tã bo
nũ: & dulcẽ p̃rem cõtẽpsisse: hic ergo spũs cõtribula-
tus sacrificiũ est tibi odoris suauissimi: ex aromatibꝰ
eni amarissimis. i. ex memoria peccatoꝝ cõfigit. Duꝫ
eni pc̃tã in mortariolo cordis colligunt: & pistillo cõ-
punctiõis cõtundunt: in pulueremqꝫ redigunt: atqꝫ
aqs lachrymarũ humectant: inde fit unguentũ: & sa
crificiũ suauissimũ tibi: qd' oblatũ nequaq̃ despicies.
(Naꝫ cor cõtritũ: et humiliatũ deus nõ despicies) q er
go cor suũ saxeũ ex durissimis pc̃tõrũ lapidibꝰ cõstru
ctũ frãgit: & cõterit: ut inde unguẽtũ cõficiat cõtriti
onis: abundãtia lachrymarũ: & de pc̃toꝝ multitudi
ne: aut grauitate minime despãs: humiliter tibi hmõi
sacrificium offert: nullo modo a te despicietur (quia
cor contritum & humiliatum deus non despicies.)
Maria magdalena in ciuitate peccatrix tale unguen-
tum cõfecit: in alabastro cordis posuit: domum pha
risæi ingredi nõ timuit: secus pedes tuos ꝓstrata est:
flere iter epulas non erubuit: dolore p̃ssa non loque-
bat: sed cor eius in lachrymis soluebat: qbus lauit pe
des tuos: capillis suis tersit: unguẽto unxit: & oscula
ri non cessauit: qs audiuit unq̃ tale? aut quis uidit
huic simile: placuit itaqꝫ tibi hoc eius sacrificium: &
adeo gratum fuit: ut pharisæo: qui iustus uidebatur
eam prætuleris. Verbis enim tuis insinuasti tantum
distare

distare inter iustificationem Mariæ: & iustitiam pharisæi: q̄tū inter se distant lauare pedes aqua: & ablue re lachrymis. Osculari semel faciem: & non cessare osculari pedes: ungere caput oleo: & ungere pedes unguento pręciosissimo. Quinimo lōge amplius Maria pręstabat pharisæo: quia ipse nec aquam: ne osculum: nec oleum tibi exhibuerat. O magna uirtus tua dn̄e: magna potētia tua: quæ se parcendo: & miserando manifestat. Video igitur (: quia cor contritū & humiliatum deus non despicies:) idcirco hm̄oi cor tibi offerri studeo: nec oportet me hoc uerbis suadere: quia tu es deus: qui scrutaris renes: & corda. Suscipe ergo & hoc sacrificium meum: quod si forte imperfectum est: tu qui solus potes ipsum perfice: ut fiat holocaustum. i. totum incensum ardore tuæ imensæ charitatis: ut tibi placeat: aut ut ipsum saltem non despicias. Si enim non despexeris: scio ꝙ inueniam gratiam coram te. Et post hac nullus sanctoꝝ tuoꝝ: siue in celo: siue in terra me despiciet.

¶ Benigne fac dn̄e in bona uolūtate tua syō: ut ædificent muri Hierusalem (. Quia enim scriptum est: (cum sancto sanctus eris: & cum uiro inocente inocēs eris: & cum electo electus eris: & cum puerso puerteris. Valde cupio oēs hoīes saluos fieri: & ad agnitionem ueritatis uenire: hoc eni & eis necessariū: & mihi utile esset: naꝫ eoꝝ orōnibus: meritis: & exemplis resurgerē: & ad meliora quotidie prouocarer. Rogo ergo te dn̄e: q̄uis peccator (. Benigne fac in bona uoluntate tua syon: ut ędificētur muri hierusalem. Syō enim ecclesia tua: nam syon interpretatur specula: qa ecclesia tua per gratiam spiritus sancti gloriam dei

pro captu huius uiæ speculatur: hinc dicebat Apo-
stolus(. Nos reuelata facie: gloriam dñi speculantes
in eãdem imaginẽ trãsformamur a claritate in clari-
tatẽ: tanq̃ a dñi spũ.) Dñe deus q̃ parua est hodie ec-
clesia tua: iam totus mundus deficit: nã longe plures
sunt infideles q̃ christiani. Inter christianos aũt ubi
sunt: qui relictis terrenis gloriam dñi speculentur?
Paucos certe inuenies comparatione eoꝝ: qui terre-
na sapiunt(: quorum deus uenter est: & gloria in con
fusione ipsorum. Benigne fac dñe in bona uoluntate
tua syon:) ut augeatur merito: & numero. Respice
de cœlo: & fac benigne iuxta consuetudinem tuam:
ut ignem charitatis de cœlo emittas sup nos: qui cõ
sumat oĩa peccata nostra. (Fac dñe in bona uolunta
te tua: ut non secundũ peccata nostra facias nobis:
neq; secundum iniquitates nostras retribuas nobis.
Sed fac nobis secundũ magnã misericordiam tuã.)
Tu dñe pater noster: & redemptor noster: tu pax: &
gaudium nr̃m: tu spes nr̃a: & salus æterna: oẽs a te
bona expectant(. Dante te illis: colligẽt: aperiente te
manum tuã: oĩa implebuntur bonitate: auertẽte aũt
te faciẽ: turbabuntur: auferes spũ eoꝝ: & deficient:
& in puluerẽ suũ reuertent: emitte spũm tuũ: & crea
bunt: & renouabis faciẽ terræ.) dñe obsecro quæ
utilitas in damnatione tot millium hoĩum? infernus
implet: ecclesia quotidie euacuat(: exurge quare ob
dormis dñe? exurge: & ne repellas in finem. Benigne
fac in bona uoluntate tua syon: ut ædificentur muri
hierusalẽ.) Quid est hierusalẽ: quæ interpretatur ui
sio pacis: nisi beatoꝝ ciuitas sancta? quæ est mater
nostra. Huius muri corruunt: quando lucifer cum
angelis

angelis suis corruit? in quorum loca assumuntur hoies iusti (.Benigne igitur fac dñe syon:)ut cito impleatur numerus electorum(: & edificentur: perficianturqz muri Hierusalem) ex lapidibus nouis te semper laudantibus: & permanentibus in æternum.
¶ Tunc acceptabis sacrificiuz iustitiæ oblationes: & holocausta: tũc imponẽt super altare tuum uitulos. Tunc benigne feceris in bona uolũtate tua syon: acceptabis sacrificiũ iustitiæ. Acceptabis dico: qa igne tuę charitatis consumes: sic.n. sacrificiũ Moysi: & sacrificium Heliæ acceptasti. Tunc.n. sacrificia iustitię acceptas: qñ aĩas: que iuste uiuere satagunt: gratia tua impinguas: quid prodest sacrificia tibi offerre: qñ non acceptas ea? O dñe quot offerrimus hodie sacrificia: quę tibi grata non sunt: sed potius abominabilia: offerrimus enĩ sacrificia: non iustitiæ: sed cerimoniæ nostrę. Ideo non sunt tibi accepta. Vbi nunc apostolorum gloria? ubi martyruz fortitudo? ubi prædicatorum fructus? ubi monachorum sancta simplicitas? ubi primorum christianorum uirtutes: & opera? tunc eniz acceptabas eorum sacrificia: qñ gratia tua uirtutibus eos exhortabas. Si quoqz tu benigne feceris syon (in bona uoluntate tua: tunc acceptabis sacrificium iustitie:)quia populus incipiet bene uiuere: & mandata tua seruare: ac iustitiam facere: & super ipsum erit benedictio tua. Tunc oblationes sacerdotũ: & clericorũ tibi acceptæ erunt: qa relictis terrenis ad perfectiorẽ uitã se se accingent: & unctio benedictionis tuę erit sup capita eorum. Tunc grata tibi erũt holocausta religiosorum: q relicto torpore: & tepiditate eliminata: incẽdio diuini amoris omni ex parte cõ

sumabunt. Tunc episcopi: & predicatores imponēt sup altare tuū uitulos: qa in omni uirtute cōsumati: & spiritu sancto repleti: non dubitabunt ponere aīas suas pro ouibus suis. Altare eniꝫ tuū q̄d est: nisi crux tua bona iesu: sup quā oblatus fuisti? Quid uitulus lasciuiens significat: nisi corpus nr̄m? Tunc ego imponent sup altare tuum uitulos: qn̄ corpora offerrēt cruci. i. cruciatib9: & morti pro noīe tuo: tūc florebit ecclesia: tūc dilatabit terminos suos: tūc laus tua resonabit ab extremis terrę: tūc gaudiū: & lętitia occupabit orbē terraꝝ: (tūc exultabunt sancti in gloria: lætabunt in cubilibus suis.) Expectātes nos in terra uiuentiū: fiat obsecro dn̄e nūc mihi illud tūc: ut misereris mei ẜm magnā misericordiam tuā: ut suscipias me i sacrificium iustitiæ: in oblationē sanctimoniæ: in holocaustū religiosæ uitæ. Et in uitulū crucis tuæ per quā transire merear ab hac ualle miserie. Ad gloriam illā: quā præparasti diligentibus te. Amen.

¶ El reuerendo padre Frate Hieronymo: poi che fu appresso a la morte: essendo per assumere el sacratissimo corpo del nostro signore pigliandolo ne le proprie mane disse.

¶ Signore io so che tu se quel uero Idio creatore del mondo: e de lhumana natura. Io so che tu se quella trinita pfecta indiuisibile: & inseparabile disticta in tre psone. Padre figliolo & spiritu sācto. Io so che tu se quel uerbo eterno: che descendesti de celo in terra nel uentre de Maria uirgine. Salisti sul legno de la croce a spargere el tuo precioso sangue per noi miseri peccatori. Io te prego signor mio. Io te prego salute mia. Io te prego consolator mio: che tanto pre

ciolo sangue per me non sia sparso in uano: ma sia in remissiõe de tuti li mei peccati. De quali io ti chie/do perdonanza: dal di chio receuete laqua del san/cto baptesmo: in fino a questo punto: & dicone a te signor mia colpa. Et cossi ti chiedo perdono in quel/lo ho offeso questa cita: & tuto questo populo di co/se spirituale: & temporale. Et cosi de ogni cosa che io per me non conoscesse hauere errato. Et humilmen/te a tute quelle psone che sono qui circunstante chie/do perdonanza: che pregino dio per me. Et che mi fa/ci forte su lultimo fine: & chel nemico non habi pos/sanza sopra di me. Amen. FINIS

¶ Expositio uel meditatio Fratris Hieronymi Sa/uonarolæ de Ferraria: ordinis sacri prædicatorum: in psalmum. (In te dñe speraui) quã in ultimis dieb9 dum uitæ suæ finem præstolaretur: ædidit.

Ristitia obsedit me: magno: & forti ex/ercitu uallauit me: occupauit cor meum clamoribus: & armis: die noctuq; con/tra me pugnare non cessat. Amici mei sunt in castris eius: & facti sunt mihi ini/mici. Quecunq; uideo: quecunq; audio uexilla tristitiæ deferunt: memoria amicorum me cõtri/stat: recordatio filiorum me affligit: ɔsideratio claustri & cellæ me angit: Meditatio studiorum meorum dolore me afficit: cogitatio peccatorum me p̃mit. Sicut enim fe/bre laborantibus oĩa dulcia amara uidentur: ita mi/hi omnia in mœrorẽ: et tristitiã cõuertũtur. Magnũ profecto onus super cor: tristitia hæc uenenum aspi/dum: pestis pnitiosa murmurat cõtra deum: blasphe/mar̃ nõ cessat: ad desperationẽ hortatur. Infelix ego

homo: qs me de manibus eius sacrilegis liberabit? Si oia: quæ uideo: & audio uexilla sequntur: & fortiter cōtra me pugnāt: qs erit ptector meus? Quis auxiliabitur mihi? Quo uadā? Quo pacto effugiā? Scio qd faciā. Ad inuisibilia me cōuertā: & adducā ea contra uisibilia. Et qs erit dux tam excelsi: tamqȝ terribilis exercitus? spes quæ de inuisibilibus est. Spes iquam cōtra tristitiam ueniet: & expugnabit eā. Quis stare poterit ɔtra spē? Audi qd dicit ppheta. (Tu es dn̄e spes mea: altissimū posuisti refugiū tuū.) Quis stabit cōtra dn̄m? qs expugnare poterit refugiū eius: qd' est altissimū? Vocabo itaqȝ eum: ueniet pfecto: nec me confundet. Ecce iam uenit: gaudia attulit: pugnare me docuit: dixitqȝ mihi. (Clama ne cesses) & aio. (Quid clamabo.) Dic iqt confident': et ex toto corde.

N TE Dn̄e speraui non confundar in ęternū: in iustitia tua libera me) O mira potētia spei: cuius faciem non potuit tolerare tristitia. Iam uenit cōsolatio. Clamet & obstrepet nūc tristitia cū exercitu suo. Premat mūdus: insurgāt hostes: nihil timeo: qm̄. (In te dn̄e speraui: qm̄ tu es spes mea: qm̄ tu altissimū posuisti refugiū tuū:) Iā ipm̄ igressus sū: spes me itroduxit: nō ego imprudēter intraui: ipsa me excusabit corā te: ecce inquit spes: o hō altissimuȝ refugiū dei: aperi oculos tuos: & uide: deus solus est: solus ipe est substātiæ pelagus ifinitū. Cetera ita sūt ac si n̄ eēnt: oia. n. depēdent ab eo: & nisi sustētaret ea in nihilū repēte redirēt: qa ex nihilo facta sūt. Considerа potētiā eius: q in principio creauit cœlum: & terrā. Nunqd nō ipse oia in oibus opaꝛ? Quis pōt moueremanū

re manũ sine eo:q̃s põt a se aliqd cogitare:Pensa sa-
piam eius:q in trãqlitate oia gubernat: q oia uidet:
& cuius oculis oia sunt nuda: & apta. Hic est:q solus
te liberare scit & põt:sol⁹ cõsolari:solus saluare. (No
li cõfidere in filiis hoiuꝫ: in qbus nõ est salus:)cor hu
manum in manu eius:quocũq; uoluerit: uertet illud
Hic est:q põt:& scit te iuuare. An forte tibi est suspe-
cta uolũtas:Pẽsa bonitatẽ eius:cõsidera dilectionẽ.
An nõ ipe est amator hoium: q pro hoibus factus est
hõ: & pro peccatoribus crucifixus: Hic uere est pater
tuus:q te creauit:q te redemit:qui tibi sẽper bñ fecit.
Nunqd poterit pr̃ relinquere filium suũ. Proiice te in
eum: & excipiet: & saluabit te: scrutare scripturas: &
iuenias q̃ studiose tanta pietas te monet: ut speres in
eum. Cur hoc:Nempe qa saluare uult. Quid.n.p p-
phetam dicit: (Quoniã in me spauit liberabo euꝫ).
Ecce qa nulla alia causa eum liberare uult: nisi qa spe
rauit in euꝫ: & qd pphetæ:qd apostoli: quid deniq;
ipse apostoloruꝫ dñs prædicauerunt: nisi ut hoies in
dño sperarẽt (sacrificate itaq; hoies sacrificium iusti
tiç: & sperate i dño) & ipse liberabit uos & eruet d oi
tribulatiõe. O magna uirtus spei:nimiꝶ diffusa est.
(Diffusa est eni grã i labiis tuis). O uere altissimũ re
fugiũ tuũ dñe:ad qď malũ tristitiæ accedere nõ pote
rit. Hæc cognoui: & itellexi:iõ in te dñe spaui: q̃q̃.n.
pctõrũ moles me grauiter premat: tñ desperar̃ nescio
qa bonitas tua tã benigne ad sperãdũ me prouocat.
(Ideo ñ cõfundar i eternũ) Potero qdẽ in tpe cõfũdi
nõ tamẽ in eternũ:spes enim: que itroduxit in altissi-
mũ refugiũ tuum: nõ me docuit sperare temporalia:
sed æterna. Nam spes de inuisibilib⁹ est: quæ aũt ui-

dent: tēporalia sūt: quæ uero nō uident: æterna. Audiēs itaq; ego uerba spei: q̄ me eripere de manibus tristitiæ uenit: in te dn̄e speraui: cupiēs ante oīa a peccatis liberari: & p misericordiā: & grām tuā ad æterna q̄ nō uident: puenire. Hoc primū desiderium meum: mea. n. pc̄tā sūt maxīa tribulatio: ab hac eni oīs alia tribulatio pficiscit. Tolle dn̄e pc̄tā mea: & liber sum ab oī tribulatiōe. Nam tribulatio: & angustia de fonte cordis pcedūt: oīs eni tristitiā ex amorē puenit: si amo filiū: & morit: tribulor: qa pdidi: qd̄ amabā: si seruum non amo: & moritur: nō contristor: quia perdidi: quod non amabam. Tolle ergo domine peccata mea per gratiam tuam. Quid restat: nisi ut te ex toto corde diligā: & oīa tēporalia: ut uana: cōtēnā: si ergo te habeo p fidem: a quo etiam id spero (quod oculus nō uidit: nec auris audiuit: nec i. cor hois ascēdit) qd me poterit cōturbare? Quicqd præter deum amisero: pdidi: quod ñ amo. (In te itaq; dn̄e spaui): qm̄o spes mea sperare me docuit (iō non confundar in æternū) qa mihi dabis æterna. Qui autē nō sperat in te: sed in uanitate sua: confūdet in æternum: qa ad æternā cōfusionē descēdet. Potero qdē cōfundi tpaliter: & a te: & ab hoibus: sed nō cōfundar in æternū. A te qppe dū peto liberari ab angustia temporali: & fortassis nō exaudies me: cōfūdar tūc qdē tēporaliter ut nō cōfūdar in ęternū. Non enim expedit mihi (qa uirtus in īfirmitate perficitur). Ab hominibus uero tpaliter confundar: & p̄ualent aduersus me: qñ persequunt me. Sed hoc etiā pmittit a te: ut in ęternum non confundar. (Si ergo ante te mille anni sunt tan q̄ dies hesterna q̄ p̄teriit) cōfusiones tēporales libēter

sustinebo

ſuſtinebo: ut non cõfundar in æternũ: ſperabo in domino: quomodo ſpes mea me ſperare docuit: & cito ab omni tribulatione liberabor. Quibus meritis liberabor? Non meis domine: (ſed in iuſtitia tua libera me.) In iuſtitia tua dico: non mea. Ego enim miſericordiam quero: non meam iuſtitiam offero. Sed ſi per gratiam tuam me iuſtum reddideris: iam habeo iuſtitiam tuã. Gr̃a enim tua in nobis eſt iuſtitia tua. Phariſei confidebant in operibus iuſtitiæ: & fidebãt quidem in iuſtitia ſua: & ideo iuſtitiæ dei non fuerũt ſubiecti: quia ex operibus legis non iuſtificabitur oĩs caro coram deo. Iuſtitia autem dei apparuit per gratiam Ieſu chriſti: etiam ſine operibus legis. Philoſophi gloriabantur in iuſtitia ſua: & ideo non inuenerunt iuſtitiam tuam: quia non intrabant per oſtium: fures erant: & latrones: qui uenerant non ad ſaluandum: ſed ad perdendum: & mactandũ oues. Gratia ergo tua: iuſtitia tua domine: & gratia iam nõ eſſet. ſi ex meritis daretur: ergo nõ in iuſtitia mea: ſed ĩ iuſtitia tua libera me a peccatis meis: uel certe libera me in iuſtitia tua: ideſt in filio tuo: qui ſolus inter homines inuentus eſt iuſtus. Quid ergo eſt filius tuus: niſi ipſa iuſtitia: in qua omnes hoĩes iuſtificant̃: In tua ergo iuſtitia iuſtifica me: et libera me a peccatis meis: ut liberer etiã ab aliis tribulatiõibus: quas ꝑpter ea patior: (ut remota cauſa remoueatur effectus.) Ecce te domine rogaui: & conſolatus ſum: ſpes ita me docuit: gauiſus ſum: quia in te domine ſperaui: ideo nõ confundar in æternum. Triſtitia rediit: cum magno apparatu reuerſa eſt: gladiis: & lanceis undiq; munita eſt magno impetu graditur: iam ciuitatem noſtrã

circumcinxit. Terruit me clamor equitum eius: foris stans silentiũ indixit: & procul locuta est. O iniqui. Ecce qui sperauit in domino: qui dixit: (non confundar in æternum:) qui spem consolatricem secutus est & cum me ad hæc uerba erubescere conspexit: appropians ait. Vbi tuæ spei promissa? ubi consolatio? ubi liberatio? quid tibi profuerunt lachrimæ: quid orationes tuæ tibi attulerunt? de cœlo clamasti: & nemo respondit tibi? fleuisti: & quis misericordia motus est super te? Inuocasti deum tuum: & ipse tacuit. Rogasti eum: & obsecrasti: & non fuit uox: neq; sensus. Implorasti omnes sanctos: & nullus eorum respexit te. Ecce quid tibi attulerũt uerba spei? Laborasti: & nihil in manibus tuis inuenisti. An putas q̃a deus hæc inferiora respiciat? Circa cardines cœli perambulat: nec nr̃a ɔsiderat. Hæc illa blaspemans aiebat: & cũ ad uerba eius horrescerẽ: appropians in aure locuta ẽ dicẽs. Putas uera eẽ quæ fides p̃dicat. Vis uidere ea hoiũ esse ɔmẽta: uel ex hoc cognosce: q̃a si deus factus esset hõ ꝑ hoibus crucifixus: nõ posset tãta pietas hoiem maximo mœrore cõfectũ ad se clamitantẽ: & lachrymãtem nõ consolari: si: ut aiunt: bonitas infinita eum de cœlo descendere fecit: ut crucem subiret: quomodo nũc ad hoies miseros non descenderet: ut eos cõsolaretur: hoc certe facilius est: & eadẽ pietate subueniendum. Cur angeli: & beati: si tã pii sunt: non ad te cõsolandum ueniũt. Quot putas homines: si possent: ad te uenirẽt: & uerbis: & operibus quantũ facultas daretur: te letificarent: quot etiam ab omni angustia liberarent. Cur hoc nõ faciũt beati: qui longe meliores hominibus esse credũtur? mihi

credecasu

crede: casu omnia regũtur: nõ sunt nisi ea: quæ uidẽtur: spiritus uester euanescet sicut fumus: qs unq̃ reuersus ab inferis nũciauit aliqd de his: quæ dicũtur post mortem animabus euenire: fabulæ sunt hæ muliercularũ: surge ergo: & ad auxilia hominum confuge: solutus taliter uiuas: ut non frustra ab ista tua spe deceptus: semper labores: His dictis tãtus clamor auditus est in castris eius: tantus est armorũ strepitus: ac tubarũ clãgor: ut uix subsistere potuerim: & nisi spes mea dilecta mihi auxiliũ prestitisset: uinctum cathenis me ad suam regionem tristitia deduxisset. Venit itaq; spes diuino quodã splendore corrusca: & subridens dixit: Eia miles christi: qd tibi cordis: qd tibi animi est in isto certamine? Quod audiens illico erubui. Et illa: noli timere: non capiet te malũ: nequaq̃ peribis: ecce tecũ sũ: ut liberẽ te. An nescis: qa scriptũ est (dixit insipiens i corde suo: nõ est deus:) quasi una de stultis mulieribus locuta ẽ tristitia hæc: nunqd tibi persuaderi poterit nõ esse deũ: aut deũ non habere prouidentiã omniũ? An poteris de fide dubitare tu? qui tot argumentis: & rationibus eam roborasti: miror te adeo ex eius uerbis esse prostratum? Dic obsecro: num in corde tuo de fide dubitare cœpisti. Viuit dñs: & uiuit anima tua: o mater mea dulcissima: qa nec minimum infidelitatis stimulũ sensi. Nã per christi gratiã non minus credo uera esse: quæ fidei sunt: q̃ ea: quæ oculis corporeis cerno. Verũ tristitia adeo me premebat: ut potius traherer ad desperationem: q̃ ad infidelitatem. Fili scias: hoc magnũ donum esse dei: nam fides donum dei est: non ex operibus: ne quis glorietur: exurge ergo: & noli timere: sed poti

us ex hoc cognosce: qa non reliquit te dñs: qui & si
non cito exaudit: non est desperandum: si moram fe
cerit expecta eum: qa ueniens ueniet: & nõ tardabit.
Agricola patienter expectat fructuz in tempore suo.
Natura nõ statiz introducit formã: cũ aliqd generat:
sed primũ materiam pręparat: & paulatim disponit:
donec susceptiõi faciat idonea. Scias tamẽ dñm sem-
per pie: & humiliter orantẽ exaudire. Nunq̃ uacui ab
eo recedũt: nec rationibus hoc ꝓbare cõtendaz: eo ꝙ
in te ipso hoc senseris. Dic mihi: qs cor tuum ad de-
um leuauit de terra? quis te ad orandum perduxit?
qs dolorem peccatorum: & lachrymis exhibuit? qs
spem dedit? qs te hilarem in oratione: & post eam re
liquit? quis te in sancto proposito quotidie confir-
mauit? nõne dñs q omnia i omnibus operatur? si igi
tur hæc tibi iugiter dona largit: cur dicit illa fœmi-
naꝝ pessima: ubi sũt orationes tuæ? ubi lachrymæ?
& cætera uerba blasphemiæ? An nescis: qa distincta
ẽ cœlestis Hierusalẽ ab ista terrestri? An ignoras: quia
nec cõueniens: nec necessarium: nec itẽ utile est: deum
seu angelos: & sanctos eius uisibiliter ad hoies descẽ
dere: & eis familiariter loqui? cõueniens quippe non
est pp distãtiam meritoꝝ. Que enim conuentio lucis
ad tenebras? non enim bñ cõueniunt uiatores: & cõ-
prehẽsores: diuersæ ciuitates diuersos hñt ciues: ueꝝ
qbusdã pp excellẽtiam scitatis: cũ sunt iam patrię ui
cini: datũ est angelos uidere: & eos alloq: sed spãle pri
uilegium nõ oẽs tãgit. Necessarium aũt nõ est: qa cuz
inuisibiliter beati nos gubernẽt: & illuminẽt: ac cõso
lẽtur: nõ est opus uisibiles apparationes adhibere: q̃q̃
dñs adeo bonus est: ut apparationes ẽt uisibiles: cum

opus

opus fuerit: nunq̃ prætermitat: qd enim potuit facere pro nr̃a salute: & nõ fecit utilis quoq; nõ est: (quia nimia familiaritas parit ɔtemptũ:) nam iudæis miracula: & magna: & multa nihil pfuerũt. Rara enim p̃ciosa sunt. Sufficiat ergo tibi inuisibilis uisitatio: scit enim dñs qd opus sit tibi. An non ipse consolatus est te? Sic quid in tuo corde sensisti. Surge ergo: & ad orationez reuertere. Clama: pete: quære: pseuera: q̃a si nõ dabit: eo q amicus eius sis: pp tñ importunitatem dabit oĩa: quæ sunt necessaria. His uerbis consolatus surrexi: & pstratus ante deum psecutus sum orationem meam dicẽs. (Inclina ad me aurem tuam accelera ut eruas me.) Domine deus meus ad te reuertor: spes me misit: non mea præsumptione uenio. Bonitas tua me inuitat: misericordia tua me trahit. O quanta dignatio. Gaudeo plane: nec mihi alia superest cõsolatio: fœlix pfecto ista necessitas: quę me ad deũ uenire cõpellit: quæ me cogit loqui cum eo: quæ me urget orare. Loquar igitur ad deum meum: q̃uis sim puluis: & cinis. (Inclina ad me aurem tuam). Quid ais anima mea? num deus habet aures? num ipse corpus est? Absit. Cũ enim longe melior sit spiritus corpore: qs asserat deũ esse corpus nisi insanus. Sed balbutiendo: ut possumus dñe: excelsa tua resonamus. Cognoscimus te per creaturas: loquimur tibi: & de te per earum similitudines. Auris itaq; tua dñe quid est: an forte cognitio tua? Nam per aures intelligimus ea: quæ nobis dicuntur: tu autem omnia: quę loquũtur: et cogitant homines ab æterno cognouisti. Num ergo per aurem tuam accipere possumus: cognitionez tuam? Aliquid profecto insinuat mihi auris tua: qd

non capitur in nomine simplicis cogniti onis tuæ. Nã quibusdã inclinas aurem tuam: aliis uero auertis eã. Cognitio autem tua semper eadem permanet. Quid ergo auris tuæ nisi approbationis: & reprobationis notitia tua. Inclinas aurem tuam: & audis uerba iu storum: quia tibi placent: & approbas ea. Auertis au rem tuam a uerbis impiorum: quia ab impietate rece dere nolũt: qa tibi non placent: & reprobas ea. Quid est ergo iclinare aurẽ tuã loquẽtibus tibi: nisi eorum orationes approbare: & eos uultu pietatis aspicere: illuminare: & accendere: ut cum fiducia: & chari tatis feruore te orent: atqȝ deprecentur. Quid eis da re uis: qđ humili pietate postulant. Nam si rex pau peri sapienti: loqui ẽt cum eo: uultũ hilarẽ ostendat: oculos ad eum cõuertat: & attẽtum uerbis eius se de monstret: nõne letabitur pauper: nõne facies: & atten tio regis eloquium ei prestabit. Nõne uerba: & facun diam subministrabit. Ita domine intelligimus te ad nostras preces: tunc inclinare aurem tuam: quando nos in oratione spiritu feruere concedis. Rogo ergo te dñe: inclina ad me aurem tuam: approba orationẽ meaȝ: illumina me: accende me: doce quod petere de beam: eleua sursum cor meum: ut tandem exaudias deprecationem meam: (accelera ut eruas me:) abbre uia dies: festina tempus. Ita inclina ad me aurem tuã ut cito merear exaudiri. Tibi eniȝ: qui habitas æter nitatem: omne tempus breue est: æternitas namqȝ tota simul comprehendit: & in imensum excedit to tum tempus uniuersum. At mihi quælibet dies lon ga est. Nam tempus est numerus motus: qui eniȝ mo tum non sentit: nec quidem tempus sentit: at qui sen

tit motum

tit motum: & tempus sentit: maxime aũt motũ sen-
tit: qui numerat partes eius: ego itaq; quia numero
dies: & horas: maxime tempus sentio: & ideo sicut
tibi mille anni: tanq̃ dies externa: quæ preteriit: ita
mihi una dies tanq̃ mille anni: qui uẽturi sunt: (acce
lera ergo dñe & eruas me) a peccatis: & aduersitati-
bus meis. Nam mors properat: & in omni loco me ex
pectat: accelera dñe: ne forte p̃occupatus ab ea: nõ ha
beam spatium penitentiæ. Erue me dñe de manu ma
ligni: libera me de uiculis peccati: eripe me de laqueo
mortis. Educ me de profundo inferni: salua me ab
oppressione: & dura seruitute tristitiæ: ut anima mea
exurgat: & lætetur in te: & benedicat tibi omnibus
diebus uitæ suæ: gratias tibi domine per Iesum sal-
uatorem meum: (quia secundum multitudinem do-
lorum meorum in corde meo: consolationes tuæ leti
ficauerunt animam meã. Ego igitur semp in te spe-
rabo: & adiiciam super omnem laudem tuam. Tu
aũt dñe iclina ad me aurẽ tuã: accelera ut eruas me.)
Heu me miserum. Ecce iterum tristitia terribilibus ar
mis instructa. Vexillum iustitiæ p̃cedit eam. Innu-
merabilis exercitus sequitur pedes eius: unusquisq;
lanceam habet in manu sua: uasa mortis circũquaq;
cõspitio. Veh mihi: quia perii: uoce horribili clamat.
O miser: spes illa tua te decepit: ecce laborasti in ua-
num: dixisti enim (inclina ad me aurem tuam: ac
celera: ut eruas me.) Nunquid inclinauit ad te deus
aurem suam? nunqd exaudita est oratio tua? ubi li-
beratio? ubi consolatio? nuz accelerauit eruere te? ad
huc uinctus es: nihil erga te inouatum est. Si credis
fidem esse uerã: cur spem solaz amplecteris? an nescis

quia deus iustus est? an ignoras iustitias eius: ange-
lis suis non pepercit: nõ misertus est eis: neq3 misere-
bitur: per unu3 peccatũ tantũ damnati sunt in perpe
tuum. Adam peccauit: & iustitia dei totum genus
morte puniuit. An putas deum non ita amare iusti-
tiam sicut misericordiam? pueri in originali peccato
decedentes nunq̃ uidebunt faciẽ dei: adeo enim seue
ra est iustitia dei: ut propter peccatum: quod ipsi non
fecerunt: sed contraxerunt: æterna pœna plectantur
(in iferno aũt nulla est redemptio:) nescis quia deus
non parcit delinquenti? Nõne tempore Noe perdidit
fore totum genus humanum? Nonne sodomã: & reli
quas ciuitates ei adherentes igne consumpsit? Nec iu
stitia diuina infantibus: & innocentibus saltem com
passa est. Quotiens iudæos peccantes puniuit? Non
ne Hyerusalẽ per manũ Nabuchodonosor funditus
euertit? Tẽplo quoq3 suo non pepercit. Quod etiã a
Tito romanoꝶ principe factum est: ubi tam crudeli
aĩaduersiõe grauati sunt iudæi: ut nemo qui audiet
nõ expauescat: sed uide q̃ dura sit iustitia diuina: filii
pro patribus usq3 in hodiernum diem puniuntur: ec
ce iudæi ubiq3 terrarum serui sunt. Et in cecitate sua
morientes pœnis cruciãtur æternis. An putas: qa
maior sit misericordia dei q̃ eius iustitia? Eqdem in
ipso deo: neq3 maior: neq3 minor est. Quicquid eni3
est in deo: est substantia eius. Sed opera iustitię: & mi
sericordiæ consideremus. Nimirum opera iustitiæ ex
cedũt opera misericordiæ: deus ipse testis est: qui ait:
multi sunt uocati: pauci uero electi. Pensa obsecro
quot infideles dãnatur: quot mali christiani? q̃ pau-
ci bene uiuunt: & facile intelliges: longe plura esse ua

fa iustitiæ

la iustitiæ q̃ misericordiæ: electi enim dei uasa sũt misericordiæ: reprobi uero uasa iustitiæ. Non te sperare faciat maria Magdalena: non latro: non Petrus: nõ Paulus. Maria enim una fuit: latro unus: Petrus unus: Paulus item unus. An putas te iter paucos cõnumerandum: qui tot: & tam magna peccata cõmisisti: qui scandalum in ecclesia fuisti: q cœlum: & terram offendisti: ecce fleuit oculus tuus: cor tuum misericordiam implorauit: & adhuc misericordiam non es consecutus. Tot orationes eorum: qui diligebant te: non fuerunt exauditæ. Quare hoc nimiruꝫ? q̃a inter uasa iustitiæ cõputaris. Spes illa tua frustra te laborare fecit. Sequere consilium meum: cœlum te respuit: terra te non recepit: confusionem hanc magnaꝫ quis tolerare possit? melius est tibi mori q̃ uiuere: elige mortem: q̃ si nullus infert: mitte tu manus in teipsum. Hæc illa mira importunitate ingerebat: totusque exercitus eius magnis uocibus congeminabat: dicens. Mors sola refugium tuum: mors sola refugium tuũ. Ego hæc audiẽs expaui: & illico in faciẽ cecidi eiulãs: & dicẽs. (Dñe adiuua me: dñe ne derelinquas me.) Spes mea ueni: spes mea ueni. Ecce subito spes de cœlo micãs descẽdit: & tetigit latus meũ: & leuauit me: statuitque supra pedes meos: & ait: usque quo paruulus eris? Quamdiu tyrunculus esse uoles? totiens in bello fuisti: & in medio umbræ mortis ambulasti: & nondum certare didicisti? Noli turbari de magna iustitia dei: cõfortare pusillanimis. Timeant qui ad dñm non cõuertuntur: q ambulant in uiis suis: q sequuntur uanitates: q uiã pacis non cognouerunt: paueant impii: q peccant: & dicunt. Quid feci.

Qui non conuertunt ad cor:q uocantur: & uenire renuunt: ignorant deum: & nolunt intelligere:ut bene agãt:hi ergo timeant. Quid dicit apostolus(horrendũ est incidere in manus dei uiuentis.) Tales profecto iustitia dei punit huiuscemodi homines ad eã spectant. At peccatores:qui ad se reuersi surgunt: & ad patrem misericordiarum currunt dicentes(Pater peccaui in cœlum & corã te:sed propitius esto mihi peccatori)confidant in dño:quia qui eos traxit: procul dubio suscipiet:& iustificabit. Proferat in mediũ hæc ipsa tristitia(si potest)aliquẽ peccatorem quãtũlibet magnũ:q ad dñm conuersus sit:& nõ fuerit ab eo susceptus:& iustificatus: q̃uis eni de Esau scriptũ sit:non inuenit pœnitentiæ locũ:q̃q̃ cum lachrymis inq̃sisset eã:hoc nõ obstat nostræ sententiæ: qa Esau nõ fleuit ꝓpter peccata cõmissa: sed ꝓpter bona tẽporalia amissa: q̃ recuperare nõ potuit. Nec putes iustitiam ita respicere ipsos:ut a misericordia pẽitus separentur:nec misericordiam ita ad iustos spectare: ut a iustitia seiungantur(uniuersæ eni uiæ dñi misericordia:& ueritas)Nam & peccatoribus misericordiam facit:dum eis ꝓpter bona:quæ tẽporaliter agunt:tẽporalia bona retribuit:et post hãc uitã eos non q̃tum merẽtur:punit:electos quoq; sua iustitia ꝓsequitur: dum pro culpis eos tẽporaliter affligit: ne pœnis deputentur æternis. Tu igitur patiẽter interim sustine dñm:peccasti enĩ:penitentiã age:sufficiat tibi remissio culpæ p gratiã eius. Fili mi:noli negligere disciplinam dñi:neq; fatigeris:dũ ab eo argueris. Quẽ enĩ diligit deus:castigat:flagellat autẽ omnẽ filium:quẽ recipit. Perseuera ergo in disciplina: tanq̃ filio tibi offert se

fert se deus: & quis pauci sint electi cõparatiõe eoꝝ: q reprobi sunt. Innumerabiles tamẽ sũt: q saluantur nec una tãtũ est Maria Magdalena: nec tãtũ unus la tro: unus Petrus: unus Paulus: quia inumerabiles secuti sũt eoꝝ uestigia pœnitentiã agentes: & a dño suscepti. Multis magnisq; gratię muneribus decora ri: nec minor est misericordia i operibus suis q̃ iustitia: nam tã magna bona misericordia iustis pstat: ut ope ra eius opera iustitiæ in ĩmensũ excedant. An nescis qa misericordia dñi plena est terra. Quę nam creatu ra potest gloriari: se aliquid habere: & non accepisse illud a misericordia. Si autem grauiter deum offen disti maior est eius misericordia: q̃ omnia peccata mũ di: noli turbari propter multitudine; & grauitatem peccatorũ. Nõne misericordia iam occurrit tibi. Nõ ne osculata est te. ecce cecidisti: & nõ es collisus. Qua re? nunquid tu non es uas fragile: quod cum cecide rit: conteratur necesse est: nisi quis supponat manum suam. Quare ergo cadẽs non es contritus. Quis su posuit manum suam. Quis inquam nisi dñs. Signũ hoc magnum electionis tuæ: electus enim cum ceci derit: non collidetur: qa dñs supponet manum sua;. Nonne scribit Apostolus (Diligentibus deũ omnia cooperantur in bonum:) & adeo omnia: ut etiã ipsũ peccatum eis cooperetur in bonũ? Nõne eis ille casus cooperatur in bonũ: unde & humiliores efficiuntur & cautiores. Nonne dñs cadentem illum suscipit: q ab humilitate suscipitur. Dilexisti dñm: pluribus an nis pro eius amore laborasti. Eleuasti deinde cor tu um: & in uãitate sensus tui ambulasti: subtraxit do minus manum: & cecidisti: & in profundum maris

descendisti. Verumtamen dignatio domini statim suppofuit manum suam: & non est collisus. Dic ergo. (Impulsus euersus sum ut caderē: & dominus susce-pit me. Non sic impii: nō sic:) quos deus reprobauit: (cadentes autē non adiicient: ut resurgāt.) Sed aut pudore noxio excusant peccata: aut fit eius frons meretricis: & iam non deum timēt: nec hoiem reuerentur. Surge itaq;: & forti animo esto: (confortare: & esto robustus: expecta dñm: & uiriliter age: ↄfortetr cor tuū: & sustine dñm:) probasti uirtutē tuam q̄ nulla sit: humiliare ergo eā sub manu potēti dei: & amodo cautior esto. Patientia tibi necessaria est: sine intermissione ora: & dominus exaudiet te in tpe opportuno. Surge itaq;: & omnē tristitiam a te repelle: pedes dñi amplectere: & ipse saluabit: & liberabit te. His dictis: rapta est in cœlum me confortatum: & miro modo consolatum relinquens: quam statim ex toto corde prosecutus ante deum fleti: & ad pedes mei saluatoris prouolutus confidenter dixi.

¶ Esto mihi in deum protectorem: & in domuȝ refugii: ut saluum me facias:) tu enim deus omnium magnus: & fortissimus: tu redemptor: & saluator uniuersorum: tu protector tuoruȝ fidelium: ad te confugio confidenter. Spes me introduxit: spes: quam tua pietate: summe diligis: quam nobis semper cōmendasti: nō timui ante faciem tuam cum ea uenire: fateor. Indignus sum: sed ipsa me traxit. Timebam ingredi propter multa scelera mea: sed ipsa mihi fiduciā præbuit. Ecce stat coram te: ipsa testimoniū perhibebat: loquar ad dñm meum caro: & peccator. Spes me docuit: dixitq; mihi: ut confidenter os meum aperiaȝ.

Dulcis

Dulcis inquit est dñs: non te repellet: non irascetur: libenter audiet: quicquid petieris dabit. (Credidi ei propter quod locutus sum.) Verum tuam maiestatē considerans humiliatus sum nimis: (& dixi in excessu meo: ois homo mendax:) non confidam in homine in æternum. *Sed in te solo.* Quia tu solus fidelis in omnibus uerbis tuis: omnis autē homo mendax. (Quid retribuam tibi dñe pro omnibus: quæ retribuisti mihi. Calicem salutaris accipiam:) quia amodo non mihi: sed tibi uiuam: pro tuo amore benefaciens omnia mala tolerabo: non mea uirtute hoc faciam: sed nomen dñi inuocabo. (Vota mea reddā coram omni populo tuo: quia preciosa est in conspectu dei mors sanctoꝝ eius. Esto ergo mihi in deum ꝓtectorem:) defende ab inimicis meis. Inimici mei sunt peccata mea: quæ iustitiam tuā prouocant cōtra me. Non potero stare contra eum: nisi ꝓtegas me: misericordia tua sit scutum meū dñe: ut scutū bonæ uoluntatis tuæ corona me. Non habeo qd offeram ei: quo furorē eius temperare possim: oia quæ mecum porto me accusant: offeram ergo te dñe: ne idigneris dñe deus meus. (*Sed magis esto mihi in deū ꝓtectorem.* Sub alis tuis ꝓtege me. Scapulis tuis obumbra me: & sub pēnis tuis spabo.) Quid faciet mihi iustitia: si sub tua ꝓtectiōe me custodies. Obmutescet dñe: & gladiū furoris sui reportabit in locū suum: mitis efficietur uidēs pietatem incarnatiōis tuæ: cōspiciēs uulnera passionis tuæ: cernēs sanguinem charitatis tuę: recedet a me: & dicet: lætare fili: iuenisti me: comede in pace: & in idipsū dormi: & requiesce: (esto itaqȝ mihi dñe in deū ꝓtectoreȝ: in domū refugii:) ut tpe plu

uiarum: & procellarum: tempore tentationum confugiam ad te: quia in te solo salus mea: sis mihi tu domus refugii. Aperi mihi latus tuum lancea perforatum: ut ingrediar pectus tantae pietatis: in quo saluus sim a pusillanimitate spiritus: & tempestate: (absconde me in tabernaculo tuo in die malorum: protege me in abscondito tabernaculi tui:) sit domus refugii mei ineffabilis pietas tua: (ut saluum me facias.) Non.n. potero non saluus esse in domo refugii tui (altissimum.n. posuisti refugium tuum.) Munitus est locus iste: nullus ibi timetur hostis: utinam semper in eo manere liceret. Qui habitat in eo: uulnerari non potest: ad omnem igitur tentationem: ad omnem tribulationem: ad omnem denique cuiuscunque necessitatem: aperi mihi domine domum refugii tui. Expande sinum pietatis tuae: pateant uiscera misericordiae tuae: ut saluum me facias: non accedet illuc tentator: non calumniator ascendet: non pessimus fratrum accusator attinget: securus ero: nam pene mihi uideor securus. Gratias tibi bone Iesu: quia spem tuam ad me misisti: quae me de puluere suscitauit: & de stercore erexit. Statuitque me coram te: ut sis mihi in deum protectorem: & in domum refugii: ut saluum me facias.) Anima mea turbata est. En adest tristitia cum uexillo iustitiae uenit: ab hesterno conflictu non recedit: aliis tamen armis munita est: nam arma mihi hac nocte subripuit gladiisque meis milites suos accinxit. Inermis ergo: & infirmus quid faciam? En quam proterue clamat: quanto impetu me aggreditur: quanto confidit de uictoria. Ubi inquit est protector tuus? ubi domus refugii? ubi salus? Adhuc permanes in fiducia tua uana? Consolationes illae tuae de imaginatione procedunt: fingis tibi deum propitium: & protectorem tuum: & domum refugii tui: & putas te

tas te in cœlum cōscendisse. Illuderis ꝑfecto a sancta sia tua: & uana spe əsolaris. An putas te usq; ad tertium cœlū fuisse raptum. Sōnia sunt hæc. Recordare obsecro: q̄ graue pc̄tm̄ sit ingratitudo. Nonne hæc fontem misericordiæ exsiccat? Memor esto dñm fleuisse sup ciuitatē Hierusalem: & ei mala uētura pnūciasse dicēs. (Quia uenient dies in te: & circundabunt te inimici tui uallo: & circundabūt te: & coangustabunt te: & ad terram ꝓsternēt te: & filios tuos: q in te sunt: & nō relinquēt in te lapidem sup lapidē.) Causamq; tantoꝝ maloꝝ nō tacuit: sed eā subiuxit dicens. (Eo q nō cognoueris tp̄s uisitatiōis tuæ.) Ecce qa ingratitudo non mō priuari bñficio: sed et grauiter puniri meretur: nunqd hoc ad aīam non spectat? Nonne aīa in scripturis p Hierusalem sæpius significatur: quæ dum nō uult cognoscere uisitationē dñi circundat̄ a dæmonibus: & uariis tētationib⁹: qbus angustiata cadit: ad æterna ꝓsternit̄: nec i ea uirtus aut bonū opus relinqtur: quod nō destruatur: omni enim gratia priuatur: nec de cetero restaurat̄ (qa non cognouit tēpus uisitationis suæ). Tu ꝑfecto: tu inquam es hec ciuitas pluribus: & magnis beneficiis a deo decorata: & nō cognouisti ea: sed ingratus fuisti Ipse te ad imaginem suam creauit. In medio ecclesiæ nō inter infideles te genuit. In florida ciuitate te posuit: aqua baptismi te sāctificauit: in domo religiosa te enutriuit. Tu aūt post cogitationes tuas cucurristi in uanitate sensus tui ambulasti: in ꝓfundum peccatoꝝ deuenisti: dñs te uocabat: & nō respondebas ei. Sepe te monuit: & cōsilium eius neglexisti. Quotiens te illuminauit: quotiēs te ad cor cōuertit: quo

tiens de somno excitauit? Inuitabat te: tu excusabas: trahebat: & tu resistebas ei. Tādē uicit pietas ineffabilis: & imensa. Tu peccasti: & ipse te uisitauit. Tu cecidisti: & ipse te erexit. Tu ignorasti: & ipse te docuit. Tu cecus fuisti: & ipse te illumiauit. A strepitu mūdi: a tempestate pelagi: te ad quietē: & portum religionis pduxit: habitum sanctæ cōuersationis dedit: sacerdotem suū te esse uoluit: ad gymnasia suæ sapiētie adduxit. Ingratus tamē semp fuisti: & negligēter opus dei fecisti. Cum tñ scires scriptū esse. Maledict? qui fecerit opus dei negligēter. Nec sic pietas diuina te reliquit. Sed semp ad meliora bēigne perduxit: & quod maximum est: te sciētia scripturaꝝ ornauit: sermonem pdicationis in ore tuo posuit: & quasi unum de magnis uiris in medio populi te constituit. Tu āt alios docuisti: & teipsum neglexisti: alios curasti: & te ipsum nō saluasti: eleuasti cor tuum in decore tuo: & ideo pdidisti sapiam tuam in dedecore tuo. Nihil factus es: & nihil eris ī ppetuum. An ignoras: quia seruus sciens uoluntatem dñi: & nō faciēs uapulabit flagellis multis? An nescis quia deus superbis resistit? Quomodo cecidisti lucifer: q mane oriebaris: q uulnerabas gētes: qui dicebas in corde tuo: in cœlū conscendam. Veruntamen in infernū detraheris in pfundum laci. Subter te sterneť tinea: & opimētum tuum erūt uermes. An putas nūc inuenire misericordiaꝫ: q scādalizasti plurimos: q toties a deo uocatus: & monit? rñdere noluisti. Vbi esset iustitia dei: ubi æqtas iudicii. Nō semp psequtur misericordia peccatorē: terminos sibi statuit. Nōne scriptum est. (Vocaui & renuistis: expādi maus meas: & nō fuit q aspiceret: de

spexistis

spexistis omne cõsilium meuꝫ: & increpationes meas neglexistis. Ego quoqꝫ in interitu uro ridebo: & subsanabo cũ uobis id: qd timebatis: aduẽerit.) Ecce qa nõ semp misericordia peccatori dat ueniam. An non cõsideras gradus misericordiæ in te finem hẽre? qui tot bñficiis a deo honoratus in pfundum pelagi cecidisti: q tot gratiis ornat⁹ ob tuã supbiã: & inanẽ gloriam scãdaluꝫ fuisti orbi terraꝝ. Nõ te itaqꝫ decipiat spes uana: quam seqris: uiue amodo: ut libet: noli in hac: & i alia uita pœnis ifernalibus cruciari. Elige habitare cum his (qui ducunt in bonis dies suos: & in puncto ad inferna descendũt) nec pudor te detineat fac frõtem meretricis: comedamus: & bibamus: cras enim moriemur. Despata est plaga tua: & isanabilis facta est. Hec cũ dixisset: totus exercitus uocibus tremendis ululabat: & uerba eius repetebat dicens. Desperata est plaga tua: & insanabilis facta est. Ego uero memor admonitionum mrĩs meæ: q̃uis aliquantulum aio deiectus pro uiribus erexi me: & steti super pedes meos: eleuans oculos ad cœlũ: unde auxilium expectabã. Et ecce spes hilari uultu: splendorib⁹ diuinis ornata: de alto descẽdens ait. Quæ est ista: quæ iuoluit sententias sermonibus imperitis? quæ posuit terminos misericordiæ? quæ infinitum uult finire. quæ aquas maris in manibus portare se credit. An non audisti dñm dicẽtem (In quacũqꝫ die ingemuerit peccator: omnium iniqtatũ eius nõ recordabor:) Quis est homo: qui non peccat? Quis potest dicere: mũdum est cor meũ? ad omnes eni oratio dñica spectat. In qua omnes homines dicere cõpelluntur. (Dimitte nobis debita nostra). Apóstolos hoc modo do

minus orare docuit: nunquid ergo ad cæteros homi
nes hæc oratio nō ptinebit? nōne apostoli primitias
spiritus acceperūt? Cur aūt docuit eos dn̄s sic orare:
si peccatum non habebāt: & si habebāt: qs poterit
gloriari se peccatorē nō esse? Audi dilectū discipuluꝫ
dn̄i. (Si dixerimus inqt: qa peccatum nō habemus:
nosipsos seducimus: & ueritas in nobis nō est.) Iaco
bus apostolus: (i multis ait: offendimꝰ omnes.) Om
nes ergo peccauerūt: & iugiter egēt misericordia dei
sancti dei homines. Scriptum est enim (septies in die
cadit iustus: & resurget) Nō ergo misericordia termi
nos habet: sed quotiēscūqꝫ peccator ingemuerit: mi
sericordia p̄sto erit. Nec interest: utrū de magnis: aut
de paruis peccatis loquamur. Cecidisti: surge: & mise
ricordia te suscipiet. Corruisti: clama: & misericor-
dia ad te ueniet: iteꝝ cecidisti: iteꝝ corruisti: conuer-
tere ad dn̄m: & uiscera eius pietatis tibi patebūt. Ce
cidisti: corruisti tertio: & quarto: plāge: misericordia
te non derelinquet: quotiēs peccas: totiēs resurge: &
misericordia finē non habebit: ut quid iproperas be
neficia accepta fœminarum pessima tristitia? An non
Dauid propheta maximus magna & multa benefi-
cia accepit? de quo dixit dn̄s: (inueni uiꝝ secūdū cor
meum:) & tamen peccauit quidem grauiter tam in
adulterio q̄ in homicidio iusti uiri: & inocentis: nec ta
mē dn̄s suam misericordiam in eo terminauit. Quid
superbiæ peccatum adducis? Nōne ipse Dauid eleua
uit cor su um: & numerare fecit populum israel? glo-
riabatur enim quasi Rex magnus: & potens in uirtu
te sua: nec tamē ob hoc reprobatus est. Quare? Quia
peccatum suum nō abscondit: non illud prædicauit:
sicut

sicut sodoma: sed dixit. (Confitebor aduersum me iniustitiā meam dño) Misericordia itaq; non sibi terminos posuit: sed reprobi statuūt sibi fines: ut ad eos non transeat: nam usq; ad terminos eo℞ uadit: sed ipsi repellūt eam. Hinc scriptum est (Perditio tua ex te israel: ex me tantūmodo auxiliū tuum) Aperi os tuum inqt misericordia: & implebo illud: expande sinum tuum: & dabo tibi mensuram bonam: & coagitatam: & superfluētem. Persiste in oratiōibus: & sic tu: qa qui cœpit te diligere: & beneficiis: gratiisq; ad suū amorem prouocare non deficiet. Sed magis pficiet opus suum: quæ nam causa naturalis incipit opus: ut in medio itineris desistat. Virtus seminis nō cessat: donec fructus ad perfectionem producat: quæ auis reliquit pullos suos: anteq̄ seipsos regere ualeāt? Cur hoc faciunt? quæ utilitas ex hoc prouenit illis. Nulla profecto. Sed tantum labor. Amor igitur cogit causas naturales suos effectus ad perfectum deducere: bonitas compellit eas: quam cupiunt diffundere: bonum est enim sui ipsius diffusiuum. Si hoc faciūt creaturæ. Quid faciet creator: ipse eniz amor est: ipse bonitas infinita. An nō perficiet opus suum? Audi dominum Iesuz. (Mea inquit uoluntas est: ut faciam uoluntatem eius: qui misit me: ut perficiam opus eius). Qui igitur cœpit te amare: te suis beneficiis: & gratiis attrahere: te a peccatis mūdare: ꝑcul dubio pficiet opus suum: hæc enim sunt præparationes æternæ uitæ. Cur igitur nunc cadens non est collisus? Nonne quia dñs supposuit manum suam? & quare supposuit manum suam? quare conuertit ad se cor tuum? Cur te ad penitentiaz prouocauit?

Cur consolatus est te? Nõne: ut te mundet: & gratiã sua dignum faciat: & ad uitam æternã perducat? Non sunt hæ illusiones: aut imaginationes tuæ. Sed diuinæ inspirationes. Sed esto imaginationes sunt. Nõne bonæ sunt? Nõne de fidei uirtute proueniunt? Cum itaq3 omne bonũ a deo sit: utiq3 sunt hæ imaginationes diuinæ illuminationes. Exulta ergo in uerbis istis. Ad hæc uerba adeo confortatum est cor meum: ꝙ præ gaudio psallere cœpi dicens. (Dominus illuminatio mea: & salus mea: quem timebo. Dñs ꝓtector uitæ meæ: a quo trepidabo) & ad pedes dñi cũ lachrymis ꝓuolutus dixi (Dñe si consistãt aduersum me castra: non timebit cor meum. Quoniam fortitudo mea: & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me: & enutries me.)

¶Explicit expositio uel meditatio Fratris Hieronymi Sauonarolæ: Ferrariensis: sacri ordinis prædicatorum in psalmum. (In te domine speraui &c.) quã morte præuentus explere non potuit.

¶Regulæ quædam breuissimæ: ac ualde utiles. Reuerendi ac deuoti Patris fratris Hieronymi Sauonarolæ: Ferrariensis ordinis prædicatorum: quæ ad omnes religiosos pertinent.

PRincipale studium religiosi est conari die noctuq3: ut anima sua sit dño deo coniũcta per orationem: & contemplationẽ: cõtinuumq3 amorem actualẽ. Quod quidem nequaq̃ facere poterit: nisi pacem mentis possideat: quã possidere non poterit: nisi se amore omniu3 creaturaꝝ: ac suiipsius penitus spoliauerit: ueneritq3 usq3 ad ꝯtẽptũ: & odiũ uitæ suæ.

Quæ oia

Quæ oĩa si uoluerit obtinerẽ: necesse est cũ oĩ sollicitudine prius has: quas subscribem⁹: regulas obseruarẽ.

¶ Primo ita debet pauptatẽ diligere in particulari & in cõmuni: ut statuat firmiter in corde suo: nullo modo: se uelle aliquid possidere: nec aliquid ad usuꝫ habere: nisi quod ei summopere necessariuꝫ fuerit: in tantum: ut odio habeat omnes diuitias magnas: & paruas: etiam ipsa uestimenta: sine quibus honeste uiuere non potest: gaudeatqꝫ de monasterii paupertate: & doleat de eius abundantia cum desiderio: ut pauperrime uiuat usqꝫ ad extremam necessitatem quia uere pauper in paupertate gaudet.

¶ Secũdo quãtum ad uotum castitatis: ita debet fugere oẽs carnis illecebras: ut nõ modo ab illicitis: sed etiam a licitis recreationibus abstineat: ita ut nunq̃ ex toto relaxet præcõceptum rigorẽ: sed semp sibi iratus castiget rationabili obsequio corpus proprium: oẽsqꝫ sensus a delectatione cohibeat: nec satisfaciat desideriis suis: sed semp gaudeat flere: & lamentari: & domino decantare uersiculum illum (Recogitabo tibi omnes annos meos ĩ amaritudine animæ meæ.)

¶ Tertio semper ĩ mente habens domini nostri Iesu christi subiectionem ad matrem suam: & putatiuum patrẽ suum Ioseph: & obedientiam usqꝫ ad mortẽ: mortem autem crucis: studeat cum omni conatu: & uiribus suis seipsum non solum maioribus: sed etiã æqualibus: minoribus: & omnibus etiam utilissimis seruire: & eis: ut decet statum suum: humiliter obedire: & cum Apostolo dicere (cum liber essem ex omnibus: omnium me seruum feci:) &c.

¶ Quarto studeat ita gubernare linguã suã: ut non

solum illicita nō loquaṫ: non solum non ociosa uerba aut risum mouētia dicat: sed ēt necessaria in longum non ꝓtrahat: loquaturq; semꝑ de oibus cum timore: & potius desideret audire: & doceri q̄ loq: & aliū docere: quia in multis offendimus oēs: & q in uerbo nō offendit: hic ꝑfectus est uir: & diabolus in nullo subtilius decipit religiosum q̄ per loquacitatem: ꝑ quaȝ subtrahit eum ab orōne: & contēplatione: a q̄bus cū fuerit subtractus: ꝑdit oē robur mētis suæ: & ita inimicus præualet faciliṫ ꝯtra eū: sicut uult: & ut libet.

¶ Quinto caueat a distractionibus: seu ab his: q̄ solent animuȝ in ꝑtes diuidere: ut sunt curiositates sensuum: & itellectus. Qui. n. uolunt multa: & inutilia uidere: & audire: seu intelligere: diuidunt cor suū ad multa: & ita remanēt dissipati: nec ꝯpuncti. Negocia ergo ꝓximoꝝ: & facta aliena adeo relinquēda sunt: ut nec uelimus minimā eoꝝ ꝑtē intelligere. Negocia quoqȝ cōuētus officialibus ipsis penitus relinquanṫ. Quidā zelo quodā indiscreto: q nō est ꝯm cōscientiā uolūt oia intelligere: & iquietant seipsos: iplentq; mēs eoꝝ fantasiis: indignationibus: murmuratiōibus: & nōnunq̄ inuidia: & ambitiōe: ac detractiōe cōtra p̄latos: & alios confratres suos. Si nullum hēs officium in cōuentu gaude: q̄a pacem magis acq̄res. Si habes humiliter ea: que ad ipm ꝑtinent: & sine querela exequaris. Ne desideres habere aliq̄d officiuȝ: sed sta in pace: & libentius suscipe officia uilia q̄ honorifica: & breuiter ab omnibus: quæ te ab intentione contemplationis diuinæ & pacis: quātum possibile tibi est: salua obedientia: & charitate cauere debes: cum omni solicitudine: aliter pacem non inuenies.

¶ Sexto

❡ Sexto debet fugere hoium cōuersationē: psertim sæcularið: & dissolutoꝝ fratrū: potissime aūt mulierū: & ɔsanguineoꝝ: et solicitudinē amare: nec unq̄ in publicū apparere: nisi pro necessaria: honesta: uel utili causa: & semp breuiter se expedire. Neminē tñ ꝓpter hoc religiosus iudicet: aut cōtēnat: seipsum semp decipiēs tanq̄ utilem in oculis ꝓpriis idignuƺ arbitretur habitu religiōis: & aliorum fratrum conuersatione.

❡ Septimo cum omni: & sūma diligentia: & solicitudine uacare debet orationi: & cōtēplationi: ita ut sæpissime eleuet mentem suam ad deum: & oret cum breuitate tam in ecclesia q̄ in mensa: tam in domo q̄ in theatro: tam sedendo q̄ ambulando: & frequentissime dicat uersiculum illum. (Deus in adiutorium meum intende: dñe ad adiuuādum me festina.) Item dicat. (Misericordia tua dñe subsequeť me: ut inhabitē in domo domini omnibus diebus uitæ meæ.) Sic enim faciens obtinebit mentis quietem: & adeo coniūgeť deo: quod nihil aliud poterit cogitare: nec diligere: & erit quodā modo in hac uita beatus.

❡ Qui ergo seruauerit istas septē regulas: replebiť septem donis spūs sancti: a quo spiritu sancto aia eius acta gustabit ea (quæ nec oculus uidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: quæ præparauit deus diligētibus se) & labores religiōis pro nihilo reputabit: & uidebit dies paucos præ amoris magnitudie.

❡ Religiosi aūt: qui ista nō considerant: sed ambulant sine cōsideratione finis ꝓprii. efficiuntur tepidi: inqeti: murmuratores: ambitiosi: iracūdi: loquaces: sēsuales: histriones: & duriores q̄ sæculares ad pœnitentiam: nisi deus per suam misericordiam eos reuo-

cet: aut conseruet: in alia labũtur præcipitia: a qbus nunq̃ postea liberantur: qa ut dicit sãctus Thomas diuin⁹ doctor in scd'a secũdæ. (Religiosi ex malitia peccantes efficiuntur pessimi: et incorrigibiles) & sanctus Augustinus dicit (ꝙ sicut nunq̃ expertus est meliores q̃ illos: qui i monasterio profecerunt: ita nec deteriores q̃ qui in monasterio defecerunt.

¶ Conemur igit̃ nos frẽs talem bonitatẽ in mõasterio accipere: ut simus meliores hoies mũdi: & magnã coronã acquiramus in cœlis: ubi regnat benedictus deus in sæcula sæculoꝝ Amen. FINIS

¶ Orõ: uel psalmus uenerabilis p̃ris fratris Hieronymi: de Ferraria: ordinis p̃dicatoꝝ sancti Dñici.

Diligam te domine fortitudo mea.
Diligam te dñe: uirtus animæ meæ.
Diligã te semp ieffabilis exultatio mea.
Viuit iã nõ mihi: sed tibi tota uita mea.
Vita inquã: q̃ piit in magna mi͛ia mea
Vita q̃ suscitata est in magna misericordia tua.
Nisi enim quia iuuisti me: paulominus habitasset in inferno anima mea.
De portis mortis exaltasti me: ut annunciem omnes laudationes tuas.
Gratias tibi deus meus: quia liberasti me.
Gratias tibi lux mea: quoniam illuminasti me.
Gratias tibi amor cordis mei: qm̃ uulnerasti me.
Sero te timui: maiestas infinita.
Sero te cognoui: pulchritudo tam antiqua.
Sero te amaui: bonitas æterna.
Quærebam te quies mea: & non inueniebam.
Non inueniebam te: eo ꝙ male quęrebam.

Quærebam

Quærebā te p exteriora: & tu in interioribus hitas.
Lustrabam uicos: & plateas: & regem nō inueniebā.
Quærebam foris: quod intra me erat.
Longe te esse putabam: & tu prope: & intus eras.
Eram longe a te: & tu prope mihi eras.
Dixisti mihi: & audiuit anima mea.
Quære intus: & inuenies bonum tuum.
At ego miser foris: quærebam deum meum.
Interrogaui terram: si esset deus meus.
Interrogaui inquam: & respondit mihi.
Quære super me: non sum ego deus tuus.
Interrogaui mare: & respondit mihi.
Fallitur talis: non sum ego deus tuus.
Interrogaui aerem: & respondit mihi.
Ascende superius: non sum ego deus tuus.
Interrogaui ignem: & respondit mihi.
Assume tibi penas: non sum ego deus tuus.
Interrogaui celū solē lunā & stellas: & rñderūt mihi.
Exaltare super nos: non sumus deus tuus.
Interrogaui angelos: & responderunt mihi.
Accede ad cor altum: non sumus deus tuus.
Interrogaui uniuersas creaturas: & rñderunt mihi.
Responderunt inquam mihi uoce grandi: & forti.
Qui nos ex nihilo fecit: ipse est deus tuus.
Vbi est deus meus: respondete mihi?
Vbi quæram illum: docete me obsecro.
Vbiq; est deus tuus: quære in corde tuo.
Cœlum & terram implet: implet & cor tuum.
Et conuersus ad cor meum: aio ad deum meum.
Quomodo huc intrasti: domine deus meus.
Per quam portam uenisti: dulcis amor meus.

Oculos interrogaui: & responderunt mihi,
Si coloratus non fuit: per nos non introiuit.
Aures excitaui: & responderunt mihi.
Si sonitum non fecit: per nos introiuit.
Nares pulsaui: & responderunt mihi.
Si non redoluit: per nos non introiuit.
Gustum tetigi: & respondit mihi
Si non sapuit: per me non introiuit.
Tactum adiuraui: & respondit mihi.
Si corpulentus non fuit: per me nō introiuit.
Intus ergo eras: & sensus hoc nesciebant.
In aiam intrasti: & per corporeos sensus non intrasti.
Lux enim tua lucet: ubi locus non capit.
Vox tua sonat: ubi tempus non rapit.
Odor tuus redolet: ubi flatus non spirat.
Sapor tuus sapit: ubi non est edacitas.
Amplexus tuus tangit: ubi non diuellitur.
Quid ergo est deus meus: quid tu amor meus.
Interrogaui eum: & respondit mihi.
Accedet homo ad cor altum: & exaltabitur deus.
Vere tu es deus magnus: qui uincis scientiam nr̄am.
Tu solus es potens: & uerissime beatus.
Tu rex regum: & dominus dominantium.
Tu solus habes imortalitateꝫ: & lucē iaccessibilem.
Quam nullus hominum uidit: nec uidere potest.
Multa de te dicimus: sed deficimus uerbis.
Maiores enim omnium corde: & omni laude.
Tu es deus unus: in trinitate gaudens.
Deus pater: deus filius: deus spiritus sanctus.
Tres quidem personæ: non tamen tres essentiæ.
Vnus deus ac dominus: non tres dii: aut domini.

Hic est

Hic est deus meus: qui bonorum meorum non indiget.
Qui propter suam bonitatem uniuersa hæc creauit.
Nulla re indiget: & omnia portat: ac gubernat.
Et propter nos homines seipsum exinaniuit.
Factus est homo: & pro hominibus crucifixus.
A mortuis resurrexit: & super omnes cœlos ascẽdit.
Vt nobis præparet immortalitatis locum.
Inde uenturus est iudicare uiuos: & mortuos.
Cui⁹ regni nõ erit finis: & cũ ipo regnabim⁹ in scła sẽ
Vbi.n.caro mea regnat regnare me credo. (piterna
Si proprio filio: pro omnibus non pepercit.
Credimus: ꝙ cum illa omnia nobis donauit.
O inestimabilis dilectio charitatis.
Vt, seruum redimeres filium tradidisti.
Dilexisti me ualde: unice amor meus.
Dilexisti me priusq̃ diligerem te.
Ad imaginem tuam: tu creasti me.
Omnibus creaturis tuis præposuisti me.
Angelos tuos spiritus: fecisti propter me.
Mandastiq; eis: ut custodiant me.
Ne forte offendam: ad lapidem pedem meum.
Intra infideles: non fecisti me.
In spiritu & aqua: baptizasti me.
Diuitias & paupertatem: non dedisti mihi.
Intellectum & sapientiam: docuisti me.
Et quando errabam: uocabas me.
Pulsabas ad ostium: & non aperiebam tibi.
Operabar in uirtute mea: quæ tamẽ uirtus non erat.
Currere uolebam: & deficiebam.
Ibi magis cecidi: ubi me magis stare credidi.
Factus sum uilis tanq̃ uas perditum.

Elongaui fugiens:in regionem longinquam.
Vanitatem dilexisti:& uanus factus sum.
Cecus eram:cecitatem amabam.
Seruus eram:seruitutem desiderabam.
Vinctus eram:uincula non horrebam.
Amarum dulce:& dulce amarum credebam.
Miser eram:nec cognoscebam.
Ego peccaui:tu me uisitasti.
Ego cecidi:tu me errexisti.
Ego ignoraui:tu me docuisti.
Ego non uidi:tu me illuminasti.
Abieram in peccatis:uenundatus eram.
Venisti ad me:ut redimeres me.
Et tm̄ me dilexisti:ut sanguinē tuū p̄ciū ꝑ me dares.
Dilexisti me plusq̄ te:qui mori uoluisti pro me.
Tali pacto:tam caro precio:reduxisti me de exilio.
Redemisti me:de supplicio.
Vocasti me nomine tuo.
Signasti me:sanguine tuo.
Vt memoriale tuum esset apud me.
Et nunq̄ recederē a corde:q ꝑ me nō recessit a cruce.
Cognoscam ergo te:cognitor meus.
Cognoscam te:uirtus animæ meæ.
Ostende te mihi:consolator meus.
Videam te:lumen oculorum meorum.
Veni ad me:gaudium spiritus mei.
Videam te:lætitia cordis mei.
Quisquis enim cognoscit te:diligit te.
Obliuiscitur se:amat te plusq̄ se.
Relinquit se:ut ueniat ad te.
Expelle ergo domine:tenebras mentis meæ.

Vt memoria mea:te recolendo gaudeat.
Oculus meus:te uiuendo iubilet
Anima mea:te diligendo ardeat.
Bonum est enim mihi:adherere deo meo.
Pone in salutari meo:tam spem meam.
Cũ enim tibi nõ adhereo:in trãsitoriis aĩo diffundor
Cogitatione uersor:locutione implicor.
Miser igitur ego:miser inquam ego.
Quando tibi tantum adhærebo:ut non pecem tibi.
Q ñ poterit mea obliqtas : tuæ rectitudini adæq̃ri.
Tu domine diligis solitudinem: ego multitudinem.
Tu silentium:ego clamorem.
Tu ueritatem:ego uanitatem.
Tu mundiciam:ego imundiciam.
Per temetipsum itaqꝫ:domine te rogo.
Illumina oculos meos : uulnera cor meum charita-
Perfice gressus meos:in semitis tuis (te tua.
Vt non moueantur uestigia mea.
Libera captiuum:collige dispersum.
Reintegra scissum:errige lapsum.
Da mihi cor:quod te cogitet.
Da mihi mentem:quæ te recolat.
Da intellectum:qui te intelligat.
Da rationem:quæ tibi faciliter adhæreat.
Da mihi animam:quæ te diligat.
Da uoluntatem:quæ nunc a te recedat.
Prope esto mihi in animo:prope in ore.
Prope in opere:prope in auxilio.
Prope esto mihi:quia amore langueo.
Prope esto mihi:quia sine te morior.
Prope esto mihi:quia te recolens sisitor.

O dorenim tuus: me recreat.
Memoria tua: me sanat.
Lux tua dulcis: me uiuificat.
Vox tua suauis: me delectat.
Sed tunc satiabor: cum apparuerit gloria tua.
Tibi ergo dixit cor meum: tibi inquam anima mea.
Quæsiui uultum tuum: uultum tuum dn̄e regram.
Ne auertas faciem tuam a me.
Ne declines in ira a seruo tuo.
Adiutor meus esto ne derelinquas me: neq; despici-
as me deus salutaris meus.
Q m̄ pater meus & mater mea dereliquerunt me.
Deus autem misericorditer: assumpsit me.
Legem pone mihi in uia tua.
Et dirige in semitam rectam: propter inimicos meos.
Ne tradideris me in animas: tribulantium me.
Quoniam insurrexerunt in me: testes iniqui.
Et mentita est: iniquitas sibi.
Credo uidere bona domini: in terra uiuentium.
ideo cantabo domino: in uita mea.
Psallam deo meo: q diu fuero.
Iocundum sit ei eloquium meum: ego uero delecta-
bor in domino. Amen.

REGISTRVM

A B C D E F G H I K L M N

